

GENEALOGYSK JIERBOEKJE

Nr. 577

ûnder redaksje fan
A.L. Hempenius, D.J. van der Meer, P. Nieuwland,
T.G. Nijboer en D. de Vries,
heraldysk meiwurker: J.C. Terluin.

Genealogysk Wurkforbân fan de Fryske Akademy

Ljouwert, 1979

Wumkes.nl

© Utjefte Fryske Akademy nr. 577

ISBN 90 6171 577 6

Printe by Offsetprinterij „Fedde Dijkstra B.V.”, Ljouwert.

Fan dit boek mei neat formannichfälđige en/of iepenbier makke wurde troch printsjen,
fotokopiearjen, it meitsjen fan mikrofilm of op hokker oare wize dan ek, súnder dat de
útjower yn 't foar syn tastimming jown hat.

Wumkes.nl

FRYSKE RIE FOAR HERALDYK

JIERFORSLACH 1978/1979

De Rie foar Heraldyk kaem trijeris gear, ntl. op 28 oktober 1978, 24 april en 25 juny 1979.

Fan de „Friese Pers”, dy’t yn oparbeidzjen mei ús in boek oer Fryske heraldyk útjaen woe, hearden wy neat mear en wy lieten it dêr mar by, hwant dit grote projekt seagen wy al hwat tsjinoan.

De skriuwer wie bitrutsen by de útstalling „Friesland en de Unie van Utrecht” yn it Ryksargyf te Ljouwert en koe it net litte ek aan de heraldyk omtinken to jaen. Sa wie-ne dêr to sjen in öfjitsel fan it segel fan it Boun fan Upstalbeam út Parys (1338), in foto fan de flagge fan de „koning fan Fryslân” út it hânskrift fan de 14de ieu to Madrid, de segels fan George fan Saksen en Filips II as hearen fan Fryslân (mei it liuwewapen der yn forwurke), famyljewapens fan foar- en tsjinstanners fan de Uny, ensfh.

Us lid Terluin iepene op 17 novimber de útstalling „Friese-Vlag-project” fan Jan van Tuinen yn it Frysk Museum; ek hâldde de Heraut Frisia in lêzing oer „Flaggen yn Fryslân” en it wark fan ús Rie foar de Ned. Vereniging voor Vlaggenkunde op har flaggedei te Zutfen (7 april).

Us lid Dull, gemeente-amtner en kroanekenner, joech rie aan gemeentebistjûren yn en bûten Fryslân (Eastdongeradiel, Delfzijl, Den Bosch, Utert e.o.). Hy en de skriuwer joegen aan forieningen en partikulieren ynljochtings oer Fryske wapens, kroanen en flaggen, binammen fan gemeenten.

De doarpswapens fan Tytsjerksteradiel waarden jitris bisjoen en dêrni oan it gemeentebistjûr tastjûrd.

Hwat de partikuliere heraldyk oangiet wie de Rie bitrutsen by de restauraasje fan it monumint foar D.M. van Burmania yn ’e tsjerke to Ysbrechtum troch E. Algra.

Oan forskate persoanen waarden ynljochtings jown oer famyljewapens; wy neame de wapens Banga, Bosma, Holkema, IJsselmuizen, Nauta, Poutsma, Wassenaar, Wiersma en wapens op in bank yn ’e tsjerke to Easternijtsjerk.

De niget oan wapenregistraesje nimt ta, lykas bliken docht út de siden 42-51 yn it foarige en 44-54 yn dit Jierboekje.

Kwartelstrjitte 47,
8916 BM Ljouwert, augustus 1979

J.Visser,
skriuwer.

GENEALOGYSK WURKFORBAN FAN DE FRYSKÉ AKADEMÝ

KOART FORSLACH OER IT JIER 1978/1979

Wie it net Wim Kan dy't song fan: „Het was me het jaartje wel!” ? Dat soe ik fan it forroune jier ek sizze wolle.

It wie it jier fan it jubileum fan de Fryske Akademy en it jier fan de snie dy't ús yn de ban hie, fan tofolle sprekkers op ien middei en in Jierboekje dat net klear komme woe.

Wy bigounen op 12 augustus 1978 mei ús reiske. Nei Minnertsgea, nei Seisbierrum, dêr't ek Liauckama-state omtinken krige, en hast as in kontrast nei Sweins.

16 septimber 1978 seagen en harken wy nei „Hamer yn Fryslân”. Yn it ramt fan it jubileum wiene wy 26 septimber 1978 to Sint Anne, dêr't in Bilker, de hear Carel D. Bouma, prætte oer de famyljes Lochnar en Duhoux de Grancourt. As wy forlet hiene fan propaganda, dan soene mear sokke útflechten gaedlik wéze.

Oer Couperus, Cuperus, Kuperus en sokke mear spriek op 2 desimber 1978 ús lid de hear dr. J.A.Kuperus fan Den Haech. Der wiene mear as 25 famyljes fan dy nammen. Op 17 febrewaris 1979 soene wy earst it nije Jierboekje krije. Mar dat slagge net. Doe mar eigen leden oan it wurd, tochten wy. Mar wy hiene buiten de snie rekkene. Spitich dat Radio Fryslân blykber net al to fier rikt, en dat bisikers om utens der yn slaggen nei Ljouwert to kommen om de doar ticht to finen. Fiif wike letter koe it wol trochgean en doe wie der safolle stoffe dat ien fan de sprekkers in oare kear oan bar komme moast. Dat soe wéze op 26 maeije, tagelyks mei it útkommen fan it Jierboekje. Mar dat koe op it lëste momint net trochgean, hwant de sprekker wie útstedich en it boekje wie net klear. Einliks op 16 juny 1979, hwat let yn de tiid, koe it Jierboekje yn it ljocht jown wurde, mei taljochting fan inkelde meiwurkers.

De ynlieding waerd forskoud nei it nije jier.

Tusken de bidriuwen troch hawwe wy de wenstige fragemiddeis hâlden.

Gréfstiennen binne opnommen to Sweins, Ysbrechtum en Itens.

De skriuwer hat yn sounens en wolwézen syn pensioen helle en sil him bigjin 1980 to Drachten aan de Nova Cura nei wenjen sette. Hy hopet noch in skoftke syn kréften oan it Wurkforbân forbine to kinnen!

Stimlân 18,
9035 CL Dronrijp, augustus 1979.

A. de Vries.

ADAMA

Goed treddel ieu lyn hiene Dirck Ruierts en Trijntje Mircx in winkeltsje by de Oksekop to Ljouwert. Foar in pear stûren wie der fan alles en noch hwat to krien: rys, sjippe en ek wol brandewyn.

Moandeitomoarns, 17 oktober 1712, doe't winkelierske Tryn mei „diverse fatsoenlike Vrouspersonen” it waer en de réchklachten aan it bipraten wie, kaem in man mei ien earm en in grouwe houn de saek yn, „gaende met veel stoutheijt sitten op het banckien en vorderende een sopie”. Ek makke er bikend dat er „sin aen Moije Vrouwen” hie. Spitiogernôch hie it froufolk mear forlet fan sjippe as fan in âld-gediende en binnen de koartste kearen stiene man en houn wei bûtendoar.

Doe't Dirck en Trijntje weirekken wie it bisit krekt great genôch om de skulden to bitteljen. Mar hja lieten oars hwat nei: de bern, Rinscke, Catharina, Riemcke en Marcus, neamden harren allegeare „Adema”. Hwer oft dy namme weikaem? It argyf fan Ljouwert woe der net mear oer kwyt en der siet oars net folle op as mar hwat Adema's byinoar swylje en hoopje dat dêr in gaedlike Ruurd út komme soe.

Op it lëst koe mei de forkeap fan in heale pleats to Grou (ôfdieling tafallige fynsten) de sibskip fan Dirck syn bern mei oare Adema's oantoand wurde. Mar doe wiene der al safolle Adema's op 'e lappen kommen dat it sûnde west hie it dêr dan mar by to litten. Fan it ien komt it oare en der is op dit stuit in ridlik oersjoch fan de famylje yn de 16de en 17de ieu.

As jonge haw ik my der oer fornuvere dat der âldheitkundigen wêze soene dy't aan de hân fan trije bonken en in tosk in hiele dinosaurus yninoar sette koene. Sibbekunde hat dêr ek wolris hwat fan.

Nei in algemien oersjoch (fynplakken fan de namme Adema fan foar 1600 en in koarte biskriwing fan pleatsen fan dy namme) wurdt djipper yngien op de pleats to Skearne-goutum en, yn in genealogy, op de famylje Adama fan Easterein/Boazum.

In tankwurd aan Boazum-kundige Breuker en master Van der Meer foar harren bydragen en oan de sneupers en wrotters dy't foar myn tiid paden baend hawwe liket my op syn plak.

Ljouwert, simmer 1979.

Ype Brouwers.

De namme ADAMA sil ôflaet wêze fan de manljußnamme Aede, Ada. Of dizze name ek lykslein wurde mei mei it hebreuske Adam, eat dêr't Ada Jonghama (Sipma II 360) op oan wol, wol ik ôf wêze. Yn alle gefallen is it hwat oars as Ede. Dan is der noch in namme dy't op Aede weromgiet: ADINGA. Dizze twa foarmen foun ik foar 1550 in kear as tsien oerlevere:

- yn 1381 (Sipma III 1) segelt Zyart ADAMA mei fyftjin oaren in oerienkomst oer de wetterhûshâlding yn de omkriten fan Easterein, Turne.
- yn 1402 (Sipma II 5, 6) wurdt in oerienkomst sluten tusken de gritenijen Bawerdere- en Hernauwerdadeel en fjouwer slachten yn de kontrei fan Eksmoarre oer in sylroede dêr. Under lëstneamden it slachte ADINGHA(MA) to Longerhou.
- Winsemius lit skieringer Wopke ADAMA yn 1422 it „suenbrieff” fan de Fryslannen segejje. Of dizze Wopke hir thús heart is mar de fraech: Worp van Thabor neamt him Hepke Edama, yn it charterboek hjit er Hebeka Edama.
- yn 1431 (Sipma I 53) is in ruilkeap optekene fan „broder Vlbet fan synte Johannis orda des conventis by Sneeke” en „Haya in Hockaerd”. Vlbet sil „de rante tho ADA-MA tho Brechtem” barre en Haya krijt „dat goet ende rante tho Mynnyngha tho Folsdghara”.
- yn 1443 (Chr. Schotanus, de gesch., kerkelijk en wereldlijk van Friesland, brieven ende documenten) wurdt de Rypster tsjerke der fiif pounsmiet Blessumer mieden better fan as HILKA ADINGA op de achtste july fan dat jier weirekket.
- yn 1453 (Sipma I 135) is Wyba ADINGE tsjerkfâd to Astereynden; mei de oare fâdden hat er skeel mei „her Tako” dêr, dy't fan bitinken is dat syn oandiel yn 25 pounsmiet „also graet naet is dat en prester der galike fan libba mey”.
- yn 1471 (Sipma I 214) forkeapet Tzumma Nanna zen AEDINGA as tsjerkfâd fan Ingelum fjouwer pounsmiet lân oan Arnt van Zwol en Hille.
- yn 1499 (Sipma IV 115) segelt Tiepka Dowa zin, mei foar Hoytha Sywrd zin, Epe AEDAMA, Hessel Lolka zin, Briotick Dowa zin, Lolla Otta zin, Rioerd Popka zin en Jan Claes zin in tsjûgenis oer it nearrjocht.
- op in sark yn 'e Boazumer tsjerke: „int iaer ons heerē M.CCCCC en XXIII op de XXte dach in iunio is gestorv h. baako AEDEMA pastor in soel hier begravé bid foer si siel”.
- yn 1528 (EVC 896g) docht Riurdt Somesz t'Oosterletens opjeftie fan syn rjocht, „ter causa van ADEMA state” dêr, tominsten twa pear swannen to hâlden. Hy hie it rjocht fan syn alden en swannen dêr't oan de rjochterpoat de middelste klau en de „hakke” fan misse binne sines.
- yn 1538 (Hof WW 2, 141) is der skeel tusken Gale Aentkes en de kleasterlingen fan „Gronedyk”, dy't „de stynts op ADAMA gued” sljochte hiene.
- it Benefisiaelboek neamt ADEMA staeden under Feanwâlden; út Syurd Epis gueadt toe AEDEME (Boazum) wurde 12 stûren bard.

Ek yn de twadde helte fan de sechstjinde ieu komt de namme net bjusterbaerlike faek foar. In jier as hwat lyn kaem to Ysbrechtum in sark foar it ljocht mei trije generasjes Adama. In abbekaet en in professor, beide to Frjentsjer, skriuwe har ek sa. De pleats fan Geale Aenkes wurdt nochris melding fan makke en de pleatsen to Easterlittens en Boazum wurde in kear as hwat neamd, mar dan hawwe wy it ek wol hawn.

Suver alle „Adama's” fan de 16de en 17de ieu hearden ta net mear as trije famyljes en it hat sels kâns dat dy trije yn de 15de ieu weromgean op ien of twa. De skiednis fan de famyljes is to'n earsten nau forboun mei dy fan de pleatsen. It is it gaedlikst en set dy earst ris op in rychje.

ADAMA - PLEATSEN

Fan de sawn pleatsen dy't (wolris) mei de namme ADAMA oantsjut waerden folget hjir in opjefté fan earste formelding(s), brûkers en eigners yn 1511, 1543 en 1640 en lânbisit.

— Ysbrechtum, 1431: Adama, 1616: Adama. Yn 1511 is Dytthie Bruuynss brûker en foar it greateste part eigner fan 54 pounsmiet, yn 1543 Heere Dyttzies mei syn soan Dytze en yn 1640 binne Benedix Pijters Adema erven eigner fan stim nûmer 19. Yn 1616 wurdt as greatens opjown: 66 pm.

— Easterlittens. Ien fan de fjouwer pleatsen ûnder Skrins wurdt yn 1528 Adema state neamde; 1555/6: Adama, 1578: Adema. Yn 1511 is Ryoerd Tzumma zoen brûker en foar in great part eigner fan $41\frac{1}{2}$ pm (nr. 2172), yn 1543 deselde Ryurd Tzommes brûker en eigner. Yn 1640 hjit Dirck Dircks brûker en eigner foar it greateste part to wêzen fan stim 21. Greatens: 90 pm (1678), 70 pm (1696), 74 pm (1698) en 82 pm (1718).

— Skearnegoutum. De pleats bisuden de dyk nei Ysbrechtum wurdt yn 1538 oantsjut as Adama gued; 1569: Adema zaete. Gerben Claess is yn 1511 brûker en Ffeyka Kampstera en it „cloester toe Gronedick” eigners fan 47 pounsmiet. Yn 1543 is Gale Aentckens brûker en de neiteam fan Feicke eigner; yn 1640 Jipck Jans brûker en Goffe Camstra eigner fan stim 7. Yn de floreenkohieren is de pleats 55 pm.

— Boazum. De pleats aan de Tanialeane hjit yn 1543 Aedeme; om 1550: Aedama, 1572: Adama sate. Yn it register fan de oanbring komt er net foar, brûker sil yn 1511 west hawwe Sybren Epis en syn mem eignerske foar in great part. Yn 1543 Syurd Epis (of dy syn erven) brûker en mei syn bruorren eigner; yn 1640 is Sicke Tania brûker en eigner fan stim 24. Sûnt dy tiid hjit de pleats, dy't yn 1633 63 pounsmiet great is, almeast „Tania”..

De pleats to Boazum foar de forbouwing

- Feanwâlden ken yn 1543 in „Adema staeden”.
- Parregea. Op 22 maert 1617 wurdt hijr „saate, staate en landen, Adema genaempt”, great 20 pm, forkoft. It „grootthuys, Émingha stins”, sit by de keap yn. Forkeapers binne Pyer Syoerdt en Sibbel Tyernedr.
- Easterein. Ien fan de trije pleatsen ûnder Eesquert hijt yn 1627 Adema. Eelko Sicko zoon is yn 1511 brûker fan 40 pm en Epe Bauckis' bern eigner fan om en by de helte (nr. 1367). Yn 1543 is Douwe Eeschwert brûker en, op in tolft part nei, eigner; yn 1640 is Wybe Ulbes brûker en foar de helte eigner fan stim 38. De pleats mijt yn 1627 60½ pm.

De biwenners fan de pleats ûnder Ysbrechtum komme sùnt 1552 gauris mei skaeinamme foar. Hja hearre ta in famylje fan oansjen en dat sil de reden wêze dat in genealogy fan dizze biwenners noch it measte hat fan in stamrige. Harren wapen: pilekaen mei jongen.

De pleats to Easterlittens hat de namme oan folle mear minsken jown, mar dy komt net earder as om 1650 hinne hwat yn swang. Sa goed as ik wit geane alle Adema's fan Littens (hwerunder Dirck Ruierts fan de ynlieding) werom op His, de dochter fan Ryoerd Tzommes, en dan noch mar op inkelde fan har mear as fiif en tweintich beppesizzers. De famylje is Herfoarme; de nammen Ruurd, Eelcke, Rienck, Pytter, Doeke, Obbe en Jetze komme der in soad yn foar.

De famylje dêr't de genealogy fan folget sil oarspronklik fan Easterein wêze en har namme trochjown hawwe aan de Boazumer pleats. Hja binne lang Roomsk bleaun (mûlk hjoed-de-dei noch), it kin wêze dat inkele stagen minnist wurden binne. Oan de oare trije pleatsen hawwe, safier't ik wit, gjin famyljes de namme úntliend.

ADAMA - SKEARNEGOUTUM

De twadde pleats fan de krusing fan Ivige leane en de dyk nei Ysbrechtum yn de rjochting Snits wurdt yn de 16de ieu twaris mei namme neamd. Yn 1538 is der skeel tusken biwenner Gale Aentkens en dy-fan-, „Gruendyck”. De lêsten wolle harren rinte fan sawn goune barre wylst Gale twa tredde part opeasket fan de „styns ofte den steen van dien”. It pûn, hwant de kleasterlingen hiene de Adama stins ôfbrutsen. Goed tritich jier letter, yn 1569, skriuwt Epe Abbes Hannye in briefke aan Ffoppe van Camstera dêr't er yn únthjit him „te vrijen ende ontheffen van den molestatie die Gale Aenckez ofte zijn kynderen zolden moeghen doen omme te bywonen Adema zaete”.

It hat der alles fan dat èn de pleats èn de namme tige ald binne. Yn 1511 is Gerben Claess brûker fan 47 poumsmiet ûnder Goutum. Lânhearren binne Ffeyka Kampstera en it „cloester toe Gronedick”. It part fan Feicke is lang mandélich bleaun; yn 1556 en '62 wurde de eigners biskreaun as: Goffe (of Gosse) Douwama, ek foar Wytje en Tzalling Campstra, en Epe Douwama, ek foar de oare erven fan Feycke en Syts Campstra. Mei dy twa lêsten wiene grif Feycke Campstra en Syts Sjaerdema bidoeld. Yn 1569 is Epe Abbes, in oerpakesizzer fan Feycke, eigner fan de huzing, dy't er dan fan 'e hân dwaen wol. Ien en oar is wol yn it Stamboek werom to finen.

Gaele Anckes hat sùnt 1529 geregeldwei saken foar it Hof. Yn syn lettere jierren neamt er him gauris „Scholtema” (ek wol: Scheltema) en hy wie trouw mei Rinck Hesselsdr. Hwannear't hja krekt op 'e pleats slagge binne wit ik net. Yn 1553 wenje hja dêr noch,

mar twa jier letter binne se forfearn nei Tsjalhuzum. Yn 1562 moasten hja noch altyd sawnhûndert fjouwerenfjirtich goudgoune en sechstjin stûren barre fan de huzing. Ut harren boask skaeije: Mr. Aencke Gales Schultema, Hessel Gaeles Scholtema, Douwe Gales, Anna Galedr. Scholtema en Goslick Galedr. Yn 1564 is Aencke fâd oer de bern fan syn suster Goslick by Johan Juckles Beyema. De pleats komt yn 1640 as nûmer sawn yn de stimkohieren. Eigner is dan Goffe Camstra en brûker Jipck Jans. Foarsafier't my bikend is, hat der net in famylje west dy't de namme Adama aan dizze pleats ûntliend hat.

ADAMA - EASTEREIN/BOAZUM

In stikmannich opmerkings foarôf:

- Eltsenien dy't, al is it mar ien kear, mei skaeinamme foarkomt krijt dy tabield. Is dy oantsutting posthûm, dus as er al ûnder de groun leit, dan komt de fan tusken heakjes.
- De nûmers binne dy fan de âlden mei ien sifer dêrby. Sadwaende fynt men fan nûmer 322 de âlden ûnder 32 en de bern ûnder 3221 oant 3225.
- Dûbelde jierren, lykas 1540/1, forwize nei de rintmastersrekkens; in moanne en jier oaninoar skreaun, lykas april 1559, forwiist nei in stjerhûsakte yn it weesboek fan de gritenij dêr't it forhael spileit.
- In stikmannich jierren hâlde op harsels in forwizing yn:
1511 en 1546: register fan de oanbring
1543: benefisjaelboek
1552: münstersedels
1578: personiele ymposysje
1580: geastlike opkomsten Eastergo
1619: opsizing fan 'e kleasterlannen.
- De oantekeningen hjirby binne op nûmer oardere. In jier dêrre fusken heakjes slacht werom op it jier neamd yn 'e tekst.

Yn 1453 wurdت in Wybe Adinge neamd as tsjerkfâd to „Astereynden”. Dit mei der op wize dat der yn de fyftinde ieu to Easterein in „Adinga”-pleats wie, of oars in famylje mei dy namme. Ut it listke fan de ynlieding is op to meitsjen dat yn de rin fan dy ieu de namme Adinga definitif it fjild romme hat foar „Adama” en, mei in bytsje goede wil, dat soks net allinnich it gefolch wie fan it útstjerren fan slachten.

Mear as in ieu letter wennet der wèr in Wybe yn dit doarp: Wybe Douwes. In pakesizzer fan Epe Bauckes Adama. Dizze Wybe is boer op de pleats mei in stikmannich poumsmiet op, en fierder by, de Eesquert terp, dy't yn 1511 foar in part eigendom wie fan de bern fan Epe Bauckes (en net fan dy syn widdou).

It twaris foarkommen fan de namme Wybe kin tafallich wêze: it is net útmakke fan hwa't de twadde Wybe in genamt is, mar it yn 1453 foarkommen fan de skaeinamme is, tinkt my, net tafallich. Op 17 desimber 1544 keart Douwe Epes as „bloedmomber” de forkeap fan in hûs yn de tsjerkebuorren fan Easterein fan Fecke Sierdsz, dy't dan omtrint 25 jier âld is, in soan fan Siert Fecke. Ek hjir rint de sibskip wierskynlik oer Epe Bauckes: de heit fan Dowa en Sijerd Fecke, beide yn 1511 te Tersoal, sille sweagers west hawwe. Sette wy nou útein mei de genealogy.

Foarste generaesje

EEPA BACKA ZIN AEDAMA, nei alle gedachten ôfkomstich fan Easterein, is yn it lëst fan de fyftjinde ieu boer op de pleats tusken Slachtedyk en Boazumer buorren, mei Epe Hessel (Jongama) en Jan Gralde as neiste buorlju. Tusken 1480 en '85 boasket er N.N. Faeks hat Epe twaris troud west: syn twa jongsten wiene aerdich jonger as de älteste bern en ek it forervjen fan Siurd op Douwe Epes kin dér op wize.

Oan de oare kant blykt letter alle bisit yn gelikense parten fordield to wézen ûnder syn bern. Yn 1493 hat Epe skeel mei hear Aenka „inda Ryp“ en yn 1499 docht bliken dat er op 'e hichte wie mei de regels fan it nearrjocht. Dan wurde wy ek gewaer dat er rjochter west hat. Yn 1511 is Epe al wei; dan binne syn bern eigner fan sahwat de helte fan boppeneamde pleats ûnder Easterein (nûmer 1367) en ek de Boazumer pleats sil doe foar in great part eigen west hawwe. De widdou libbet yn 1525/6 noch, byhwane near't dér in skieding makke wurdt tusken de bern binne beide pleatsen folslein eigen. In soan kin west hawwe: REINARDUS EPONIS fan Boazum, dy't yn 1509 ta preester wijd waerd; fierder hie Epe fiif bern: (Baako (1), Anna? (2), Sybren (3), Siurd (4) en Douwe (5)).

Twadde generaesje

- 1 BAAKO AEDEMA stie as pastoar yn Tersoal en rekke 20 juny 1523 wei, alles neffens syn sark yn de Boazumer tsjerke.
- 2 ANNA ? EPEDR boasket om 1510 hinne mei SITHIE JANS, boer op it Ljouwerter Nijlân. It is net alhiel wis oft Epe Adama wol in dochter de namme Anna jown hat; ik foun Sytze net faker as ien kear, yn 1545, mei syn Anna, en dat kin ek in twadde vrou west hawwe. Hy wie nei alle gedachten in soan fan Jan Folkerts en Eelck; syn mem iennichst dochter fan Eelke Folkertsz. Yn 1543 wernet Sytze op de pleats oan de Swette, forfèst dy oan de dyk fan Ljouwert nei Marsum, en yn 1511 wierskynlik op in pleats dér net fier ôf. It pear keapet yn 1535 in rinte fan tsien goune út in pleats to Miedum fan Sythie Harincxma; yn 1546/7 wurdt optekene dat Sytze syn oanpart yn Atsma forkeapet en fuort dérop syn oankeap fan in pleats to Deinum „aen Ryeurdt Faesma (lés: Feitsma) graffswal“. Under Johannes Sytzes (21) sille wy sjen dat de rintmastersrekvens net altyd lykrinne; dat moatte wy hjir ek wol oannimme, hwant Sytze wie yn it foarjier fan 1546 al wei (sjoch 4). Yn 1550 is Gerrit Dirckz (toe Voogelsanck) fâd oer syn twa jongste bern; de fjouwer äldesten binne: Johannes (21), Meins (22), Anna (23) en Epe (24).
- 3 SYBREN EPIS lient yn 1512, ek foar syn bruorren, tritich goudgoune fan de Boazumer tsjerke. Yn dyselde snuorje sil syn boask mei EET sletten wéze en mei har fiven wiene hja de Boazumer pleats wol mânsk. Njonken syn besonjes as tsjerkfâd bitellet Sybren trou rinte en ôflossing oan 1523 ta. Dat jier rekket er wei en bitellet syn widdou hwat der noch oan skuld stiet. Trije jier letter skriuwt pastoar dat er „l fl. ontfensen“ hat fan „Hendrick, angaende Sybrens weyne“. Dat sil dan fan HENDRICK DIRCKS west hawwe, Eet har twadde man. Hja sette harren op „Rytsterabuyren“ ûnder Seisbierrum nei wenjen. Yn 1530 keart Hendrick in forkeap fan lân ûnder Rien hwant dér hie er ek twa poumsmiet lizzen, erf'd fan syn muoike Naenck; yn 1557 wurde

dy twa pm troch syn skoansoan forkoft. Hendrick en Eet binne yn 1546 noch togearre en werjie dan to Drylts; yn datselde jier is Hendrick eigner fan it greateste part fan 63 pm (Seisbierrum nr. 65) dêr't Epe Sybrens boer op is. Sybren en Eet hiene twa soannen: Joachim (31) en Epe (32), Hendrick en Eet twa dochters: Sybren (33) en Eets (34).

- 4 SIURD EPIS (ADAMA) is nei it forstjerren fan Sybren de boer op de Boazumer Adama-pleats. Yn 1525/6 keapet er de huzing fan syn bruorren en mem foar fjirtich goudgoune en datselde jier njoggen einsen yn it goed fan Otte Ottes. Yn 1540/1 keapje Sytze Janz en Siurd en Douwe Epesoannen elts in tredde part fan Watinje (lês: Waltinga) sate to Peijum. Trije jier letter klaget de pastoar dat de rinten dêrût al in skoft net bitelle binne en yn 1546 binne lânhearren fan goed 38 pm (Peijum nr. 74): Douwe Epes, Sytthie Jans' wezen, Sicke Hessels en Jochum en Ype Sybrens. Fan Siurd wurdt yn 'e Boazumer tsjerkerekkens noch in kear as hwat gewach makke: yn 1536 en '40 as tsjerkfâd en as er yn 1539 twa goune bitellet sil dat foar it nije oargel west hawwe. Foar of yn de rin fan 1543 rekket er wei; noch yn 1570 bart de tsjerke „uuyt Aedema saete toe Bosum een ggl. daer Syuerd Eepes bysprocha heft, ewelycht”.
Yn 1543 slagget Sicke Hessels (Reen) op de pleats en it sil blikken dwaen dat er der yntroude. Hwa't de eigners fan Waltinga sate fan 1541 en '46 forliket soe oannimme dat er in dochter fan Sybren boaske mar dat kin net sa west hawwe. Earder woe ik oannimme dat er in iennichst dochter fan Siurd Epes ta vrou hie (40).

- 5 DOUUE EPEZ AEDAMA wurdt boer op de pleats to Eesquert ûnder Easterein, dêr't er yn 1526/7 sjouwer pounsmiet yn keapet fan Feddrick Tyaerts (forlykje de genealogy Heringa). Om en by 1525 boasket er YESEL LOLLEDR, dochter fan Lolla Otta zin toe Oldehuys en Bauck (Sybolsdr) (sjoch taheakke Oldehuys). Hja keapje omraek rinten; yn 1537 bgl. ien fan buorman Agge Bottes, yn 1552 en '56 yn de eigen pleats fan Epe en Jochum Sybrens. Twaris foun ik Douwe mei skaeinamme neamd, by in proklamaesje en yn it stjerhûs fan syn sweager Syuert Lolles, mar troch de bank hjiit er gewoan Douwe Eesquert. Douwe en Yesel libje noch yn 1563, hwannear't hja in hûs yn de buorren fan Hidaerd keapje fan Sipcke Taeckes, mar sawn jier letter binne beide wei. Ut harren boask seis bern: Sybren (51), Baucke (52), Lolcke (53), Tryn (54), Wybe (55) en in dochter (56).

Tredde generaesje

- bern fan Sythie Jans

- 21 JOHANNES SITTHIES hat, sa't it skynt, gjin brea sjoen yn it boerebidriuw. Stadichoan forkeapet er de oanparten en rinten dy't him fan syn âlden tafallen wiene: yn 1550 en '52 stikken út de pleats to Deinum, dêr't syn fierie sibbe Dirck Janckes dan boer op is, en teffens yn Skeltinga sate dêr. De lêste forkeap wurdt yn 1554/5 optekene yn de rintmastersrekvens. Yn 1556 nochris lân en in rinte ûnder de klokslach fan Ljouwert; alles oan syn bruorren en susters en ek syn oanpart yn de Boazumer Adama pleats sil er sa fan de hân dien hawwe. Yn 1552 seit Johannes dat er to Delft wennet; yn de klappers op de argiven dêrre komt er lykwols net foar.

22 MEYNS SYTSEDR ADAMA boasket om 1540 hinne RYOERDT SICKES AUTZMA, soan fan Sicke Jarichs, by syn twadde vrou Siouck nim ik oan. Hja binne boer op Atsma, de lêste pleats fan Easterwierrum yn de rjochting Boazum, en it is tsjintwurdich noch goed to sjen hwerom't de pleats ek wol „It Heechhiem” neamd waerd. Yn 1546/7 keapje man-en-wiif it oanpart yn de pleats dat Sytthie Jans „verkregen” hie foar 500 goune. Meins rekket 6 desimber 1571 wei, 52 jier âld, en har widner forkeapet yn 1580, ek foar Anna Sytzedr en mei aksje fan Tryn Epedr, de helte fan de Boazumer Adama pleats oan Sybren Douwes (51). Net earlik de helte, hwant Sybren hie der earder ek al yn koft fan de erven fan Anna en Sybren Epes en de keapsom, 660 goune, sil goed west hawwe foar likernôch 15 pm. Ryoerdt forstjert 6 oktober 1590, 73 jier âld, en der wiene twa bern:

JOHANNES RUYERTS ATTIERA, berne yn 1542 en stoarn 30 maeije 1569, yn itselde jier dat syn iennichst soan Johannes berne waerd;
TYAEM RUERTSDR, vrou fan GERROLT INTES KINGMA, soan fan Ynte Peters Kingma op 'e Ryp en drossaert fan It Amelân. Hja rekket yn 1595 as widdou wei; harren dochter Meints Gerrolts boasket foar 1597 Rienck Gabbes.

23 ANNA SYTGEDR is yn 1550 vrou fan THIJS TYERCKS en hja wenje to'n earsten op heite pleats oan de Swette ûnder Ljouwert. Yn 1556/7 forkeapje hja in hûs binnen Ljouwert en twa jier letter ien op it nijlân. Dat lêste sil de buorkerij west hawwe. Yn 1585 is de widdou, dan to Easterwierrum, yn proses foar har „miserabele” soan mei de skoanfamylje: Jucke, Tyerck en Syts Tyercks (de lêste widdou fan Oentthie Rommerts) to Hegebeintum en Lyupck Tyercks mei har man Tiesse Bottes to Jislum. Hwaninear't de erven fan Ryoerdt Sickes yn 1591 lân forkeapje wolle leit Anna as neiste bloed it near en dat is it lêste hwat wy fan har fornimmre. Datselde jiers keart ek Eelcke Ryurds in forkeaping op as neibloed fan deseldens. Dat is hast oars net to forklearjen as troch oan to nimmen dat Sicke Jarichs syn twadde vrou in suster wie fan Obbe Ryordts. Siouck Ryurtdsdr dus. Ut it boask fan Thijs en Anna:

SYTTHIE THIJSZ, „miserabel”, en faeks ek:
TYERCK TYSSEN, doarwarder fan it Hof yn 1589;
MEYNS THIJSDR, boasket WYGER DIJES, soan fan His Dircks Fogelsang; hja is widdou yn 1587 en '98.

24 EPE SYTGEZ boasket foar 1550 LYOETZS TIAERTS en forstjert koart nei 1552. De widdou boasket op 'e nij mei DIRCK JARICHES to Harns en as yn 1561 Luts en har foarbern wei binne, forkeapet dy foar syn bern by har sechsteheal pounsmiet yn Dirck Janckes pleats en trije pounsmiet yn Spitaelster goed, beide to Deinum. De kearen dat Johannes (21) forkeapet hat it der folle fan dat it om njoggende parten to rédden is.

Ik wit net oft wy bislute mejie dat den njoggenden bern west hawwe, mar boppenaamde 5½ pm komt ek oerien mei in njoggende part plus it oanpart dat Epe fan Johannes koft. De trije pm yn Spitael kamen fan Epe syn beppe Eelcke ôf. Ut it boask fan Epe en Luts:

EPE EPES, jong forstoarn.

-- de bern fan Sybren Epis en Eet

31 JOACHIM SYBRANTSZ to Frjentsjer forkeapet yn 1545 in rinte út in fjirde part fan omke' sate to Eesquert oan Abbe Hilbrantz en Rinck Briontex „to Buyr” (yn 1558 op Elgersma sate dēr), mar krekt binnen de fiif jier wurdt de keap wer úngedien makke en forkeapet er deselde rinte oan syn broer en suster Pieter Reyners en Jeth. Yn itselde jier 1545 hawwe Hessel en Epe Lolles en ús Jochum fanwege syn vrou spul mei de pastoar fan Mantgum oer lânbisit dērre. Doe wie hy dus al troud mei JELDW LOLLEDR, dochter fan Lolle Epe zoen en Rixt to Frjentsjer.

Yn 1549 wurdt Jochum dēr as boarger ynskreaun. Yn septimber 1557 forkeapet er nochris in rinte oan Douwe Epes mar yn desimber fan datselde jier is it syn widdou dy't, ek foar harren soan Himke, de helte fan fjouwer pounsmiet lân under Lytsewierrum keapet fan Peter Reyners.

Jeldw hat alle jierren wol wer in oar proses oan de broek; bigjin 1574 is hja (en ek har broer Hessel) weirekke. Ut dit boask ien soan: Himke (310).

32 EPE SYBRENSZ (ADEMA) kaem, sa't wy seagen, as boer op Rytsterabuyren ûnder Seisbierrum. Om 1545 hinne boasket er JEES LOLLEDR, dēr suster fan Jeldw. Yn 1552 forkeapet er twaris in rinte út Eesquert, ien oan Douwe Epes en ien oan Douwe Douwes en Botte Sybes as fâdden oer Feddrick Foppes' wezen, sawol by silliger Gerbrich as by Yeths. Epe is net âld wurden; om 1553 hinne rekke er út 'e tiid. Yn 1571 hiene de widdou en de soan Sybren spul mei Hessel en Jeldw Lolles, de lêste ek foar har soan, en partijen koene net maklik formoedsoene wurde. Epe en Jees hiene twa jonges en wierskynlik ien famke: Lolcke (321), Sybren (322) en Tryencke (323).

-- de bern fan Hendrick Dircks en Eet

33 SYBREN HENRICKDR troude mei GOSLYCK WYBEZ to Drylts. Yn 1559 en '60 hawwe hja mei Hessel Lolles as fâd oer Hemke Jochums en Pieter Reyners skeel mei Andle Willems to Easterbierrum, dy't ek foar de oare erven fan Sytze Tjaerts yn aksje komt. Yn 1543 hat Rippert Eelxma, in skoansoan fan Sytze, lân mandélich mei Hendrick Dircks; faeks wie dat de eftergroun. Yn alle gefal, Pieter gong frijút, Hessel moast achttjin en Goslyck njoggen goune bitelje. It argyf fan Drylts lit him der net oer út hoe't it fierder mei Goslyck en Sybren kaem is.

34 EETS HENRICKDR boasket foar 1550 (sjoch 31) PIETER REYNERS. It liket my ta dat hja fuort nei it forstjerren fan Epe Sybrens (om 1553 hinne) op 'e Seisbierrumer pleats kamen. Yn 1554 forkeapet Pieter dēr mei Sicke Foppes in rinte út oan Mr. Joachim Simons; de echtelju keapje yn 1555/6 in oanpart yn Rinsma sate fan Sybolt Dircks. As hja yn 1561 mei deselde yn proses binne sil dat hast wol om de keappinnenning wêze. Eets rekket wei en Pieter trout op 'en njí ANNA SYMONSDR. fan Seisbierrum, iennichst suster fan Mr. Joachim en widdou fan Claes Claesz Ffirdgum to Snits. Yn 1564/5 keapet Pieter lân, hûs en hôf fan Johan Henrickz en yn 1569 wol Mr. Joachim syn seis goune rinte wolris barre. Dat jild komt lykwols werom, hwant as Joachim yn 1584 weirekken, eerst - njonken syn widdou Tiedt Fransdr - syn iennichste omke-sizzer.

Ut it boask fan Pieter en Anna:

SYTKE PIETERS, berne 1567, boasket 1587 FONGER MENNERTS to Boalsert.

40 SICKE HESSELZ RYEN, soan fan Hessel Lolcka zoon toe Reen en Sibbel, forfart yn 1543 fan Lytsewierrum nei Boazum; foar 't neist wie syn boask mei in Adama-dochter datselde jiers sletten. Lykas de eardere biwenners fan it „guedt toe Aedeme” is Sicke tsjerkfâd en hy hat net in maklik man west. Lês it resesboek der mar op nei, of oars de sentinsje oer „die laen bij Aedama toe Bosum” dy't er mei in hikke ôfsluten hie. Sicke moat him forantwurdzje om't er „eenen Oege Sydzes, den voirs. laen rijdende, met eenen cneppel offste banstock heft vervolght, wel dapperlijck hem daer mede dreygende”.

Lang hat it earste boask net duorre, sùnt 1552 fine wy Sicke werom mei AETS ABBEDR, dy't yn 1568 of '69 weirekket. Yn 1555 hie er al skeel mei Sybren Douwes (51) en konsorten oer dy harren 20 pm yn de pleats; 15 jier letter komt it ta in proses foar it Hof en yn 1572 wurdt útwiisd dat er Sybren net allinnich alle bisit, dat fan Syurd Epez Adama ôfkommen wie, tastean moat, mar ek de helte fan hwat er nei dy tiid koft hie yn de pleats. Jen en oar „nae vermoegen het testament van deselve Syurd”. Nei alle gedachten wie Sicke dus de bipalings dêrynen net neikommen. Yn 1571 forkeapet er in rinte út in goed te Rien mei syn trije bern dy't dan folwoeks en troud binne; yn 1582 of '83 rekket Sicke wei. Ut it earste boask sil wêze:

SYUERDT SICKEZ RIEN dy't yn syn – tinklik koarte – libben aerlich hwat skulden makke hat. Yn 1573 wurdert er dêrfoar dage en trije tier letter wurdert by dekreet lân fan him to Smellebrêge forkoft. Faeks wie er doe al dea.

Ut it twadde boask:

SIBBEL SICKEDR, trout SICKE LAESZ HAERDA; yn 1576 wenje hja to Ysbrechtum, yn 1585 to Dunegea;

ANNA SICKEDR, trout JAN AERNTS, soan fan Arent Douwes to Mullum hja wenje yn 1574 to Rien, yn 1582 to Winsum en yn 1588 yn 'e Hommerts.

– de bern fan Douwe Epez Adama en Yesel Lolledr

51 SYBREN DOUWES, súnder mis genamt fan Sybren Epes, hat alles yn it wurk steld om de Boazumer Adama pleats yn ien hân to krijen, al hat er der sels noait boer op west. Koart foar 1557 boasket er JOUWER GERRITS, dochter fan Gerrit Dircks Fogelsang en Tyaem Sickes Atsma to Easterwierum. Hja wurde boer to Skearnegoutum, nei alle wierskyn op in kleasterpleats; yn 1579 is Sybren folmacht fan syn wenplak. Foar 1572 (sjoch hjirboppe) hat Sybren al lân yn Adama koft; yn 1580 keapet er Ryerd Sickes Atsma-en-dy dêrût. Yn 1594 foun ik him foar it lêst neamd; by Jouwer hie er op syn minst trije bern: Sicke (511), Syuert (512 en Tyam (513).

52 BAUCKE DOUWES wurde wy netolle fan gewaer. Yn 1552 wurdت yn Ysbrechtum in warber man mei dy namme neamd, mar it hat, tinkel my, mear kâns dat ús Baucke binoarden Dokkum tahold. Sjoen it forskil yn âldens fan

syn earste twa en de lettere bern hat er twaris trouw west. Yn 1585 hat Baucke mei broer Wybe, skeel mei Feicke Johannes (sjoch 53); sown jier letter keapet syn widdou, WOPCK GERBENS to Ysbrechtum, it oanpart yn de Adama pleats to Eesquert fan de twa âldste bern. Yn 1605 forkeapet hja mei de fjouwer jongsten alve pounsmiet yn deselde pleats aan de brûkers. Baucke syn bern: Pieter (521), Auck (522), Douwe (523), Jesel (524), Bock (525) en Marten (526).

- 53 LOLCKE DOUWES wurdt boer op Eningha ûnder Easterein. Yn apr1559 boasket er ANCK DOUWEDR, de widdou fan JOHANNES GERCX (HOPTILLA), soan fan Gercke Feycke by Anck Wybedr of by syn twadde Anck. Us Anck wie dochter fan in Tryn Douwe widdou, my tinkt fan Douwe Reynolds toe Sandlaen, mar it kin ek wêze dat Douwe Yntzes upper Slippe in widdou Tryn neiliet. Lolcke en Anck keapje yn 1562 ien pounsmiet yn Mollema (sjoch taheakke Oldehuys) en goed sechstich jier letter fine wy dat lân yn it stjerhûs fan harren soan werom! Anck rekken tusken 1565 en '70 wei, Lolcke libbet yn 1594 noch. As yn 1583 Feycke Johannes to Hallum it oanpart fan 12 pm yn Eesquert dat him „by scheidinge toegevalen is geweest” forkeapje sil, moat dit hast it oanpart fan Lolcke west hawwe. De forkeaper is my lykwols fierder ûnbikend, hy wie ek net al to goed op 'e hichte: in fyfte part fan 60 pm is tolve, hat er rekkene, mar hy hie net yn de gaten dat de pleats net alhiel eigen wie; yn 1585 hat er skeel om 38 goune, krekt de priis fan ien pounsmiet. Johannes Gercx hie ien bern by Anck: Goyck (531); Lolcke en Anck hiene twa: Johannes (532) en Gaetscke (533).
- 54 TRYN DOUWEDR boasket earst in HIDDE, dy't ik fierder net ken, en letter FOPPE HEREZ, faeks in soan fan Hero Foppes en Reynolds Jelte dr to Marsum. Foppe keapet yn 1571 de huzing en yn 1580 noochris in part fan On te sate to Kûbaerd fan Haye Tiaerdts en Bauck Siboltsdr. As widner fan Tryn forkeapet er yn 1580 en '81 meiinoar sawndeheal pm yn Eesquert oan syn sweager Wybe. Foppe en Tryn hiene trije bern, my net by namme bikend; Hidde en Tryn twa:
TET HYEDDES, boasket GERBEN HEERCKES (soan fan Heercke Gerbens to Kûbaerd), yn 1586 boer op de lytse pleats ûnder Eesquert (sjoch taheakke Oldehuys). It jier dêrop sille hja in fyfte part fan alve pm yn de greate pleats forkeapje mar dêr wurdt it near oplein troch
JEL HYEDDEDR, trouw mei WYBE JANSZ to Snits. Sadwaende koene léstneamden yn 1589 twa fyfte parten forkeapje oan brûker Wybe.
- 55 WYBE DOUWES, de jongste soan, bliuwt op de pleats. Om 1565 hinne boasket er in vrou dy't moai wis SIOUCK hiet en jong staor. Yn 1571 ruilet Wybe ien pounsmiet lân mei Riurd Roorda, om en by 1580 boasket er wer mei BAUCK SYDSDR, dochter fan de boer op Herema ûnder Sybrandabuorren dy't dêr mrt1568 weirekke. Yn 1587 keapje Wybe en Bauck it oanpart fan har suster Roits Sydsdr, vrou fan Home Sinnez to Wytmarsum, yn dy pleats. Yn 1585 hâldt Wybe fjouwer goune to goede fan Sicke Doeckes to Hidaerd „ter cause van een praem turffs” en yn maert of april 1593 rekken er wei en moat de widdou fierder mei de kwestje oer it ûnderhâld fan it set rôdde. Bauck boasket jun1594 wer mei ULBE SYUERDTS (RISPENS), soan fan Syuerdt Ulbes en Tryn Douwes Aeysma to Wytmarssum en widner fan Berber Thonisdr. Hy tsjocht by har yn en yn jan1627 wurdt harren stjerhûs biskreaun. It wie in

swier stik om dy akte rjocht foar it forstân to krijen en ik kin my goed yntinke dat de fjouwer soarten bern der doe sels ek net útkamen. Wybe en Syouck hie-
ne trije bern: Douwe (551), Syurt (552) en Lolle (553); Wybe en Bauck fjou-
wer: Syouck (554), Yesel (555), Johannes (556) en Sydts (557); Ulbe en
Bauck hiene ien soan, Wybe (558) en Ulbe by Berber ien dochter:

BERBER ULBETS boasket (tredde proklamaesje foar it gerjocht fan Hin-
naerderadiel 8 novimber 1615) JOHANNES NICOLAI RISPENS, soan fan
Claes Idtsz.

56 N. DOUWEDR moat in man mei de namme AENCKE boaske hawwe. To Le-
tens ûnder Wommels hat in famylje wenne dêr't de nammen Aencke en
Feddrick hiem wiene; faeks kaem er út dat formidden. Der moatte trije bern
west hawwe:

FEDDRICK AENCKES to Bears, boaske mei ANSCK JOHANNESDR, kea-
pet yn 1585 in tredde fan in fyfte part fan de pleats to Eesquert fan
TRYN AENCKEDR, vrou fan DOUWE SYUERDTS.

DOUWE HAENCKES to Bears, boaske mei WLCK POPPEDR, dochter fan
Poppe Allerts en Marij Syurdtsdr (sjoch taheakke Oldehuys) koe faeks de
tredde west hawwe.

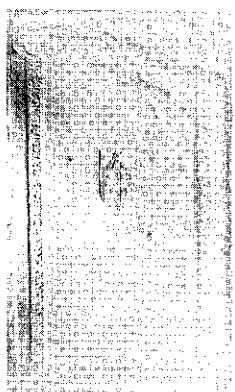
Fjirde generaesje

- it bern fan Joachim Sybrems en Jeldw Loliedr

310 AEMILIUS ADAMA to Frjentsjer hat yn 1570, út namme fan syn mem, skeel
mei Jarich Gerrits, tsjerkfâd fan Sibrandabuorren. De skriuwer hat it „Dr
Hempcke“ kreas trochhelle en forbettere yn „Dr Emilio“. Sûnt 1568 wurket
Aemilius as abbekaet yn Frjentsjeradiel; syn bêste klant wie RIJCK DIRCKX-
DR VAN OOSTRUM en yn 1571 binne hja man en vrou. Hja sil in sprút west
hawwe fan in famylje yn it Utertse en wie widdou fan Claes Ottez, soan fan
Otte Bauckles en Aelcke Claesdr Heixan. Faeks hat hja earder noch trouwd west
mei Lolle Dyorrez (sjoch de taheakken). Allert Ottes is ien fan de fâdden oer
har foarsoan Otte Claesz, dy't omstrings 1565 berne wie. Rijck hie hijr noch in
suster, Cornelia van Oestrum, dy't yn 1576 de neilittenskip fan har forstoarne
man, Pyeter Thomasz, yn brûklien krijt mar acht jier letter útnaeit. Hwa't witte
wol hoe't by Rijck it lân der hinne lei moat de dekretale forkeaping fan 1572
der man op nei lêze. Aemilius hat iepenbiere funksjes net skoud, hy wie boarge-
master fan Frjentsjer en siktaris fan Frjentsjeradiel, mar de herfoarming hie er
net folle mei op, dus forhuze er nei it „Ducato Gelriae“. Solckema jowt him by
dy gelegenheit it wapen fan de Ysbrechtumer Adama's. Fan 1580 oant '86 is
er riedshear yn it Hof fan Gelre to Roermond. Yn 1583 skriuwt Johan van
Kampen: „... in deses jairs ænfanck is der burgemeister Jacob van Lom mit
Jan Hillen ende mit den heer bisschop Lindanus sampt doctor Adama wegen
der stadt ende landen beswernissen te hove naer Dornick gereyst . . .“, koart-
sein ek dêr folop wûrk. Aemilius sil yn 1586 weirekke wêze en de widdou
komt nei Frjentsjer werom, hwer't hja noch yn 1614 in hûs oan de „Coorn-
merckt“ biwennet. Ut dit boask ien dochter: Jelcke (3100).

– bern fan Epe Sybrens en Jees Lolledr

- 321 LOLLIUS ADAMA (sjoch foto op side 18), berne to Seisbierrum yn 1544, haldt yn 1559 op de Martiniskoalle to Grins ta. Yn 1577 wurdt er ynskreaun as studint to Basel en trije jier letter to Genève; efkes earder boasket er MARIA A DRIESCHE út Flaenderen. Yn 1585 forfarre hja fan Dordrecht nei Frjentsjer, dért Lolle dan bineamdi is ta heechlearaer yn de filosofy oan de krekt oprjochte akademy. Maria rekket op 22 desimber 1597 wei, 49 jier áld, en Lolle trout op 'en nij TETH HOEYTEDR, nei alle gedachten in dochter fan Hoeyte Douwes Stickenbuyr to Frjentsjer. Foar hwat Lolle skreaun hat, en oaren oer him, sjoch únder de noaten. Hy forstjert yn 1609; op syn gréf yn de Martinijskerke to Frjentsjer kaem in ienfaldige stien mei in gréfskript en in wapen tolizzen.

Yn 1611 wurdt de ynboel biskreaun, hwerunder in treftich hûs oan de Hollânske Isel mei de namme „Groenewoldt”.

Mr. Hermannus Doman, man fan Ympck Hoeytedr, en Douwe Hoeytes binne fâdden oer de neiborn; de erven forkeapje noch itselde jier harren sechsteheal pounsmiet yn de Adama pleats to Eesquert en fijf pounsmiet yn de Boazumer pleats. Ut it earste boask: Augustinus (3211), Geertruydt (3212), Cathalijn (3213), Epeus (3214) en Jeescke (3215); út it twadde: Aemilius (3216) en Maeycke (3217).

Wapen op de gréfstien fan Lollius Adama.
Foto: H. de Vries.

- 322 SYBREN EPEZ ADAMA is yn 1571 áld genôch om syn mem by to stean. Syn boask mei AELCKE MICHIELSDR waerd foar 't neist net folle letter sletten; hja sette harren op Skylge nei wenjen. Yn 1584 is Aelcke wei; dat jier hat har widner, ek foar Jacob Tyetzes to Idaerd, skeel mei Tzumme Jansz to Minnertsgea oer harren helte fan trije pounsmiet bou dêrre. Dat Sybren yn it lyk steld is, docht blikken yn 1610, as syn erven in fjirde part fan dy trije pm forkeapje. Dat bitsjutte wer in ynstruijer fan sawntich goune; it oare fjirdel waerd tagelyk forkoft fan de erven fan Elbrich Meinerts, dy't in folle nicht fan Aelcke west hawwe moat (sjoch únder de oantekeningen). Yn 1589 wennet Sybren mei syn twadde vrou, GRYT EGBERTS, to Ie; yn 1605 binne hja noch togearre, dan to Kollumersyl.

Ut it boask fan Sybren en Aelcke fiif bern: Jantsen (3221), Epe (3222), Michiel (3223), Gryt (3224) en Richt (3225).

Griet Egberts hie op syn minst twa foarbern:

EGBERT KEIMPES; en

LYSBETH SIPCKEDR, boasket om 1600 hinne TIETE ROMCKES, pottebakker to Kollum, dy't dêr aug 1602 op 'en nij trout mei Hil Remckedr.

LOLLIUS ADAMA
Seisbierrum 1544 — Frjentsjer 1609
Foto: Iconografisch Bureau

323 TRYENKE EPEDR ADAMA boasket koart foar 1569 JOCHUM TIERCKS UNIA to Bears, soan fan Tierck Auckles Unia en Wlck Buwedr. Yn it jierboekje 1970 is op side 40 mear oer dit folk to finen. Der wiene siif bern, op twa komme wy yn de folgjende generaesje werom: Epe, Syeurd, Jan (3233), Keimpe en in dochter ? (3235).

-- bern fan Sybren Douwes en Jouuer Gerrits

511 SICKE SYBRENS ADAMA is yn 1619 boer op 65½ pm kleasterlân ûnder Skearnegoutum, op de pleats dêr't er berne waerd, nim ik oan. Om 1580 hinne boasket er JEL FOPPEDR SJOLEEMA, dochter fan Foppe Buwesz to Me-naem. Yn 1591 biwenje hja Sjolema sate. Neffens Jel har testamint fan 1636 hat Sicke syn lêste libbensjierren yn Ljouwert sliten. De widdou wennet yn 1633 to Dronryp en hwannear't hja apr1638 to Easterein (by soan Johannes yn'e hûs) weirekcket, binne net mear as trije fan har bern noch yn libben. Der hawwe sown west: Sybren (5111), Buwe (5112), Foppe (5113), Douwe (5114), Johannes (5115), Jouwer (5116) en Jisel (5117). Sicke en Jel lizze neffens harren bigearde op it tsjerkhôf fan Skearnegoutum bïerdiige.

512 SYUERT SYBRANDTS AEDAMA komt, nei alle gedachten fuort nei it forstjerren fan Sicke Hessels, op de Boazumer pleats. Yn 1585 is er administrateur dêrre; efkes earder boasket er RINS OFFKES, dochter fan Ofccke Laesz to Bitgum. As Rins apr1589 weirekcket wurde Tzietze Offkes to Bitgum en Laes Offkes to Marssum oansteld as fâd oer har twa bern (sjoch foar har famylje: Jierb. 1977 side 34). Foar 1594 boasket Syuert wer mei ANNA REINERS, dochter fan Reyner Meinerts en Tryn Piers Jelgerhuys. Har pakes wiene Meynert Symons en Pier Gerbez, de lêste boer op Jelgerhuis ûnder Ljouwert. Syuert libbet yn 1614 noch; foar 1627 falt de pleats yn njoggen parten útien. Tsien bern binne my bikend: Offcke (5121) en Jouwer (5122) sille út it earste boask wéze; fierder: Reiner (5123), Rins (5124), Ancke (5125), Dirck (5126), Sybren (5127), Johannes (5128), Pier (5129) en Baucke (512A).

513 TYAM SYBRANDTS ADAMA boasket foar 1592 WOPCKE RIENCX ANDRINGA, berne yn 1567 as soan fan Renick Tiaerdtsz en Bauck Syurdts to Goutum by Ljouwert. Hja wenje to Wurdum, yn 1617 noch, en keapje gauris lân ûnder Mantgum. Op 24 maert 1625 trout Wopcke wer, foar it gerjocht fan Ljouwerteradiel, mei Hotscke Hotzes, widdou fan Saecke Saeckles to Ljouwert; yn 1640 libbet er noch. Fan Wopeke en Tyam binne twa bern bikend:

SYBE WOPCKES ANDRINGA, berne 1592, boasket foar it gerjocht fan Ljouwerteradiel 20 septimber 1617 GRYT DIRCXDR GERBRANDA, dochter fan Dirck Gerrits Gerbranda en Lysbeth Claesdr to Ferwert en widdou fan Watse Frans Unia. Sybe is yn 1619 boer op 80 pm kleasterlân ûnder Stiens; op 25 april 1633 rekket er dêr wei, Gryt net earder as op 18 macije 1675. De bern forkeapje yn 1653 harren lân to Mantgum; it binne: Waetze, to Stiens, boasket Jantje Sybolts Poelstra; Bauck, boasket Ype Agges Poelstra, to Stiens; Johannes, to Bitgum, boasket Aeltje Jans; Pieter, to Stiens, boasket Agneta Claesdr Raerd; Tiamke, boasket Namme Johannes to St. Jabik;

Sybren, to Stiens, boasket Sytske Jans; en
 Dirck Sybes Andringa, to Froubuorren, trout mei Doedtie Jans.
 Gryt Gerbranda hie ien foardochter:
 Saepck Watzedr Unia, boasket Eernst Folkerts to Wier.

RIENCK WOPCKES ANDRINGA boasket SIBBEL LIEUWEDR en hja wenje
 to Wurdum. Yn 1646 is Rienck ûntfanger fan dat plak, om 1661 hinne rekket
 er wei. Ut dit boask haw ik notearie:

Sibrant Riencx Andringa, to Wurdum;
 Pieter, to Goutum, boasket Aeltje Symens;
 Antje, boasket Poppe Meintes Tania, fan Menaem; en
 Wopcke Riencx Andringa to Wurdum.

JOUWER WOPCKEDR boasket SICKE AESGES ALBADA en neffens it stam-
 boek koe hja wolris in Andringa dochter west hawwe. Dat wol my ek wol oan,
 mar spitiichernôch ûntbrekt de tiid om mear fan harren to efterheljen. Ut dit
 boask: Sybren, Aesge en Rixt Sickes Albada.

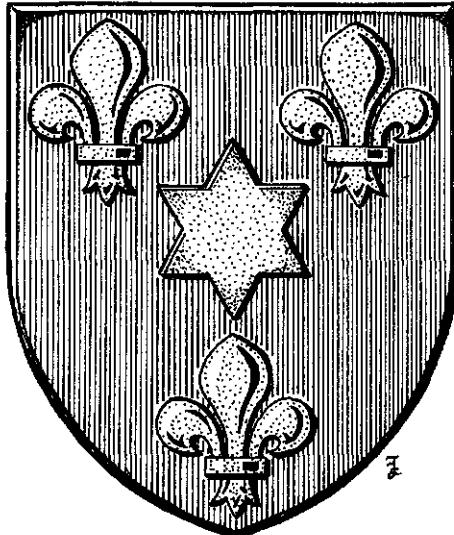
de bern fan Baucke Douwes

521 PIETER BAUCKES wennet yn 1578 en '80 to Britsum; yn 1592 noch en dat
 jier forkeapet er syn oanpart yn Eesquert, toegarre mei

522 AUCK BAUCKEDR, de frou fan SYCKE FEYCKES to Ferwert; Sicke koe
 wolris in soan wêze fan Feycke Tiaerts (Andringa, neamt him Lettinga), to
 Britsum.

523 DOUWE BAUCKES ADAMA
 waerd berne yn 1572. Oft hy
 deseilde is as de twadde man
 fan GOYTS EMEDR, widdou
 fan Fonger Siercx (WYM
 apr1602) bin ik net wis fan. Op
 1 april 1615 wurdt foar it ge-
 rjocht fan Ljouwerteradiel syn
 boask proklamearre mei
 IMPCK BUCKEDR, dochter
 fan Bucho Auts en Margaretha
 Feyckedr en widdou fan
 Feycke Sickes to Wurdum. Yn
 1635 wennet Douwe dêr noch;
 as er 11 september 1644 wei-
 rekket wurdt er to Ysbrechtum
 bigroeven; op syn sark it wapen
 mei de leeljes.

Foarberen fan Imck: Margare-
 tha, Aetke en Bucho Feyckes.

It Adema-wapen mei de leeljes.

- 524 JESEL BAUCKEDR forkeapet yn 1605, togeare mei mem en har folle bruorren en suster, har oanpart yn Eesquert. Doe wie hja troud, mar hwa't de lokkige wie is my net bikend.
- 525 BOCK BAUCKEDR boasket, my tinct yn 1599, mei PIER SYBES, soan fan Sybe Laesz Haerda en Both Piers Lyclema. Hja binne boer to Ysbrechtum, hwer't Pier yn okt1624 weirekcket. Bock forstoar 22 febrewaris 1653 en ek op har sark stiet it leeljewapen. Der wiene twa bern:
 LAES PIERS HARTLA, nei alle wierskyn berne yn 1605, is yn 1640 boer op Ysbrechtum nr 17. Neffens syn sark is er 58 jier wurden.
 JIDYE PIERSDR boasket TIAERDT RUIERTS, soan fan Riurd Tiards, en boer op 75 pm kleasterlân to Rien. Apr1635 binne beide wei, neilittend ien soan Riuerd, berne 1631.
- 526 MARTEN BAUCKES ADAMA, de jongste fan it stel, boasket (prokl. gerjocht fan Hinnaerdeadiel 4 juny 1617) THIJETSCKE EMEDR, dochter fan Eme Dircks en Siouck Johannesdr. Har pakes en beppes wiene Dirck Alberts en Anna Emedr to Easterein en Johannes Hessels Rheen en Tjets Hansdr Stapert (forl. jierb. 1955 side 41). Ik nim aan dat Marten earder trouw west hat. Yn 1619 is er boer op 49½ pm kleasterlân en yn 1640 op pleats nr 4 to Ysbrechtum. Tjets rekket foar 1630 wei en feb1642 wurde ynboel en kwestjes biskreaun. Johannes Emes en Doytze Harings binne dan fâdden oer de fjouwer bern fan Marten en Tjets: Rins (5262), Tyets (5263), Syouck (5264) en ? Baucke (5265). In foarbern fan Marten sil wêze: Neeltie (5261); dan wie der wierskynlik noch in soan Wopcke (5266).

— it bern fan Johannes Gercks en Anck Douwedr

- 531 GOYCK JOHANNESDR HOPTILLA, berne omstrings 1557, forkeapet yn 1580 mei har man JOHANNES IDTSZ RISPENS har fyfte part yn Hoptilster state to Hilaerd. Der is genôch oer dit stel to finen, ek yn it Stamboek. Under harren bern fine wy in Lolcke en in Anne (sjoch 533).

— de bern fan Lolcke Douwes en Anck Douwedr

- 532 JOHANNES LOLCKEZ is boer op Wygara to Easterein. Yn 1599 en 1607 wurdt er neamd mei YD CORNELISDR, mar hja skonk him gjin bern. As Johannes sept1623 weirekcket binne de bern fan syn healsuster en it bern fan syn suster erfgenamt. Hoe't it krekt regele is, wit ik net, mar de sulveren knopen wiene aan Lolcke Johannes Rispens tasein.

- 533 GAETSCKE LOLCKEDR (ADAMA) troude mei SYERCK LAMBERTS (HANCKEMA), grif in soan fan Lambert Ottesz en Jantcke Syrcks. Net faker as ien kear foun ik harren togeare neamd, yn 1615. Sierck is yn 1594 earmfâd fan Easterein en libbet yn 1621 noch. Der wie ien dochter:

AUCK SIERCKSDR HANKEMA, berne yn 1585, boasket earst ANNE JOHANNES RISPENS (sjoch 531), mar dy hat it net lang makke. Op 16 novimber 1614 wurdt foar it gerjocht har boask proklamearre mei SIBLE

HILLEZ RISPENS, in soan fan Hille Siercks Buualda to Tsjerkwert. Noch deselde moanne wurdt de ynboel biskreaun. Op 1 juny 1667 forstjert Auck en hja leit yn har wenplak Easterein bigroeven. Ut har earste boask ien dochter Goyck, berne 1603. It Stamboek neamt fjouwer bern út it twadde houlik: Gaetscke, Acke, Siouckje en Hilarius.

– de bern fan Wybe Douwes en Siouck

551 DOUWE WYBES wurdt boer op Herema to Sybrandabuorren, de pleats fan styfmem. Koart foar 1600 boasket er ANTCKE HEERTS, dochter fan Heert Sipckes by syn earste vrou. Yn de jierren 1622–24 forstjert Douwe; de widdou is noch yn 1640 brûker fan Sybrandabuorren stim nr. 5. Hja hiene acht bern: Gryt I (5511), Wybe (5512), Baucke (5513), Sipcke (5514), Sjouck (5515), Antcke (5516), Lolcke (5517) en Gryt II (5518).

552 SYURT WYBES, bakker to Snits, wurdt yn 1591 boarger fan dy stêd. Foar 1595 boasket er KNIER TAECKEDR dy't yn 1614 weirekket. Op 19 maeie fan it jier dêrop boasket Siurd foar it gerjocht fan Snits ATTKE JANS VAN RENGEHUYSEN; yn beide skoafamyljes niint er gauris in fâdjî waer. Syurd forstjert sep1629 sùnder bern nei to litten; Jetse Melis (in Adema, fan Easterlit-tens) krijt it taforsjoch oer it forparten fan de ynboel.

553 LOLLE WYBES is earst boer op Sions to Easterein, mar yn 1601 wurdt him dêr de hier opsein. Sûnt 1599 wurdt er neamd mei GEERT HOTTZEDR, dochter fan Hotse Sybrems en Geert Bartles. Hja forhûze nei Britswert en binne noch togearre yn 1633, mar yn 1640 fine wy de widdou op stim nr. 10. Bern fan Lolle en Geert: Siouck (5531), Jancke (5532) en Gaatse (5533); wierskynlik ek:

WYBE LOLLEZ, wurdt yn 1621 boarger fan Snits;
JOB LOLCKES, boasket dêr 6 febrewaris 1631 Sybe Gatses fan Kubaerd; en
HOTSE LOLLES ADEMA, boasket to Snits 24 april 1651 Jeltje Wybes Broersma.

– de bern fan Wybe Douwes en Bauck Sydsdr

554 SIOUCK WYBEDR, berne yn 1581, boasket EME JELLES, soan fan Jelle Jelles en Ets Eemedr op 'e Ryp en widner fan Teed Tiededr. Yn jan1627 binne beide al wei en binne Syurdt Wybes en Sydts Taeckes to Hinnaerd fâdden oer de trije bern:

WYBE EMES, berne yn 1605, yn 1635 to Warkum;
ROITS EMEDR, berne 1607, trout gerjocht Hinn.dl. 15 juny 1627 Goslick Claesz en dêr 3 desimber 1629 Gerrit Bauckles;
EME EMES, berne 1609, boasket om 1637 hinne Hylck Aggedr, widdou fan Hendrick Sickes to Easterein.

555 YESEL WYBEDR, berne yn 1584, is yn 1615 de vrou fan JACOB LYUUIS, skuonmakker to Easterein. Foar 1630 rekket hja wei en yn 1634 wurde de houlikbitingsten fan Jacob mei Jets Hylkedr opmakke. As Jacob yn maeije 1639 weirekket, wurde Sybren Lieuwes to Raerd en Sydts Wybes to Grou as

fâdden bineamd oer it iennichst bern út it earste boask:
BEITS JACOBSDR, dy't letter boasket Jacob Jans to Tijum.

- 556 JOHANNES WYBES, berne 1586, set him yn Warkum nei wenjen, dêrt er boarger en, lykas healbroer Syurt, bakker waerd. Ek Johannes hat efkes fâd west oer Beits Jacobs; sadwaende witte wy dat er tusken maeije en september 1639 forstoar. De namme fan syn frou is my net bikend; hy hie twa bern: Wybe (5561) en Claes (5562).
- 557 SYDTS WYBES, berne 1589, boasket foar Idaerderadiels gerjocht op 9 maert 1617 RINTS RYOERDTS, dochter fan Ruurd Wytzes en Tiets Gjalts to Grou. Hja binne boer to Wergea en letter op Birnia ûnder Grou (nr. 65, 80 pm). Yn maeije en novimber 1646 is Sydts fâd yn it stjerhûs fan syn sweagers Geolt en Rienck Ryuerdts. Sweager Jelmer Ryuerdts libbet dan noch. De dochter BAUCK SYDSES troude op 30 april 1650 foar it gerjocht fan Smellingerlân mei THEUNIS ARRIENS; hja wiene de pake en beppe fan Adam hurdrider.

- it bern fan Ulbe Syuerdts en Bauck Sydsdr

- 558 WYBE ULBES, berne 1603, bliuwt op de Adema pleats ûnder Eesquert. Hy boasket JELTJE SJOERDTS en om en by 1656 rekket Wybe wei. Der wiene (nei alle gedachten net mear as) twa bern: Bauck (5581) en Ulbe (5582).

Fyfte generaesje

- it bern fan Aemilius Adama en Rijck van Oostrum

- 3100 JELCKE ADAMA hat yn har jonge jierren hiel hwat fan 'e wrâld sjoen. Koart foar 1594 boasket hja RIENCK VAN BOERMANNIA, „vendrich van een vendel Nederduytsche soldaten“ en soan fan Jan Riencx Burmania en Jeltje Glins op 'e Ryp. Itselde jiers forkeapje hja acht pm lân ûnder Kûbaerd, ôf-komstich fan har heit, foar 314 daelders. Njoggen jier letter binne hja fan doel út ditselde stik lân nochris in rinte fan 400 goudgounen to forkeapjen en mem moat der oan to pas komme om dy forkeap op to kearen. It Stamboek wit noch mei to dielen dat Rienck yn de Súdlike Nederlannen fochten hat; yn 1603 of '04 is er forstoarn. Earste skuldeasker is Jelcke har „neef“, professor Lollius. Jelcke libbet noch yn 1607 en der binne, my unbikende, bern út dit boask.

- de bern fan Lollius Adama en Maria à Driesche

- 3211 AUGUSTINUS LOLLII ADAMA wurdt yn 1589 ynskreaun as student to Frjentsjer. Ek hy hat gâns reizge: fan 1600 oant 1602 wie er konrektor to Utert, fan 1602 oant '05 rektor to Kampen en yn 1606 wurdt er bineamd ta professor yn de medisinen to Frjentsjer. Augustinus boasket foar 1609 AARTGHEN SEMS. Yn 1615 is der reboelje yn de akademy en doe hat Augustinus om syn sounens syn ântslach mar oanfrege; it jier dérop rekket er wei. De widdou for-

keapet noch datselde jiers harren hûs op de Schilkampen. Yn 1627 is „cousin“ Jacob Jans van Gameren fâd oer de dochter út dit boask: Machteltgen (32110).

- 3212 GEERTRUYD VAN ADAMA boasket (tredde proklamaesje to Ljouwert, 20 augustus 1609) JARICH LAMBERTS, soan fan notaris Lambert Adriani to Ljouwert. Jarich wie master oan de triviale skoalle dêr en mocht graech lêze. Syn boeken koe er net altyd yntiids bitelje. Yn 1620 is er al wei en fiif jier letter libbet ek Geertrui net mear. Hja hiene twa dochters: Atke of Aelke (sjoch 32221) en Mayke, doopt to Ljouwert 22 april 1612.
- 3213 CATHALINA AB ADAMA hat, sa goed ik wit, net trouw west. Hja biwennet it âldershûs aan de Noorder Molensteeg en yn 1621 en '23 keapet hja dêr fijrde parten út fan Jieske en Epe. Jun 1625 rekket hja wei en moat de famylje rôdde mei har stjérhûs.
- 3214 EPEUS LOLLIJ AB ADAMA bigjint syn stúdzje yn 1604 en hat dy krekt foar heite dea dien makke. Yn 1617 wennet er to Sleat en fiif jier letter forfart er nei Dokkum. Epe wie trouw mei TIJMENTIE CLAESDR AKELEY en „SS Medicinae Doctor et Scholae Documana Conrector“, sa't er it sels neamt. Nov 1631 rekket er dêr wei en bliuwt de widdou mei twa bern efter: Antje (32141), Lollius (32142); in âldere Lollius, doopt to Sleat 23 novimber 1620, is jong forstoarn.
- 3215 JEESKE ADAMA boasket to Harns op 10 maeije 1617 ABRAHAM JACOBS STOCKMAN, mûlk widner fan Styn Minnes. Yn 1620 is er noch „koecker-backer“ mar letter wurdt er „schooldienaar“. Ut dit boask: LYSBETH, doopt to Harns, 12 maart 1618.

-- de bern fan Lollius Adama en Teth Hoeytedr

3216 AEMILIUS LOLLES wurdt yn memme stjérhûs net neamdt.

3217 MAEYKE LOLLEDR ADAMA, berne 1604, boasket neffens Paquot „le nommé VALENTIN NICOLAI“. Spitigernôch wie Valentin ek wer net „nommée“ genoch, dat Paquot in haedstik oan him wije koe.

— de bern fan Sibrant Epes Adema en Aelcke Michiellsdr

3221 JANTSEN SIBRANTS ADEMA boasket TYS OLPHERTS. Tys wie groatmaker en kaem yn 1605 fan Wyns nei Dokkum, dêr't er dan boarger wurdt. Yn 1610 is Richt al wei; der binne bern út dit boask.

3222 YPE SIBRANDS ADAMA is yn 1619 boer op 88 pm kleasterlân ûnder Westergeast. Yn 1625 en '51 wennet er mei MAEYCKE PIETERS op Waerderbuorren ûnder Rinsumageast. Harren bern litte yn 1663 witte dat de hypotheek bitelle is. Ut dit boask: Pieter (32221), Rinse (32222), Sybren (32223) en Jan (32224).

3223 MICHELL SIBRENS ADEMA wernet yn 1610 noch to Ie. Twa jier letter wurdert er ynskreaun as boarger fan Dokkum, dêr't er 26 febrewaris 1613 boasket mei ORSEL PYBEDR, widdou fan Baucke Jacobs. It jier dêrop keapje se in hûs aan de „Kleine Oosterstraat” en op 29 desimber 1622 boasket Michiel op 'en nij, nou GEERT JANSDR, widdou fan Harmen Henrixz to Ljouwert. Doe wie Michiel boargemaster fan syn wenplak; syn widdou trout letter to Ljouwert, op 12 novimber 1626, mei Pibo Rinties, skuonmakker dêrre. Fan Michiel binne my gjin bern bikend.

3224 GRYT SIBRANTS ADEMA is yn 1610 vrou fan ENGBERT RENZES to Bûrum. Yn apr1638 wurdert harren âldste soan útboedele; Hindrick Pieters to Esterijtsjerk en Ipe Sybrens bliuwe noch fâd oer de jongste bern, to witten:

JAN ENGBERTS to Dokkum; en

JOHANNES ENGBERTS, wurdert yn 1643 boarger fan Dokkum mei syn soantsje Engbert.

3225 RICHT SIBRANTS ADEMA wie foar 1610 al troud mei SIURT BOCKES to Rinsumageast.

– bern fan Jochum Unia en Tryn Adama

3223 JAN JOCHUMS UNIA boasket omstrings 1596 AEFF DIRCKSDR, widdou fan Feycke Hantkes. Yn sep1627 wurdert it stjerhûs biskreaun en der wiene twa dochters: Syts (berne 1598) en Feyck (berne 1600).

3225 MATTHEUS HOTTHIEZ sil moai wis de man wêze fan in dochter fan Tryn Adama (en dus foar 't neist ek fan Jochum Unia). Yn 1578 en '80 wernet er to Wergea, nei alle wierskyn op Elsma sate. Yn 1594 forkeapje Jochum Unia en Mattheus mei harren frouljou in rinte fan trije goune, seis stûren en tolve penjes út de Boazumer Adama-pleats aan de brûker Syuert Sybrens; in oanwizing dat de frouljubisibbe wiene. Yn 1605 komt Mattheus wer ris foar mei syn, wer net mei namme neamde, vrou en yn 1609 hat er noch 15 pm lân yn hier fan Decken Gosses. Der wiene fiif bern:

HOTSE MATTHEUS, boasket om 1605 hinne FEYCK AETTEDR, dochter fan Aette Hayes to Bilgaerd. Hja rekket yn apr1621 wei en Hotse boasket op 'en nij LISCK HEERCKEDR. As ek Hotse yn apr1627 wei is, wurde Freerck Liewes to Jorwert en Isbrant Agges oansteld as fâdden oer de wezen: Haye (berne 1607), Jell (berne 1609, letter troud mei Epe Aernts; sjoch 322-oant.), Mattheus (berne 1612) en Feyck (1615);

HOTSCKE MATTHEUS boasket SICKE MINTSES, dy't foar 1621 wei rekket; sa't skynt binne der gjin bern út dit boask; EPE MATTHEUS boasket likernôch 1617 SYTSCKE JANS UNIA (sjoch hijirboppe). Syn widdou trout yn mrt1621 op 'en nij mei MEYE TIAERDTS, soan fan Tiaerdts Broers en Feyck Pieters; se komme yn Hieslum te wenjen, dêr't Syts yn mrt1651 weirekket. Hja hie ien foarsaan: Epe Epes, berne 1619; bern fan Meye en Syts: Tiaerdts (berne 1621), Tryn (berne 1623) en Aeff (berne 1625);

N. MATTHEUSDR boasket MURCK KEIMPES JORNA, soan fan Keimpe Jelgers. Hja wenje ek to Wergea; bern: Keimpe en Jelger;

RIENCK MATTHEUSDR boasket foar 1619 BROER SIERCKS, soan fan Sierck Broers en Pietke Pieters (sjoch Jierb. 1977, side 21 en 22); yn 1630 is hja widdou; bern: Sierck en Pieter.

- de bern fan Sicke Sybrens Adama en Jel Sjoelema

5111 SIBRANDUS SIXTI ADAMA, berne yn 1583, wurdt yn 1603 ynskreaun as studint to Frjentsjer, en it jier dêrop to Leiden. Sybren rekket jong wei, sûnder bern nei to litten, lykas

5112 BUUE SICKEZ, neamd yn memme stjerhûs.

5113 POPPE SICKES ZYOELEMA komt as boer op de Sjoelema-pleats to Menaem (stim 51). Yn 1633 keapet er mei syn vrou BERBER AELLEDRA, de pleats fan 50 pm fan syn mem. Hy sil wol net fuort bitelle hawwe, hwant yn mem har stjerhûs wurdt praet fan de mandélige 50 pm. Bern fan Foppe:

HERO FOPPES SIOELLEMA, boasket op 17 febrewaris 1646 foar it gerjocht fan Menameradiel RINCK PIETERS fan Menaem;

FEYCKE FOPPES SIOELLEMA, boasket 25 maejje 1651 foar itselde gerjocht FEYCK HOYTES fan Roardhuzum;

SICKE FOPPES, allyksa op 28 febrewaris 1660 mei SYOUCK JOHANS fan Baeijum.

5114 DOUWE SICKES ADAMA boasket op 25 september 1623 foar it gerjocht fan Frjentsjerdiel TIETIE TAECKLES GRADA, dochter fan Taeckle Pieckes Grada en Aucke Iedsesdr to Hitsum. Douwe is net âld wurden, hwant op 7 maejje 1629 boasket syn widdou foar itselde gerjocht Rienck Jacobs fan Spears; hja wenje to Goutum. Tietie stjert op 12 jannewaris 1670 yn 'e âldens fan 72 jier en leit to Skalsum bigroeven. Yn 1638 is Pyecke Taekles Grada fâd oer it iennichst bern út it boask fan Douwe en Tietie: Douwe (51140).

5115 JOHANNES SICKES is yn datselde jier boer op Sybada to Easterein, it sté dêr't memme stjerhûs dan biskreaun wurdt.

5116 JOUWER SICKES ADAMA boasket SICKE FOPPES TANIA, soan fan Foppe Piers Tania en Siouck Sickedr to Blija. Hja wenje yn 1628 en '33 op 'e Ryp; it lêste jier keapje hja it part fan de Boazumer Adama-pleats fan Jan Epes, fâd oer Rints Adama's (5124) weesbern; wierskynlik fuort dêrop komme hja yn Boazum to wenjen. Yn 1640 wurdt Jouwer neamd as roazekrânster to Skillaerd en dan geane de tinzen efkes út nei al dy Adema-boasken foar it gerjocht. Yn 1644 docht it blikken dat de foarke it hea net hâldé kin en de pleats wurdt forkofte oan Schotanus. Sicke libbet yn 1661 noch; út dit boask (foar 't neist net meer as) sjouwer bern:

SYBRANT SICKES TANIA boasket to Snits (gerjocht) op 15 desimber 1643 Antje Aenckedr en foar de twadde kear foar it gerjocht fan Ljouwerteradiel, 29 novimber 1651, mei Knierke, dochter fan Hans Jacobs. Yn 1656 rekket er to Snits wei en der wiene twa foarbern: Jeltie en Bouwe en ien neibern: Ancke.

SICKE SICKES TANIA bliuwt to Boazum, dêr't er op 10 july 1653

boasket mei Jetske Dyorris Wigglama fan Grou. Syn bern Diurre en Sibrant lizze to Boazum bigroeven, miskien is dochter Teetje wol ald wurden. Sicke syn twadde vrou wie Jancke Joostdr.

SYOUCK SICKEDR TANIA boasket to Boazum op 30 july 1654 Dirck Jacobs van Loon, soan fan Jacob Jans en Dirckjen Willems. Yn 1674, as Dirck weirekket, binne fan harren noch fjouwer bern yn libben: Jouwertje, Dirckjen, Auckjen en Foppius. Sjoch de Genealogy Van Loon fan R.S. Roarda;

FOPPIUS SIXTI TANIA bigjint syn stûdzje yn 1649; op 29 jannewaris 1654 boasket er to Boazum Geeske Epis Schoot. To Ljouwert, dêr't Foppe sûnt 1651 boarger is, wurde fan harren doopt: Sybrandus, Epeus en Sicco. Geeske har twadde man wie dr. Johannes Buning.

5117 JISEL SICKEDR is yn 1630 de vrou fan MINNE LIAUCKES to Toppenhuizen; yn 1636 is hja al wei. Hja hiene ien soan: Liaucke.

— de bern fan Syuert Sybrens Aedama en Rins Offkes

5121 OFFKE SYURDS hat ienris fâd west oer syn broers en susters mar oars is neat fan him bikend.

5122 JOUWER SIOERDTS boasket JAEN LIEUWES, soan fan Lieuwe Tjaerdts. Hja binne boer to Boazum, stim 14; yn 1648 rekket Jaen to Frjentsjer as widner wei, en hy leit to Boazum bigroeven, stoarn op 4 februaris 1648 yn 'e âldens fan 76 jier. Der wiene sawn bern:

MEYLL JAENS, boasket CLAES MARTENS, har widner yn 1648;

RINTS JAENS, boasket (tredde proklamaesje to Boazum 11 febrewaris 1627) JAN DOUWES fan Boazum; dêr litte hja dope: Doedtje (10 july 1628) en Douwe (7 april 1633);

TRIJNTJE JAENS, boasket AGGE RITSERTS;

TIAM JAENS, boasket EWERT DOUWES;

TEERDTJE JAENS, boasket JAN FEYTES;

SIOERDT JAENS; en

ANTIE JAENS boasket to Mantgum 2 maeije 1631 ANNE JANS fan Skilaerd. To Boazum wurde fan harren doopt: Jancke (11 oktober 1637) en Dieucke (29 maart 1640).

-- de bern fan Syuert Sybrens Aedama en Anna Reiners

5123 REINER SYOERDTS ADAMA forstoar op 12 maert 1612 en leit to Boazum bigroeven, under deselde stien as Saak Jans. Op de sark it leeljewapen; it liket my ta dat Reiner gjin bern neiliet.

5124 RINTS SYURDS ADAMA bibuorket mei har man JAN JANS de Adema-pleats. Doel wie om de bruorren en susters út de pleats to keapjen, mar as Jan wei is en Rints jan1627 NARDUS PIETERS trout binne der likefolle oblaesjes as oankofste oanparten. Nardus wie in soan fan Pieter Gæles en Aeltie Nardus. Se forkeapje yn 1633 by dekreet it „bisit” fan de foarberen yn de pleats

aan Sicke Tania (5116). Fiif jier letter is Rints wer widdou, har lëste jierren hat hja yn Frjentsjer taholden. Jan Epes to Britswert en Sibolt Sibolts to Frjentsjer binne yn 1627 fâdden oer de foarbern; dat binne:

ANTIE JANS, berne 1612, boasket foar 1633 JACOB WOPCKES to Boalsert;

JAN JANS, berne yn 1614;

SYURD JANS, berne 1618, wennet yn 1652 to Hinnaerd; en

TRIJNTJE JANS, berne yn 1620.

Yn jun1652 (HEN) leit Sybren Syurds in rekken oer fan de fâdij oer de bern út it twadde boask:

JAN NARDUS, troude yn 1662 FOECK BARTLES, dochter fan Bartle Annes.

ANTIE NARDUS.

5125 ANCKE SIUERDTS AEDEMA wennet nei heite forstjerren by omke Wopcke Andringa (513) yn 'e hûs. Op 23 jannewaris 1619 troude hja foar it gerocht fan Ljouwerteradiel mei CLAES ALBERTS, soan fan Albert Dircx en Syu Hayedr to Itens. Dizze Albert wie in broer fan Eme Dircx (526).

5126 DIRCK SYUERDTS wurdt yn 1620 boarger fan Snits. Hy wie troud mee LJUTS FEICKEDR. As ik it goed haw, binne beide yn 1653 wei en wiene der fjouwer bern, hwerunder:

DIRCK DIRCKS;

SJOERDTJE DIRCKS, boasket ANDRIES PIERS; en

GRYT DIRCKS, vrou fan MEINERT DIRCKS.

5127 SYBRANDT SYUERDTS ADAMA, keapman, boasket (tredde proklamaesje to Dearsum 22 febrewaris 1622) HYLCK DIRCKSDR, dochter fan Dirck Wybes en Sij to Boazum. Hylck har suster Antie wie de vrou fan Arjen Gaeles, smid to Rien. Sybren en Hylck litte gjin bern dope; as Hylck weirekke is, trout Sybrandt mei JAATJE DIRCKSDR (to Weidum 1 jannewaris 1654), widdou fan Jan Theyes. Jan en Jaatje hiene ien dochter: Auck. Sybren set him letter yn Frjentsjer nei wenjen.

5128 JOHANNES SYUERDTS boasket foar it gerocht fan Hinnaerderadiel op 6 novimber 1620 HYLCK FOEKEDR, dochter fan Fuecke Jansen en Elisabeth Jarichs to Hinnaerd. To Boazum litte hja dope:

SYURDT JOHANNES; en

TRYN JOHANNES, beide op 24 septimber 1626.

5129 PIER SYUERDTS lit him op 13 july 1628 dope; doe wie er om en by de 23 jier, dus âld en wiis genôch. Op 22 desimber 1626 wurdt to Dearsum syn boask mei DIEUCKE GERBENS, dochter fan Gerben Jacobs, foar de tredde kear ôfroppe. To Boazum binne fan harren doopt: Syuert (51291), Reiner (51293) en EETSCKE PIERSDR, 22 maeije 1629.

512A BAUCKE SYUERDTS is de man fan LJUTS EPEDR, yn 1654 to Wiuwert. Ut dit boask is bikend Gertie Bauckles Adema, berne 1623, stoarn 4 juny 1634. Har mummy is hjoed-de-dei noch to Wiuwert yn 'e grêfkelder to bisjen.

— bern fan Marten Bauckles Adama

5261 NEELTIE MARTENS fan Ysbrechtum boasket foar it gerjocht fan Hinnaerdeadiel op 8 maeije 1633 HENNE JELTES fan Lytsewierrum. Yn 1641 komme Hinne en vrou mei attestaesje to Easterein, dus doe wiene hja net paeps mear. Der wie in soan Douwe en in soan:

JELTE HINNES, boasket to Baerd op 27 maeije 1677 Sybrich Ypes fan Akkrum.

5262 RINS MARTENS boasket tusken 1642 en '44 SYMON GERRITS.

5263 TYETS MARTENS ADAMA yn deselde jierren DIRCK CLAESEN.

5264 SYOUCK MARTENS boasket op 13 septimber 1641 foar it gerjocht fan Baerderadiel JENTIE SYTZES, soan fan Sytse Jenckes en Gryt Janckes en widner fan Antie Bauckles. Hja wenje to Weidum en as Jentie dēr sep 1679 weirekket, wurde Baucke Martens en Jelte Hinnes to Baerd oansteld as faddēn oer syn trije neibern. Sjoch fierder: Jierboekje 1967, side 26 en 1969, side 44. De bern fan Jentie en Syouck:

MARTEN JENTIES, berne 1655;

DIRCK JENTIES, berne 1659; en

TIETSCKE JENTIES, berne 1661.

5265 BAUCKE MARTENS kin de man west hawwe fan GATS SYUWEDR to Esterlittens (1653). Yn 1679 wennet er to Weidum.

5266 WOPCKE MARTENS ADAMA boasket foar it gerjocht fan Snits op 17 oktober 1666 LOLKJE PIETERS fan Snits. Fan harren is my ien soan bikend:

PIETER WOPKES ADAMA. Hy boasket foar itselde gerjocht op 24 april 1696 Gerbrecht Willems, en letter, op 25 febrewaris 1707 Bottie Piebes.

— de bern fan Douwe Wybes en Antcke Heerts

5511 GRYT DOUWEDR boasket foar it gerjocht fan Raerderhim op 31 oktober 1620 EELCKE DOUWES. Yn nov 1637 wurdت to Dearsum harren stjerhūs biskreaun. Gryt har part komt werom op har mem, bruorren en susters; Eelcke hie foarbern:

Douwe Eelckes;

Sy whole Eelckes, to Weidum;

Aeff Eelckedr, vrou fan Sybolt Sioerdt to Weidum;

Hessel Eelckes;

Tryn Eelckedr, to Dearsom; en

Feyck Eelckedr, trout mei Goslyck Freercks to Goutum.

5512 WYBE DOUWES boasket foar it gerjocht fan Hinnaerdeadiel op 19 novimber 1623 ek al mei ien, dy't stikken älder is as hy: BOTH PIERSDR, dochter fan Pier Iges en Neel Tijsses, en widdou fan Sybren Hotses (folle bīoer fan Geert Hotses, 553). Hja buorkje op in pleats to Easterein (stimkohier nr. 22); om 1647 hinne rekket Wybe wei en ik wit net oft er bern neiliet; Both hie foarbern:

Pyer Sybrens, berne 1603, boer ûnder de klokslach fan Snits;
Neel Sybrens, berne 1605, boasket Wybe Gerbens to Toppenuzen;
Jan Sybrens, berne 1608, set him yn Terkaple nei wenjen;
Bartie Sybrens, berne 1612, to Snits;
Geert Sybrens, berne 1614, boasket Willem Willems;
Hotse Sybrens, berne 1617, to Toppenuzen; en
Antie Sybrens, berne 1619, boasket Douwe Clazen.

- 5513 BAUCKE DOUWES wennet yn 1630 to Snits; sown jier letter is Entke Cornelis to Toppenuzen fâd oer syn bern.
- 5514 SIPCKE DOUWES trout op 31 maert 1631 (gerjocht Raerderhim) mei JELTIE JELLES fan Gau. Yn 1637 wennet er to Drylts en yn 1660 to Gau.
- 5515 SIOUW LOLLEDR boasket foar it gerjocht fan Snits op 28 jannewaris 1634 CLAES SIMENS; yn 1637 wenje hja dêrre ûnder de klokslach.
- 5516 ANTCKE DOUWES, berne 1607, boasket op 22 maert 1633 foar it gerjocht fan Raerderhim IB GEERTS fan Raerd. Yn 1637 wennet hja as widdou to Drylts.
- 5517 LOLCKE DOUWES, berne 1609, boasket MARIJ SYMONS; hja wenje to Si-brandabuorren. Op 21 september 1659 trout de widdou wer, nou mei Baucké Ruurds fan itselde doarp; yn juny 1660 wurde Sipke Douwes en Mevis Martens oansteld as fâdden oer de minderjierige bern út it earste boask; Doucke (berne 1651), Lou (1652), Antie (1653) en Ansk (berne 1655) Lolckes.
- 5518 GRYTCKE DOUWEDR, berne yn 1611, boasket foar it gerjocht fan Raerderhim op 6 novimber 1638 MEEVIS MARTENS.

berne fan Lolle Wybes en Geert Hotzedr

- 5531 SIOUCK LOLLES boasket to Snits op 17 april 1631 BARRE JANS, soan fan Jan Barres en Pittrick Heerts to Goaijingamieden. Barre wurdt yn 1630 yn-skreaun as boarger fan Snits, dêr't er yn 1663 noch neard wurdt. Yn 1642 is er fâd oer de weesbern fan syn sweager Diorre Juws. Ut it boask fan Barre en Siouck fjouwer bern: Pietie, doopt op 6 oktober 1633 en jong stoarn, Jan (55311), Lolcke, doopt 4 novimber 1638 en jong stoarn en Lolcke (55312).
- 5532 JANCKE LOLLES boasket to Snits op 30 july 1636 HIDDE BONNES. Yn it famylje-argyf fan de Adema's fan Snits is in sentinsje fan 1663; de dokters binne it der net oer iens of Jancke al as net kranksinnich is. Mem, to Britswert, wurdt der ek yn bihelle en ik wol net leauwe, dat der bern út dit boask binne.
- 5533 GAATSE LOLLES boasket to Snits op 12 novimber 1645 SYBRECH CLAES fan Marsum. Twa jier letter wurde hja lidmatrie fan de Herf. tsjerke to Drylts en hy boarger dêr. Gaatse wie hikke to Eastercin en tein to Britswert. Fan Gatze en Sybrich wurde to Drylts doopt: Focke (22 april 1648), Claes (16 maei 1652), Geert (24 juny 1655) en Lolcke (55331).

— de bern fan Johannes Wybes

5561 WYBE JOHANNES ADAMA, berne to Warkum likernôch 1626, set him yn Drylts nei wenjen. Yn 1665 wurdt er dêr neamd as boargemaster; it jier dêrfoar waerd er ôffurdige nei de bigraffenis fan Willem Frederick van Nassau. Wybe boasket foar 1651 mei in dochter fan Johannes Jetses Boctama. Yn 1669 wurdt him it nachtmiel úntsein en tusken 1673 en '81 rekket er wei. Bern: Oene, doopt 18 oktober 1657.

Wybe Johannes Adama
Foto Fries Museum

5562 CLAES JOHANNES, berne to Warkum yn 1635, wurdt yn 1656 forballe.

– bern fan Wybe Ulbes en Jeltje Sjoerdtis

5581 BAUCK WYBEDR ADAMA boasket to Easterein op 11 novimber 1649 CLAES RUURDS RISPENS, berne yn 1623. Yn maert 1657 rekket Bauck wei en de widner trout wer to Deinum, 16 oktober 1664, mei Auck Tiepckedr. Yn 1671 forstjert ek Claes. Bern út it earste boask:

GRYT CLASES, boasket Goris Goslicks Buma;

WYBE CLASES, doopt to Easterein 8 oktober 1654, boasket Jantie Folckerts;

BAUCK CLASES, doopt dêrre 13 september 1665; en

BAUCK CLASES, doopt dêrre 11 novimber 1666, boasket Jorryt Pieters.

Ut it twadde boask:

JAN CLASES, doopt 30 maeije 1669, letter boer to Boksum; en

CLAESKE CLASES, doopt to Easterein 28 jannewaris 1672.

5582 ULBE WYBES (ADAMA) boasket to Easterein 5 juny 1659 FOECK ROM-MERTSDR fan Britswert. Ut dit boask in soan Wybe (55821).

Sechste generaesje

– it bern fan Augustinus Adama en Aartghen Semmens

32110 MACHTELTIJ ADAMA boasket koart foar 1631 JAN WARNERS VAN RIJS-SEN; hja wenje to Ljouwert. Op 21 oktober 1651 boaskje to Harns: Jan Warners fan Ljouwert mei Rintcke Folckerts; mûlk wie hy de widner fan Machtelt.

– de bern fan Epeus Adama en Tijmentie Akeley

32141 ANTJE IPEDR ADAMA, doopt to Dokkum 22 desimber 1622, boasket dêr 13 jannewaris 1644 SIBE JANS, soan fan Jan Schoutes en Syouwk Sybedr to Snits. Antje makket yn 1664 har testamint, it is my net rjocht dûdlik oft der doe noch bern yn libben wiene. To Dokkum wurde fan harren doopt: Siouckien, 23 maert 1647; Ipe, 5 novimber 1651; en Jan, 16 desimber 1655.

32142 Mr. LOLLIUS ADAMA, doopt to Dokkum 13 september 1627, boasket dêr op 9 jannewaris 1648 LUPCK FOLCKERTS. Dan is Lolle chirurgyn yn it leger. Yn 1656 wernet er to Grou as barbier en twa jier letter wurdet er oansteld ta operateur fan de provinsje. Yn 1670 wurdet to Roardhuuzum it hûs forkoft dêr't Mr. Lollius dan yn wernet. Hja litte to Dokkum in dochter dope: Epeineise (10 jannewaris 1649).

– bern fan Ype Sibrands Adama en Mayke Pieters

32221 PIETER IPES ADAMA boasket to Harns op 30 juny 1633 AELCKE JARICHIS, doopt to Ljouwert 18 novimber 1610 as dochter fan Jarich Lamberts (3212). Pieter is kommissaris, mar ek wol „chercher ter convoy”. Yn 1638 forkeapt er „in qualiteit” in hûs aan de Molenstege te Frjentsjer.

Yn 1663, doe't heit weirekke, wie Pieter dēr noch, yn it stjerhūs fan syn broer (1668) wurdt der praet fan syn erven. Pieter en Aeltje litte to Harns dope:

JARICH PIETERS ADAMA, op 3 febrewaris 1639, boasket to Harns 3 maeije 1663 Aeltje Bartels. Op 25 oktober 1699 boasket de āld-boargemaster wer mei Trijntje Tjallings en op 3 july 1706 foar de tredde kear, mei Hebbea Kijl. Bern út it earste boask: Pieter (doopt 13 july 1664), Trijn (doopt 4 augustus 1667), Pieter (doopt 9 maart 1670, boasket 1702 Dieuke Daams), Bartel (doopt 13 september 1674) en Douwe (16 desimber 1677).

- 32222 RINSE YPES ADAMA boasket to Dokkum 16 maeije 1645 DOEDTIE FRANSDR fan Jouswier. Yn alle gefallen foar 1663, mar wierskynlik folle earder, rekket Rinse wei. Fan harren is my ien soan bikend:

RINSE RINES ADAMA, berne 1646, boasket earst TRYN HERCKES – yn 1668 wenje hja to Ljussens – en twads, to Dokkum op 1 oktober 1676, HELENA EVERARDUS HESENAER fan Skingen. Rinse wie notaris to Dokkum en libbet yn 1699 noch. In dochter út it twadde boask, Tryn, wurdt melding fan makke yn it testament fan Antie Hesenaar; út it earste boask:

FRANS ADAMA, boasket to Frjentsjer 9 juny 1695 Swaentie Dircx; hy is keapman dēr; dochters Tryntsje, doopt 8 september 1696, en 20 september 1698.

Ut it twadde boask sil wêze:

PETRUS ADAMA, berne 1685, prokureur-postulant (fan Westdongeradiel?); hy lit to Dokkum dope: Minso (25 oktober 1713) en Rinse (10 jannewaris 1717).

- 32223 SYBRANT YPES ADAMA is yn 1663 chirurgyn to Ternaerd; hy wie troud mei GRIETTIE DIRCX. Yn 1667 wurdt er ynskreaun as boarger fan Dokkum, mei syn soantsje Jipe, en jowt er as berteplak Grins op. As Sybren yn jan 1668 to Bûtenpost weirekken, wurdt der allinnich noch praet fan:

DIRCK SYBRANTS ADAMA, berne 1652, boasket to Twizel op 27 oktober 1675 GEERTJE CLAESDR RIDDERSMA, dochter fan Geertruyt Roeloffsdr. Yn 1686 wurdt Dirck neard as herbergier; yn 1709 is er stoarn. Bern: Grietje (boasket Rinnert Aedes), Sybren (berne 1682), Claeske (doopt to Bûtenpost 15 july 1683), Geertrui (id. 17 juny 1688), Epo (11 desimber 1692), Maike (26 jannewaris 1696) en Claes (29 jannewaris 1699).

- 32224 JAN YPES ADAMA, beurtskipper fan Kollum op Dokkum, wurdt dēr boarger yn 1667 en dan is er vrij feint.

– it bern fan Douwe Adama en Tietie Grada

- 51140 DOUWE DOUWES ADAMA, berne to Goutum yn 1625, boasket foar it gejrocht fan Idaerderadiel op 1 april 1652 JELTJE MEINERTS, dochter fan Meynert Simmes en Rints Wytzedr (Rheen).

Se hawwe aerdiich oan it reizgjen west; sa wenje hja yn 1672 op 'e Ryp en komme hja trije jier letter mei attestaesje fan Hitsum nei Frjentsjer. Der wiene gijn bern. De widdou testearret yn 1685 en fan man en vrou leit to Skalsum in sark: Hy forstoar 17 juny 1684 en hja 27 febrewaris 1690.

– bern fan Pier Syurdts en Dieucke Gerbens

51291 SYUERD PIERS ADAMA, doopt to Boazum op 26 july 1626, wennet yn 1668 as bakker en doarpsrjochter to Makkum. Ut syn earste houlik (1658) mei Aaltje Alberts Reen hie er gijn bern. Op 4 july 1669 boasket er wer yn syn wenplak mei TRIJNTIE JANS en fan harren wurde to Makkum doopt: Dieucke (24 july 1670), Pier (1 oktober 1671), Dieucke (3 augustus 1673), wer Dieucke (25 oktober 1674) en Hylck (29 july 1677). As Syuerd yn 1684 weirekken wurdt in oantroude neef, faendrich Klaes Theunis Dykstra to Ljouwert, fâd oer Pier en Dieuke.

51293 REINER PIERS ADAMA wennet, sa goed my bystiet, yn Raerderhim en/of Baerderadiel.

– de bern fan Barre Jans en Siouck Lolledr

55311 JAN BARRES ADAMA boasket to Snits, 23 july 1662 REINU SIMENS fan Aldegea. Fan harren dêr doopt:

Symen op 12 juny 1663 en

SYMEN JANS ADAMA, doopt 1 desimber 1665, boasket to Snits 21 juny 1695 SYTSKE RUURDS fan Ketlyk; fierders is ek

BARRO ADAMA, kramer to Grins yn de jierren om 1700 hinne, fêst in soan fan Jan en Reinu.

55312 LOLLE BARRES ADAMA, doopt to Snits 7 maert 1641, boasket dêr op 16 oktober 1664 JOHANNA VAN EYSINGA. Lolle wie apteker en siet ek yn it stedsbistjûr; hy is yn 1698 eigner fan Ysbrechtum stim 4 en foar in fjirde part fan Toppenhuizen stim 24. Ut dit pear skaeije ûnder oaren de Hora Adema's (sjoch Nederlands Patriciaat nr. 25). Bern út dit boask:

Foockel, doopt to Snits 3 septimber 1665, jong forstoarn;

Pieter, idem op 16 septimber 1666 en 29 maert 1668;

TIALLING ADAMA, doopt 13 jannewaris 1671, stiet as dûmny to Langsweagen, dêr't er yn 1741 weirekket. Op syn sark it wapen mei de leeljes;

FOOCKEL LOLLEDR, doopt 1 juny 1673, boasket HANS TINNEGITER. Barre, doopt to Snits 14 febrewaris 1675, 2 augustus 1676 en 7 desimber 1677, allegearre forstoarn;

BARRE ADAMA, doopt 2 febrewaris 1679, stiet as dûmny yn syn berteplak, forstoarn to Aldskoat yn 1745;

Siouck, doopt 11 febrewaris 1681, jong forstoarn;

SIOUCK LOLLEDR, doopt to Snits 3 maeje 1682, boasket dêr 13 april 1710 WILLEM MONSMA.

– in bern fan Gaatse Lolles en Sybrich Claeses

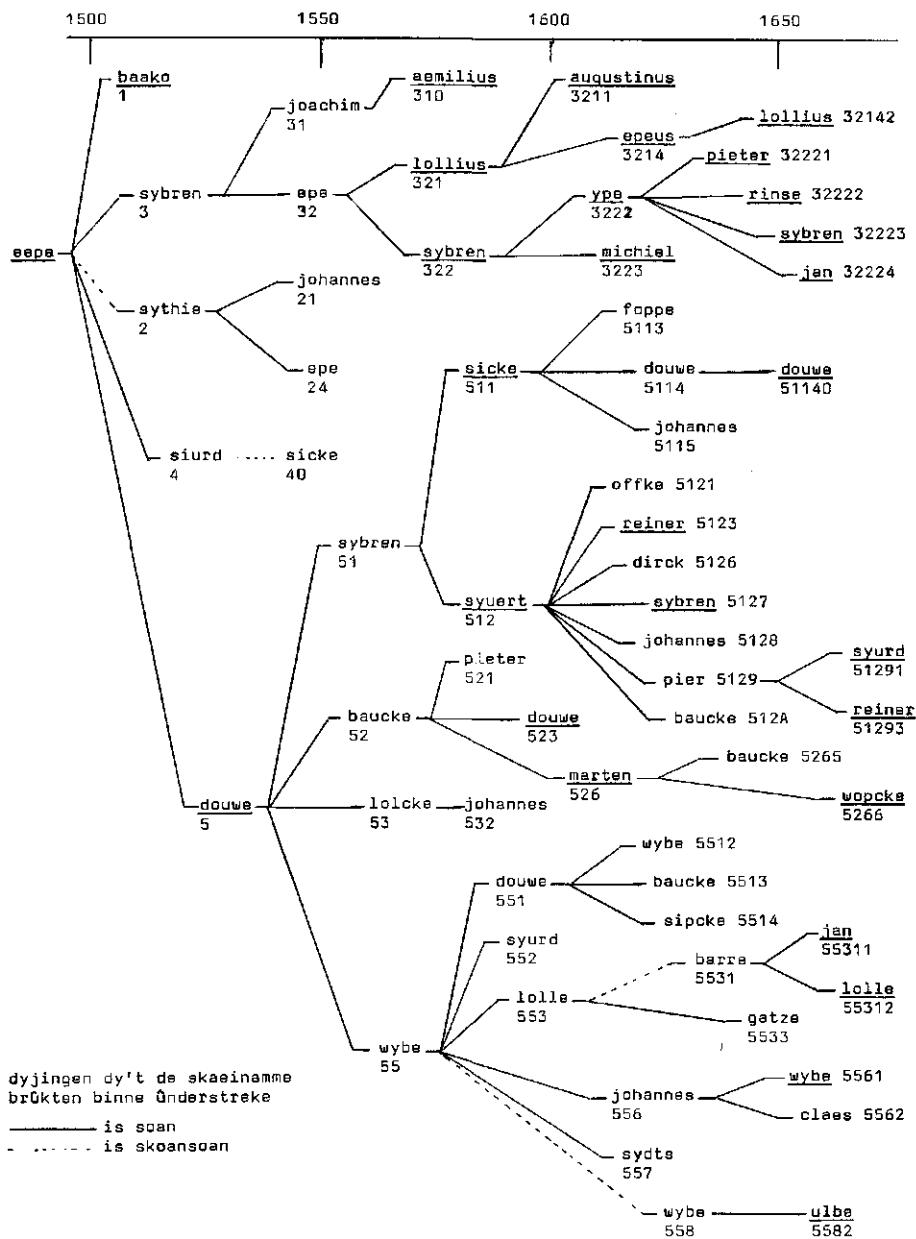
55331 LOLCKE GATSES ADEMA, doopt to Drylts 31 oktober 1657, boasket to Warkum op 1 febrewaris 1693 EEUCK FEYTEDR fan dat plak. Nei't ik oan nim deselde Lolke as dy't to Wurdum op 15 maert 1716 ANTJE JANS trout en ek dêr op 8 juny 1727 FOKELTJE ZJARDA.

bern fan Ulbe Wybes en Foeck Rommerts

55821 WYBE ULBES ADEMA lit him to Easterein op 11 april 1690 op bilidenis dope. Wybe is boer op Adema; op 14 oktober 1688 trouw er mei TIET TIEDES, dochter fan Tiede Tiedes en Auck Watsedr to Hinnaerd. Fan harren wurde to Easterein doopt: Foeck, 1 augustus 1690, Auck, 14 febrewaris 1692, Ulbe, 18 augustus 1695, Foeck, 28 febrewaris 1696, Titie, 16 oktober 1699 en Jeltie, 14 maejje 1702.

YNDEKS OP SKAEINAMMEN FAN OANTROUDE SIBBEN

Aisma, Tryn Douwes	55	Lyklema, Both Piers	525
Akeley, Tijmentie Claesdr	3214	Loon, Dirck Jacobs van	5116
Albada, Sicke Aesges	513	Monsma, Willem	55312
Andringa, Jelck Riencx	322	Oostrum, Rijck Dircks	310
Andringa, Wopke Riencx	513	Poelstra, Ype Agges	513
Atsma, Ryoerd Sickes	22	Poelstra, Jantie Sybolts	513
Atsma, Tyam Sickes	51	Raerd, Agnetà Claeses	513
Boetama, Johannes Jetses	5561	Reen, Aaltje Alberts	51291
Broersma, Jeltje Wybes	553	Rheen, Johannes Hessels	526
Buwalda, Hille Siercx	533	Rheen, Rints Wytzes	51140
Buma, Goris Goslycks	5581	Rheen, Sicke Hessels	40
Burmania, Rienck van	3100	Rengehuis, Atke Jans van	552
Driesche, Maria van	321	Riddersma, Geertje Claes	32223
Eelxma, Rippert	33	Rijssen, Jan Warners van	32110
Eysinga, Johanna van	55312	Rispens, Anne Johannes	533
Firdgum, Claes Claesz	34	Rispens, Jan Claesz	55
Fogelsang, Gerrit Dircx	(2), 51	Rispens, Johannes Idtsz	531
Fogelsang, His Dircx	23	Rispens, Johannes Nicolai	55
Fogelsang, Tyam Dircx	32	Rispens, Claes Ruierdts	5581
Gameren, Jacob Jans van	3211	Rispens, Sible Hilles	533
Gerbranda, Dirck Gerrits	513	Rispens, Syurd Ulbes	55
Glins, Jeltje	3100	Schoot, Geeske Epis	5116
Grada, Taeckle Pieckes	5114	Sjaerda, Fokeltje	55331
Haerda, Sicke Laesz	40	Sjoelema, Poppe Buwes	511
Haerda, Sybe Laesz	525	Stapert, Tjets Hansdr	526
Hanckema, Syerck Lamberts	533	Stickenvuyr, Hoyte Douwes	321
Heixan, Aelcke Claesdr	310	Stockman, Abraham Jacobs	3215
Hesenaer, Helena Everts	32222	Tania, Foppe Meintes	513
Hoptilla, Johannes Gercx	53	Tania, Sicke Foppes	5116
Jelgerhuys, Pier Gerbes	512	Tinnegieter, Hans	55312
Jorna, Murck Keimpes	3235	Unia, Jochum Tiercx	323
Kijl, Hebbea	32221	Unia, Saepcke Watzes	513
Kingma, Gerrott Intes	22	Wiglama, Jetske Dyorres	5116

Skematysk oersjoch fan de bihannele famylje ADAMA

TAHEAKKE OLDEHUYSEN

LOLLA OTTA ZIN is yn 1511 boer op it 99 poumsmiet greate Oldehuys (Lytsewierum nr. 1437). De pleats wie âld; al yn de fjirtinde ieu wurdt der gewach fan makke, yn 1427 hâldt Sybolt thy da Auda huys hjir ta. Eigners binne yn 1511: Lolla to Oldehuys, Pieter Bockis en Syeurd Anckis, elts foar in tredde part en alle trije yntroud.

Pieter Bockes wie fan Wolsum en dêr wenne er ek. Yn 1510 binne Lolla, Sywrd Aenkazen en Syrk Fongher zen (dy't de suster fan Pieter ta vrou hie) fâd oer Haytya en Bocko, soannen fan Pieter, as dy lân forkeapje sille. Harren oanpart yn it Oldehuys sille hja net lang dérnei oan Lolla oerdien hawwe.

Syeurd Anckis wie boaske mei Ricxt, dy't earder de vrou fan in Tyebbe wie. Syeurd en Ricxt wiene boer op Ynttema sate to Tsjerkwert. Hja forkeapje op in stuit in rinte út Oldehuys oan Lolla, mar de forkeap wurdt wer ûngedien makke om't it konsint fan 'e „Gellersen“ jown wie. Syeurd hie in foarsoan Aencke, dy't foar 1545 to Tsjerkwert weirekken. Ut it boask fan Ricxt en Tyebbe twa dochters: Jessel, mooglik de earste vrou fan Take Abbez to Easterein, en Atz Tyebbedr dy't Gatzie Olfertz troude. Syeurd en Ricxt hiene twa soannen, Sybolt en Tyebbe. Sybolt Syurdts komt mei Eelck Hessels (dochter fan Hessel Gerbens to Easterlittens) op Oldehuys to wenjen, dêr't hja yn juny 1553 as widdou weirekken. Tyebbe Syurdts wenne yn maejje 1552 noch to Tsjerkwert, letter to Wurdum.

Lolla Otta zin wie eigner fan 43 poumsmiet lân op Inteburen ûnder Easthim en boaske net lang foar 1500 BAUCK, de tredde suster. Yn 1499 komt syn namme, lykas dy fan Epe Backa zin Aedama, ûnder de forklearring oer it nearrijocht to stean. It tsjerkesulver fan Lytsewierum wit noch altyd dat Lolla dêr yn 1516 tsjerkfâd wie; yn de rin fan 1532 rekken dat. Widdou Bauck moat yn 1536 in proses forlieze tsjin de erven fan har suster Ricxt oer it forpartsjen fan it Oldehuys. It hat kâns dat dit proses noch it gefolch wie fan de keap yn de Gelderske tiid.

Ut dit boask acht bern:

OTTE en SYBOLT LOLLE soannen bibuorkje toegearre de Oldehuys-pleats. Yn 1541 forkeapet Sybolt, mei syn broer Ulbet, der in rinte út en itselde jier keapje hja in oanpart yn Nyehustera sate to Eesquert. Otte rekken yn de jierren 1553–'55 wei en Sybolt net lang dérnei, beide súnder bern nei te litten.

TYETS LOLLEDRA boasket om 1520 hinne AGGE BOTTEZ, soan fan Botta Romcka zoen to Eesquert. Tsien jier letter wurde hja noch toegearre neamd, mar net lang dérnei trout Agge wer mei Tiedt Siercx Donia. Yn 1537 forkeapet hy in rinte út syn pleats ûnder Eesquert oan buorman Douwe Epez; yn 1539 is er wei en binne syn bern neistlizzer. Tiedt trout op 'en nij, nou mei Aesge Sythyez; beide libje noch yn 1554. Ut it earste boask:

JOHANNES AGGEZ. Hy keapet yn 1543 de huzing fan heite pleats fan Epe Hansz. Foar 1557 boasket er EBEL SYBEDR, dochter fan Sibe Sibez toe Swalwirt. Dy har suster wie de vrou fan Frans Tetez Baerd; trije oare sisters komme wy fierderop noch tsjin. Johannes wie meirjochter fan de gritenij en rekken om 1582 hinne wei. Fjouwer jier letter is Gerben Heerckes (54) boer op de pleats fan 32 pm. TYETTE AGGEZ trout nov 1558 mei BAUCK RENNERTSDR, widdou fan Gerben Douwes. Hja buorkje op Letens ûnder Wommels. As Bauck yn apr 1565 weirekken, wurdt de ynboedel wer biskreaun; yn 1578 komt Tiete syn fâdij oer de jongste bern fan Syuert Lollez ta in ein.

ROMCKE AGGEZ boasket foar 1552 LYUUE SYBEDR, suster fan Ebel, en hja binne boer op de Fennen ûnder Kûbaerd. Yn 1558 ruijje Romcke en Johannes har bisis yn de twa pleatsen.

HERE AGGEZ wernet op 'e Ryp; hy boasket SYU MEINTEDR. Yn 1559 keapje hja fiif pm en acht einsen yn Oldehuys, de helte fan hwat Douwe Epez it jier dêrfoar oan Douwe Aylwa forkoft.

Ut it twadde boask:

TYEDTS AGGEDR trout om 1560 hinne mei PIETER OEDTSZ. Yn 1561 forkeapet hja, sterke fan mem en healbroer Tiete, har njoggen pm yn Eesquert.

YESEL LOLLEDR boasket om 1525 hinne DOUWE EPEZ. AEDAMA (5) en hja binne boer op de treddre pleats fan Eesquert. Douwe keapet yn 1539 ien pounsmiet út it famyljebisit fan de fjouwer yn Mollema (Lytsewierrum) fan Syurd Lolle to Easthim. It wie syn twadde; Dyorre Lolle hie ek ien pm en it fijerde hearde Agge Bottis' bern ta. Tiete Agges sil dat lêste yn 1562 forkeapje oan Douwe syn soan Lolcke; brûker is dan Anscke Hayez. Yn 1570 litte de erven fan Douwe en Yesel har rjocht jilde op in sechste part fan in rinte fan twa goune út Oldehuys. Sjoch fierder foar dy bern: 51–56.

ULBET LOLLEZ komt yn Warkum to wenjen. Sûnt 1538 forkeapet er suver alle jieren wol in rinte yn Hinnaerderadiel. Yn 1558 of '59 rekket er wei en bliuwt widdou DOW oer. Douwe Epez, Diurre Lolle en Jacob Cramer binne yn 1561 fâd oer syn âldste bern, dus mûlk wiene der mear soarten fan bern. Ien kenne wy by namme: Jelle.

SYUERT LOLLEZ is to'n earsten boer to Easthim, súnder mis op Inteburen. Dat er it âld sté net forgotten wie, docht wol blyken as er him yn 1550 „Oldenhuys“ skriuwt en yn 1558 komt er werom nei Oldehuys. Lang hat er — mei Ysbrant Reynerz — net mear buorke, hwant july 1560, en febrewaris 1562 jitris, wurdt syn stjerhûs biskreaun. Hoefolle froulju Syurd hawn hat wit ik net; hy hie sawn bern:

TADE SYUERDTS wurdt yn 1560 ynskreaun as boarger fan Frjentsjer, it harnas hat er mar meinommen. Nei alle gedachten hie er in soan Tade;

OLLE SYUERDTS is yn 1562 ek al de doar út;

RYOERDT SYUERDTS waerd berne yn 1537. Foar him en syn suster Marij sil neef Johannes Agges sechstich goune biwarje;

MARIJ SYUERDTS DR, berne 1541, boasket yn of omstrings 1562 POPPE ALERTS en in jier as tsien letter JAN CLAESZ. Yn 1590 rekket hja wei; Jan boasket wer en maeije 1598 wurdt de ynboel op it Oldehuys biskreaun. Ut it earste boask: Wlck en Tryn (forl. 56), út it twadde: Popck, Ydt, Claes, Syuerdt en Douwe (foar syn neiteam sjoch de genealogy „Heeg“);

BAUCK SYUERDTS DR boasket foar 1578 SICKE RYOERDTS;

JOHANNES SYUERDTS rekket yn of foar 1578 wei. As erven wurde dan neamd: Tade Tades, suster Marij mei har twadde man en suster Bauck mei Sicke Ryoerdt; EDE SYUERDTS wurdt yn 1562 as jongste neamd. Mûlk wiene hy, Lolle en Ryoerdt yn 1578 al wei.

DYORRE LOLLEZ is sûnt 1532 boer op Sippenbuur ûnder Wjelsryp, dêr't er yntroude mei SYOUCK SYBEDR, dochter fan deselde Sibe Sibes, dy't wy earder tsjinkamen. As har suster Berber jul 1555 weirekcket komt de hiele famylje om to erven. Yn 1542 forkeapet Syuert, Dyorre en Wlbe Lolle in rinte út it Bongahûs to Easterein.

Dyorre forkeapet yn 1558, mei Taecke Fercx en Here Aggez, de heale huzing fan Oldehuys oan Ysbrant Reyners. Syuert Lolle keapet dan de oare helte fan Douwe Epez en Wlbet Lollez. Yn 1578 libbet Dyorre noch, yn 1589 net mear. Bern út dit boask:

OLLE DYORREZ wurdت yn 1560 boarger fan Frjentsjer. Hy sil de earste man west hawwe fan RIJCK VAN OESTRUM (sjoch 310 en taheakke Pybes) en sil foar 1564 weirekke wêze;

JOHANNES DYORREZ, yn 1589 to Snits;

SYBE DYORREZ; en

ANNA DYORREDR; de lêste twa forkeapje yn 1564 mei har heit in oanpart fan Sippenbuyl.

TAECKLE FERCX, soan fan Feddrick Hagens to Spannum, sil de man west hawwe fan WLCK LOLLEDR. Yn 1551 wennet er op Hagens, yn 1555 is er tsjerkfâd en yn 1558 keapet er mei Aet Symensdr 5 pm en 4 einsen yn Oldehuys fan Douwe Aylwe. In soan

FERCK TAECKLES to Spannum boasket foar 1584 TYES ATEDR.

TAHEAKKE PYBES

Yn it jierboekje fan 1968 is in genealogy opnommen fan it „Adelijk Geslagt van Pybes d'Adama, originaire uyt Vrieslant”, sa't dat oerlevere is yn it Brabânske hânskrift „Endevoet” fan om en by 1730.

It wapen fan dizze famylje is suver gelyk aan dat op de sark fan professor Lollius Adama (321); ien fan dit laech, Reynier Pybes d'Adama, hat lange jierren opwurke mei Aemilius Adama (310). Mei de herfoarming namen beide de wyk nei Roermond; as wy op dit punt it hânskrift leauwe mejie wie Aemilius de styfheit fan Reynier syn vrou.

Foar in fierder forbân fan de famylje d'Adama mei de hjir bihannaele en oare Adama's binne gjin oanwizings foun. Likegoed is it net únaerdich it hânskrift ris to forlykjen mei hwat de argiven oer dit folk meidiele.

De earste twa generaesjes fan it hânskrift slaen wy efkes oer en bigjinne mei:

REGNERUS PYBES, abbekaet to Frjentsjer yn de snuorje 1578 oant '80. Solckema (conscr. exulum) jowt him op as ôfreizge en dat kloppet, hwant yn de jierren fan 1581 oant 1601 skriuwt er tal fan oarkonden út foar it Hof fan Gelder to Roermond. Reiner wie troud mei ELISABETH LOLLEDR VAN ALDENHUYSEN, súnder mis de dochter fan Lolle Dyorrez (sjoch taheakke Oldehuys). Yn 1609 forkeapet hja as widdou in hûs op it Coudall binnen Frjentsjer.

Ut dit boask:

CATHARINA PYBES, yn 1646 dooptsjûge yn it Brabânske Etten.

THEODOOR PYBES D'ADAMA, skriuwer fan in stikmannich boeken oer tsjerklike oangelegenheden. Hy learde filosofy te Leuven en theology te Rome. Letter wennet er te Sonnebeek, Duinkerken en Brugge as learaer, pastoar en muonts. Yn 1629 wurdت Theodoor oansteld as prior te Waerschot, dêr't er 5 novimber 1632 weirekket.

JACOBUS is mûlk stamheit fan de Wetterlânske minniste famylje D'ADAM to Harns. Op 12 desimber 1647 trout dêr foar it gerjocht Pieter Jacobus d'Adam mei Maike Clazzen; op 6 septimber 1651 dy syn broer Frans mei Fongertje Arjens; dan wiene der noch in suster en in broer Jan. In soad gegevens oer harren neiteam stean yn de sivile sentinsje 615/21.

AEMILIUS (D'ADAMA) wurdت op 29 jannewaris 1594 te Roermond doopt en

MARIA allyksa op 13 jannewaris 1597.

REYNIER PYBES D'ADAMA, de jongste, wurdت op 29 jannewaris 1603 te Roermond doopt. Nei alle gedachten mei 't yn 1632 de steatsken syn berteplak ynnamen hat er de wyk naem nei Etten; fiif jier letter wurdت er dêr neamd as skout. Reynier boasket MARIA VAN DEN BROECK, doopt te Etten 11 septimber 1605, dochter fan Engelbert van den Broeck en Maria Proeninck, alias van Deventer.

Fan harren wurde dêr doopt:

- Joanna Elisabeth 10 febrewaris 1635;
- Hendrick Otto 26 july 1636;
- Maria Catharina 9 septimber 1646; en

— Carel Willem yn 1650.

Doopstsjûge is yn 1635 in fortsjintwurdiger fan „Joannes Berthol, heer in Capelle en Raamsdonck”.

Mei lêstneamde komme wy by de foarste generaesje fan it hânskrift to lânne, hwant dizze Joannes wie sùnder mis de man fan de dêr neamde „Jenne Pybes dit Gelsma, vrouwe van Capelle”. Oan Jenne haw ik gjin kunde, mar har foarâlden binne Friezen:

SYBE PYBES is yn de foarste helte fan de 16de ieu boer op GERROLTSMA ûnder Doanjum. Yn 1536 hat er spul mei it kleaster Bethaniën (Tsjummearum), oer eigen-dom yn de pleats; trije jier letter syn widdou lyksa. Sybe hie seis bern:

- Bauck Sybedr, boasket Eeme Tyäerdts to Wytmarsum;
- Frouck Sybedr, boasket Bonne Gosses ûnder de klokslach fan Snits;
- Wolle N. wie in soan of skoansoan, en hja hie ien dochter: Griet Wolledr;
- in dochter boasket Ede Jacobz, brûker fan de pleats. Hja hiene ien soan, Jacob Edez, berne omstrings 1557;
- Jacob Sybes hie ien dochter, Barber, dy't omstrings 1583 Jelle Jans to Goaijingea boasket; en de âldste soan:

PYBE SYBES, yn 1553 boer op de pleats en sùnt 1555 boarger fan Frjentsjer. Hy boasket in suster fan Meye Sybrems (stoarn to Frjentsjer apr 1587) en krike by har twa bern:

- Duedt Pybedr, rekket wei yn 1581 of '82, erfgenamt is

SYBE PYBES. De hiele famylje hat yn dy jierren wer skeel mei itselde kleaster oer it bisisit fan de helte fan Gerroltsma. Hja wurde yn it lyk steld, hwant de jierren dêrnei wurdert de heale pleats by sechste parten forkoft. Yn 1589 meitsje Sybe en syn vrou MARY JANS skulden en stelle hja harren hûs aan de Sjaerdemastrijtte yn Frjentsjer as underpân. It mist net dat hja de âlden binne fan boppeneamde Jenne.

Safolle docht wol bliken, dat it hânskrift „Endevoet”, tominsten hwat de 17de ieu oanbilaget, der net fier neist sit. Oft de famyljes „Gelsma”, „d'Adama” en Adama bissibbe binne bliuwt lykwols de fraech.

Ta bislút de kertierwapens fan Reynier Pybes d'Adama junior:

- 1: d'Adama: dield, rjochts heale earn, lofts trochsnielen, a. seispuntige stjer, b. in omkearde ikel, fan boppe biselskippe fan twa klavers.
- 2 = 4: van Oostrum (Utert): donkere ienkoppige earn op ljocht fjild.
- 3: Aldenhuyzen: dield, rjochts heale earn, lofts trochsnielen, a. donker fjild mei trije ljochte peallen, b. yn ljocht in donkere roas of besant.

OANTEKENINGEN

- Sipma = P.Sipma en O.Vries: Oudfriese oorkonden, 4 dielen.
- Cleuting = P.Th.Zwart: Protocol Cleuting.
- Hof = argyf fan it Hof fan Fryslân.
- Jierb. = Genealogysk Jierboekje.
- R.A. = Rjochterlike Argiven („Nedergerechten”).

SKEARNEGOUTUM

Hof WW 2, 141 (1538), 531 (1536); Sminia argyf 1115 (1569); Cleuting nr. 340 (1564); Hof YY 6, 411 (1562).

EASTEREIN/BOAZUM

Sipma I 135 (1453); Oosterhout, resesboek fan Snits nr. 1509 (1493);
 Sipma IV 115 (1499); Jierb. 1955 side 82 (1509).

- 2 Prokl. MEN (1545); skoanfamylje: Sipma I 200, Hof WW 1, 123 en WW 2, 406^v; Register fan de Oanbring I side 78: Bilgaerd en Tanjaburen (1511); konsinten R.A. LWN 1556 (1535); MEN A 1, 20.5.1550 (ek: 8.8.1552).
- 3 Sipma III 39 (1512, '23 en '26); reses HEN (1530, '46).
- 4 Sipma III 39 (1536, '39 en '40); tsjerkerekkens Boazum (1570).
- 23 Hof YY 15, 136 (1585), Cleuting nr. 91.
- 24 Hof III 3 156 (1561).
- 31 Skoanälden: Sipma II 338, 364 en 379, Reg. f.d. Oanbring/ fiif dielen nûmer 1628, Hof WW 2, 456 en R.A. FRR I 1, 1531 en 1543; FRR BB 1, 1318 (1574).
- 32 R.A. FRR I, 1, 22.11.1571.
- 33 Hof YY 5, 230 (1559) en YY 6, 121 (1560).
- 34 Hof YY 8, 35 (1569) en YY 16, 298 (1587), Cleuting nrs. 55 en 240; R.A. FRR BB 2, 530 (1584); twadde vrou: Hof III 5, 231.
- 40 Skoanälden: Hof WW 2, 869; Sipma III 39; Lyauckema argyf (LvG) 256, 16r (die laen); Hof YY 9, 19 (1572) en 112 (1573); Hof III 5, 132 (1576).
- 55 Alden fan Ulbe: HEN prokl. 1558 en reses 1580.
- 310 R.A. RAU A 1, 39 (1570); reses FRL 15.3.1571; Jierb. 1960 side 37 (Heixan); R.A. FRR BB 1, 1443 (1576); Hof III 4 92 (1572).
- 321 R.A. FRR DD 1, (jun1611); GG 4, 25.4.1610, GG 9, 5.3.1625. Publikeesjes:
 H. de Vries: Prépinière du Calvinisme Hollandais, Fribourg 1918.
 E.L.Vriemoet: Athenarum Frisiacarum, 1758.
 W.B.S.Boeles: Frieslands Hoogeschool, 1879.
 J.N.Paquot: Mémoires pour servir à l'histoire littéraire etc., Leuven 1763-'70 (diel 9 side 161). Syn bibiletheek fan oer de 1000 boeken biskreaun yn R.A. FRR, HH, 13 april 1616.
- 322 R.A. BAR E 1, 25.5.1584; BAR Q 2, 60 (1610); IDA J 3, 179 (1625);
 de trije soarten bern fan Elbrich Meinerts; stoarn to Idaerd, 1625:
 - by Epe N.:
 HILLE EPES, stoarn to Idaerd apr1628 súnder bern nei to litten.
 EPE EPES to Idaerd, boasket Eelck Heredr. Epe rekket ek apr1628 wei en Eelck trout it jier dérop (gerj. LWL) Jan Harckes, dy't yn apr1642 mei fâd is oer har foarbern Jacob Epes, berne yn 1626.
 TRYN EPEDR, boasket Arent Heres to Domwier; harren soan, Epe Aernts boasket om 1630 hinne Jeltje Hotses (forl. 3235).
 - by Jacob Tyetzcs:
 JACOB JACOBS, de heit fan Elbrich Jacobs.
 ANNA JACOBS, boasket Baucke Feddes to Baerd.
 - by Simme Johaens:
 MEINERT SIMMES, boasket Rints Wytzedr, dochter fan Wytze Hettes Reen en Jelcke Riencx Andringa (suster fan Wopcke, 513); ûnder harren bern: Jeltje Meinerts (sjoch 51140).
 GEERT SIMMEDR, boasket Hoeyte Pytters.
- 323 R.A. LWL M 13, 119 (fiif parten).
- 511 Hof EEE 1, 120 (1636); R.A. MEN A 6, 79, 337.
- 512 Twadde skoanfamylje: Lyauckema argyf 256 15r, R.A. HEN K 7, 22; BAA C 2, 29.4.1607. Tjitsje Ofkes sil wol únder l'roubuorren, deun by Bitgum, wenne hawwe.
- 513 Skoanälden: stjerhûs Jelck Andringa, IDA jan1630.
- 523 Skoanälden: LWL jun1615, jan1616 en jun1611.
- 525 Skoanälden: WYM nov1645.
- 526 Skoanälden: R.A. HEN I 7, 288.
- 551 Skoanälden: HEN maeije 1622.

- 552 R.A. SNE WW 18, 439; WW 19, 360 en W 8, 47 (1614).
 553 Skoanâlden: HEN nov1633.
 554 Skoanâlden: R.A. MEN 15, 184, grêfskriften MEN side 68.
 556 R.A. WOR Y 3, 240^v; autorisaesje maeije 1648.
 3100 R.A. FRR RR 1, 118 (1603), Hof III 10, 272 (1604).
 3211 Vriemoet en Boeles (sjoch 221); R.A. FRR GG 6, 8 april 1616.
 3213 R.A. FRR hypothecbook (jun1625).
 5122 R.A. FRR BB 10, 20 maert 1648.
 5124 Hof III 12, 43 (1633); skoanâlden: R.A. FRR BB 10, 14 juny 1645.
 512A De Vrije Fries 6, 223.
 5511 Skoanâlden: weesboek WYM jan1601, okt1602 en apr1603;
 foarber: idem HEN maeije1624, apr1641 en apr1646.
 5531 Skoanâlden: weesboek WYM mrt1622, apr1622 en apr1624.
 32141 Hof EEE 3, 149 (1664).
 32223 R.A. TIE M 10, 141.
 51140 Hof EEE 5, 329 (1685).
 51291 R.A. WON S 76 nr. 21.

OLDEHUYSEN

Sipma II.14 (1427), Sipma IV 195 (1510) en Sipma IV 115 (1499).
 Diorre Lolles: R.A. FRR BB 1, s. 1191.

PYBES

Hânskrift „Endevoet”, kopy op streekgryf Oisterwijk.

R.A. FRR E 1 (1578, '80);

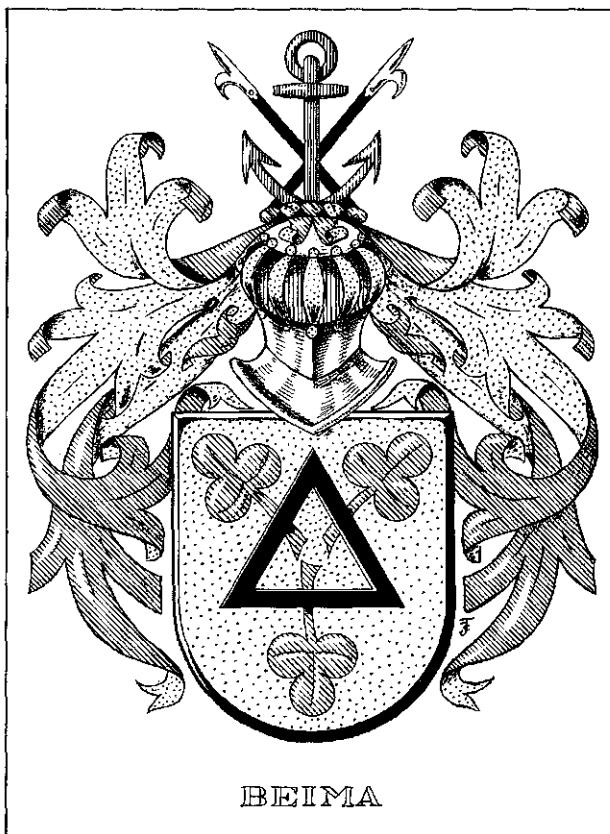
gegevens oer Thedoor: Paquot (sjoch ûnder 221) diel 2, side 233;

gegevens oer Reynier jr.: artikelscarje fan de hear Van Sasse van Ysselt yn Taxandria 5 (1898);

gegevens Sybe Pybes: Hof WW 2, 547 (1536); R.A. FRL EE 1, 90, 100 en 116 (1539);

id. EE 2, 113 (1553); Hof YY 13, 114 (1581) en id. YY 14, 6 (1582), R.A. FRL EE 3, 37 (1557),
 EE 4, 42 en 58; R.A. FRR BB 2 (apr1587).

WAPENREGISTRAESJE

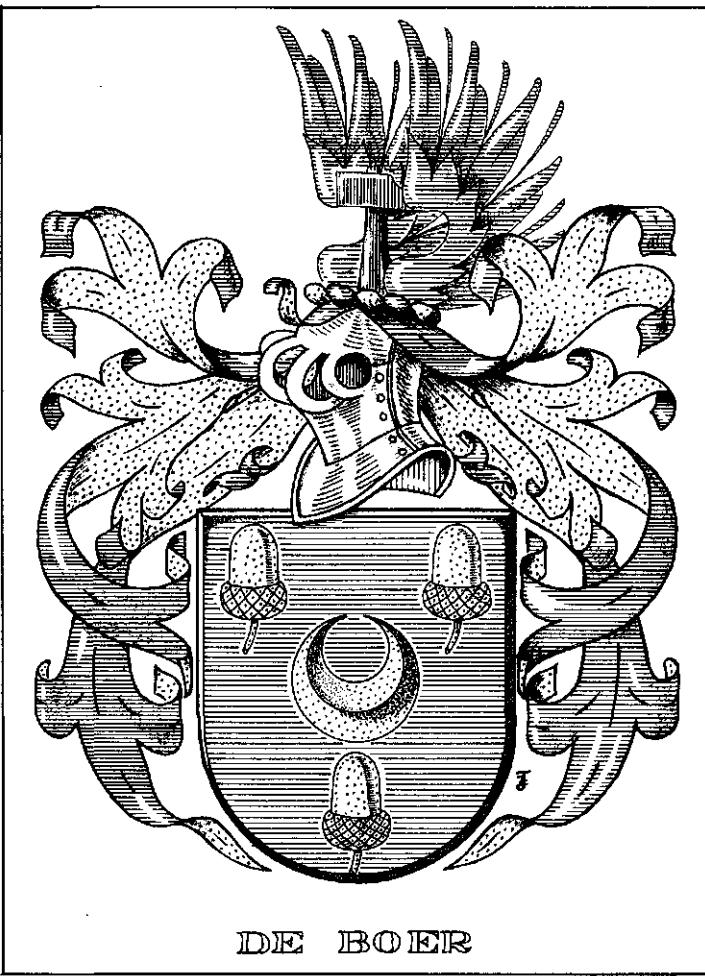

BEIMA — Yn goud trije griene klavers, twa fan boppen skean nei de hoeken keard en de trêdde fan únderen omkeard, en oer alles hinne in swarte lyksidige trijehoek.
Wrong en dekkleden goud en grien.

Helmteken: in read anker oer twa swarte krûste boatsheaken mei sulveren izers hinne.
Ynstijrster: juffer T. Beima, learares te Drachten.

Untwerp: Fryske Rie foar Heraldyk.

De famylje stamt ôf fan Gabe Doedes, dy't yn it bigjin fan 'e 17de ieu to Wâlterswâld wenne. Syn soan Doede hie in trijehoek as hânmerk. De measte ledien fan 'e stamrige wiene boeren yn Dantumadiel en dérom steane de klavers yn it wapen; de pleatsing is oan'e trijehoek oanpast. It anker en de boatsheaken binne oantinkens aan Gerlof Sickes, pakesizzer fan de niisneamde Doede, dy't yn 1749 as „welgesteld schipper” neamd wurdt. Dy syn pakesizzer Sikke Wybes skreau him fan Bijma en foar syn neitteam, net it iennichste slachte fan dy namme, wurdt it wapen fêstlein. De lêste generaesjes foroaren de stavering yn Beima. De kleuren binne foar it greateste part úntliend oan it gemeentewapen fan Dantumadiel.

DE BOER

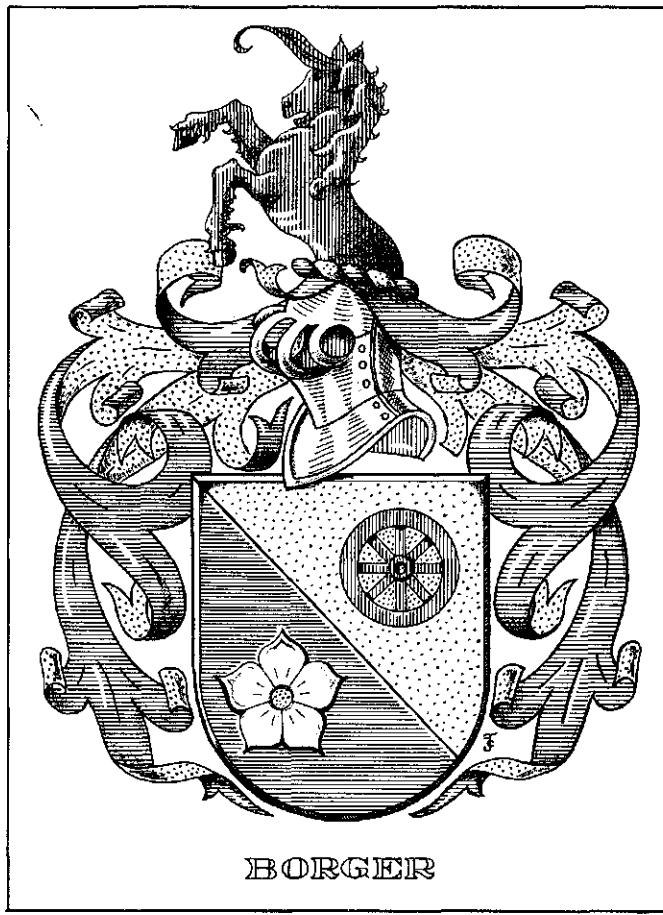
DE BOER – Yn blau in gouden healmoanne, biselskippe fan trije ikels fan itselde, 2 en 1. Wrong en dekkleden goud en blau.

Helmteken: in reade hammer tusken in blauwe flecht.

Ynstjürder: de hear J.D. de Boer to Friens.

Untwerp: A.B. Dull tot Backenhagen.

De stamheit is Anne Sakes, in menniste boer to Swichum yn 1698. Yn 'e 18de ieu wie ne it boeren to Warten (sadwaende de skaeinamme), yn 'e 19de ieu skippers to Grou en yn 'e 20ste ieu houtbiwurkers dêrre. De skyldkleuren binne dy fan it wapen fan Idaerderadiel; déroan is ek de moanne üntliend. De ikels tsjutte op de ófskaeijing út it slachte Hettinga. It helmteken slacht op forkear (wjukken) en timmerbidriuw (hammer).

BORGER – Skean dield: I. yn goud in read tsjil; II. yn blau in sulveren ierappelblom, knopt fan goud.

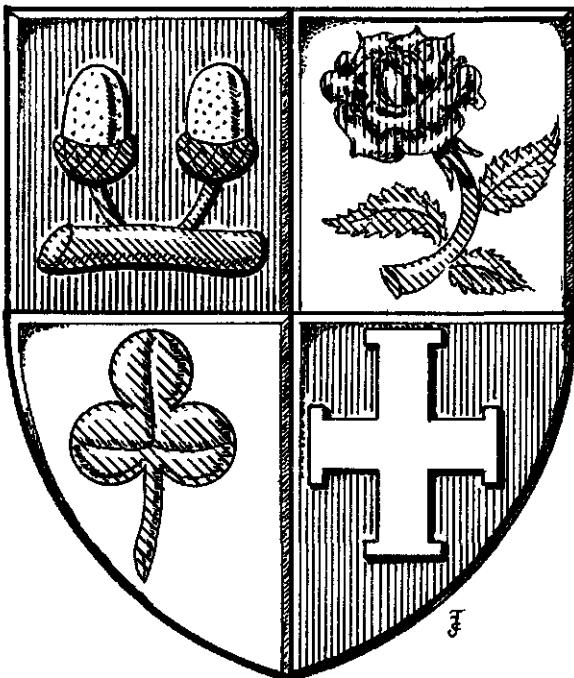
Wrong en dekkleden blau en goud.

Helmteken: in read útkommend hynder.

Ynstjürder: de hear J.D. de Boer to Friens.

Untwerp: A.B. Dull tot Backenhagen.

De famylje Borger, ynstjürders foarâlden fan memmekant, stamme fan Leendert Jacobs fan Sint Anne, trouw 1660. Syn skoandochter h jitte fan Borger en brocht dizze namme yn 'e famylje. De neiteam wiene arbeiders en gerniers to Froubuorren en forfearen yn 'e 19de ieu nei Frjentsjer, dêr't ynstjürders oerpake koetsier en syn pake ploechbaes by de N.S. wie. Dê skydkleuren binne dy fan it Bilt en Frjentsjer. De skeane dieling is ûntliend aan de dielde mantel fan Sint Marten, tsjerkepatroan fan Frjentsjer (forl. it Uterter wapen). It tsjil tsjut op de ridende biroppen, it hynder op it koetsiersfak, de blom op 'e gernierkerij.

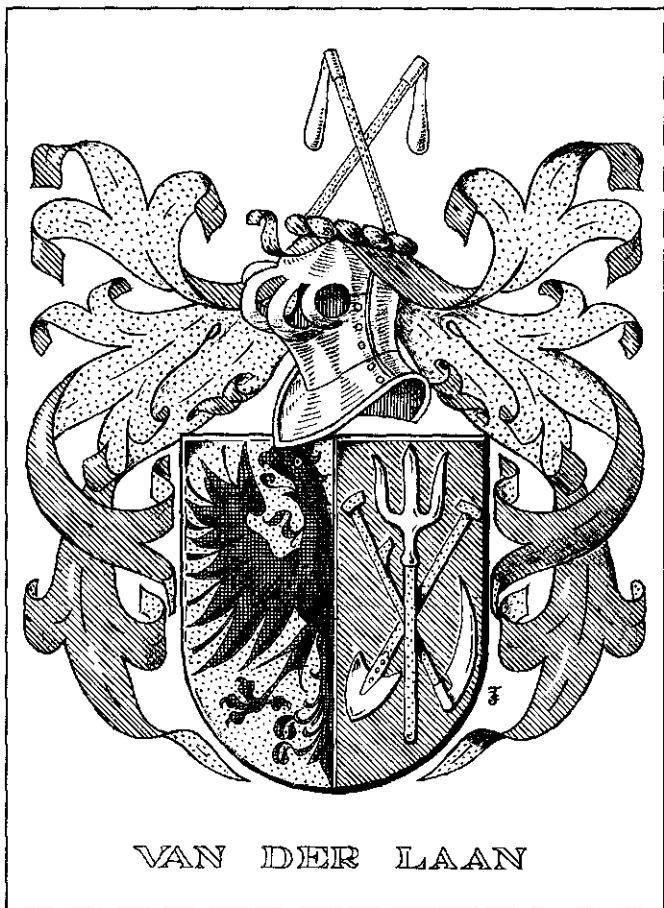

EPPINGA

EPPINGA (oanfolling fan Genealogysk Jierboekje 1972) – Fjouwerendield: I. yn read in griene lizzende öfsniene tûke mei déroan nei boppen twa gouden ikels mei griene doppen en stâltjes; II. yn sulver in reade natuerlike roas mei griene stâlle en trije blêdden fan itselde; III. yn sulver in griene klaver; IV. yn read in sulveren forkoarte krukkekrús.

Ynstjürder: de hear W.H.Eppinga to Sondel.

Op forsyk fan de famylje Eppinga to Sondel wurdt dit wapen, dat dr. Jac. Eppinga (lik. 1669–1734), boargemaster fan Ljouwert, neffens ien far'e wapenboerden fan de fâdden fan it Stedsweeshús fierde, opnommen. It wapenboerd is spitiernôch nearne mear to finen, mar fan de wapens bisteane biskriuwingen en öfsbyldingen yn it Gemeentearyf to Ljouwert, wylst se ek foarkomme yn it Armorial Général fan J.B.Rietstap. Fan dr. J.Eppinga is noch in oar wapen bikend, yn figueren likernôch gelyk, mar yn kleuren hielendal oars. Dat stiet öfsbylde yn in brânskildere finster yn 'e tsjerke to Aldegea (Sm.). It yn it Jierboekje fan 1972 öfsbylde wapen is gearstald út de forskillende boarnen fan de genealooch dy't de genealogy Eppinga opsteld hat.

VAN DER LAAN — Dield: I. de Fryske earn; II. yn grien krûst in sulveren lodde en in seine fan itselde, de gouden stâllen omheech, en oer de krusing hinne in sulveren foarke mei trije tinen, de gouden stâlle omleech.

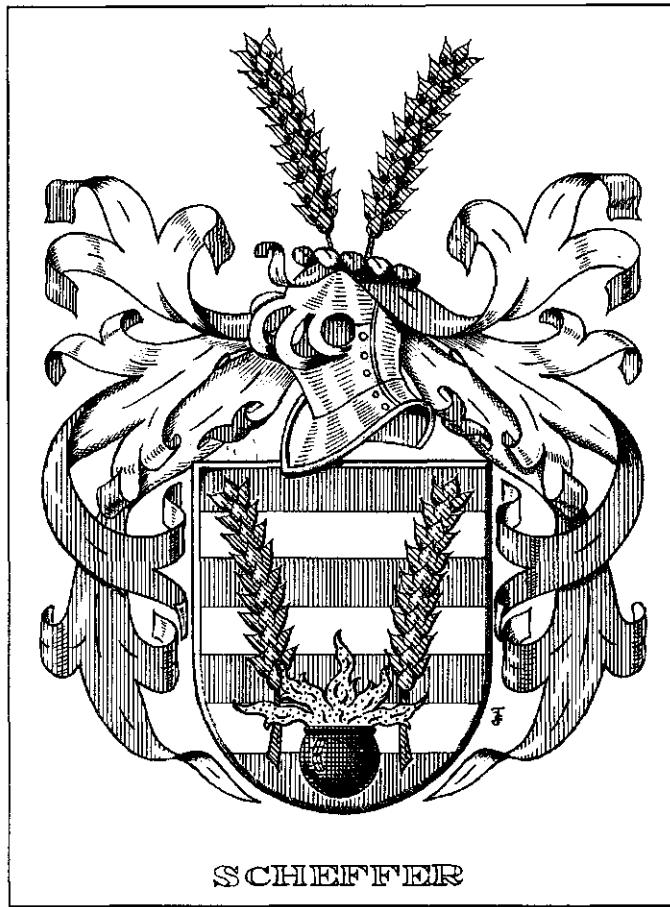
Wrong en dekkleden grien en goud.

Helmteken: twa krûste sulveren terskwingels mei gouden stâllen.

Ynstjürder: de hear M. van der Laan to Haskerdiken.

Untwerp: A.B. Dull tot Backenhagen.

Stamheit is Thonis Jacobsz., hierder fan in pleats to St. Jabik 1527. Syn oeroerpakesizzer Gerben Jansz., dy't op deselde pleats wenne en folmacht en üntfanger wie, neamde him Verlaen (midden 17de ieu). Fan dy syn lyksa neamde oerpakesizzer, berne Froubuorren 1729, skaeije de hjoeddeiske dragers fan de namme, dy't om 1800 hinne yn Van der Laan foroare waerd, ôf: ynstjürder as iennichste yn manlike liny, de oaren oer froulike skiven. Foar allegearre wurdt lykwols it wapen oannommen, dat üntliend is aan izeren smeiwurk op de doarren fan de âlde Verlaenpleats.

S C H E F F E R

SCHEFFER — Yn read trije sulveren dwersbalken en oer alles hinne yn 'e skyldfoet in swarte granaet, dêr't gouden flammen útkomme, aan wjerskanten biselskippe fan twa nôtierien, fan inoar ôskeard.

Wrong en dekkleden read en sulver.

Helmteken: twa nôtierien neffens it skyld.

Ynstjürder: de hear J.Scheffer to Menaem.

Untwerp: Fryskie Rie foar Heraldyk.

De stamheit is Ludwich Scheffer, in Dútsk soldaet yn Steatske en Munsterske tsjinst, dy't it ta sersjant brocht, troud to Ljouwert 1775. Yn 'e 19de ieu wiene de biroppen hovenier, balkflotter en gernier en it wenplak Harns. De kleuren read, sulver en goud binne úntliend aan it Harnzer gemeentewapen. De balken slagge op 'e balkeflotterij, de granaet op it soldatekomôf en de nôtierien op 'e gernierkenij.

SIBMA

SIBMA – Dield: I. de Fryske earn; II. yn sulver op in griene groun in reidplom fan it-selde.

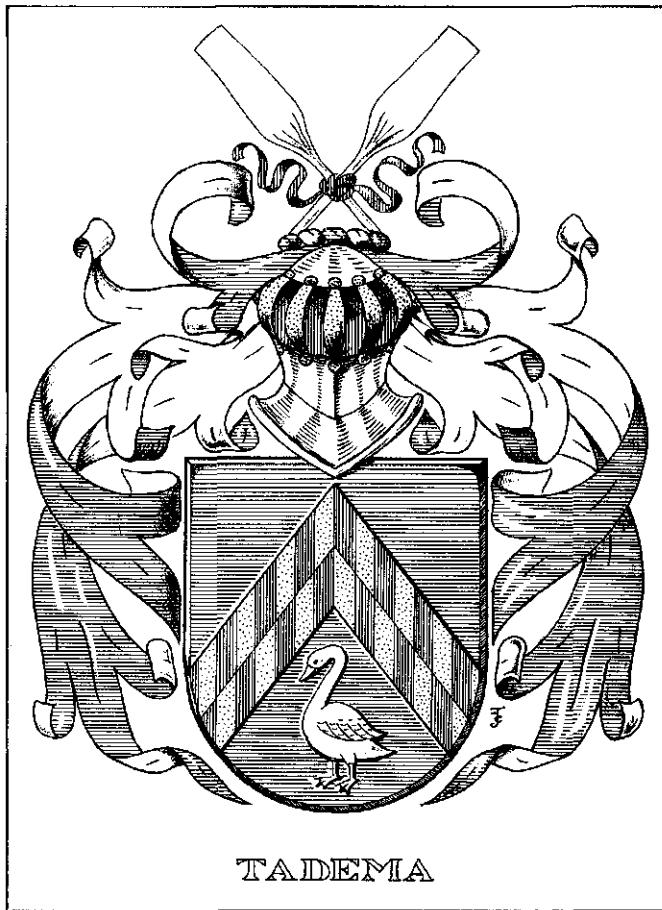
Wrong en dekkleden grien en sulver.

Helmteken: in reade toartse mei oranje flammen.

Ynstjürder: de hear D.M. Sibma to Aldegea (Sm.).

Untwerp: Fryske Rie foar Heraldyk.

Stamheit is Walter Melles to Burgum, ein 17de ieu. Fan alds wie dizze famylje yn it boerebidriuw wurksom, meast to Garyp. Ein 19de ieu forsearen se nei Aldegea en waerden assuradeurs. De reidplom is üntliend oan it wapen fan it Garypster fjarndel; it helmteken is it hannelsmerk fan it hjoeddeiske bidriuw.

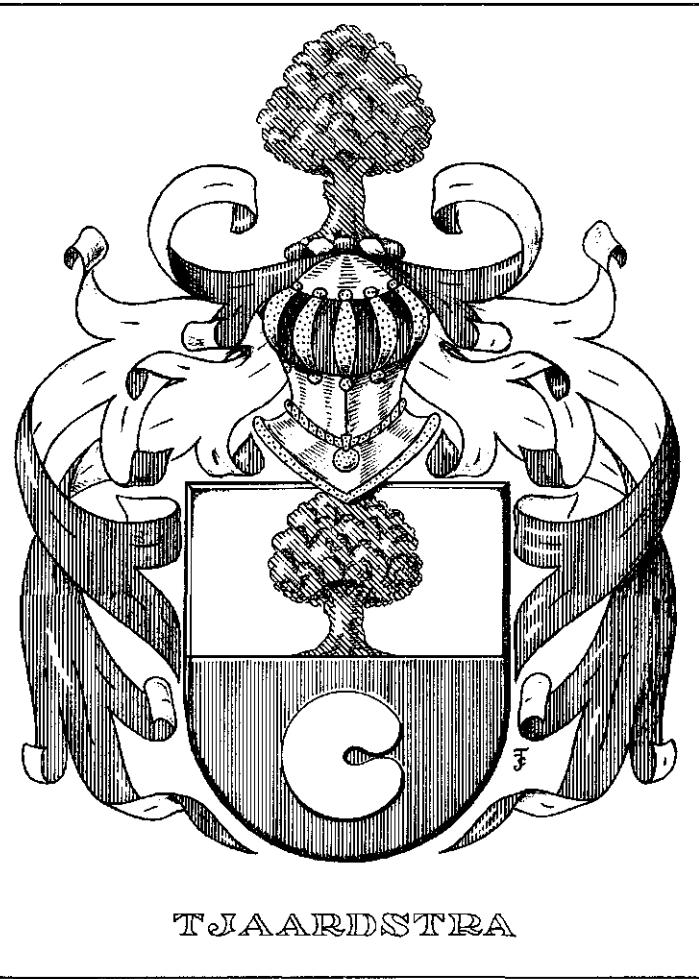
TADEMA — Yn blau in keper, kepersgewiis trochsnien en fyftjin kear dield fan read en goud en fan ûnderen biselskippe fan in sulveren steande goes.

Wrong en dekkleden blau en sulver.

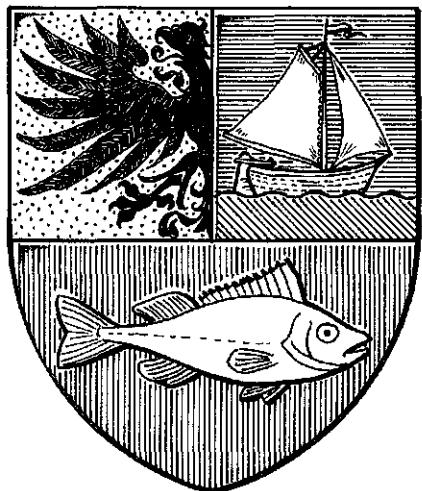
Helmteken: twa sulveren krûste sjitters, gearboun mei in read lint.

Ynstjürder: de hear K.Terpstra to Apeldoorn.

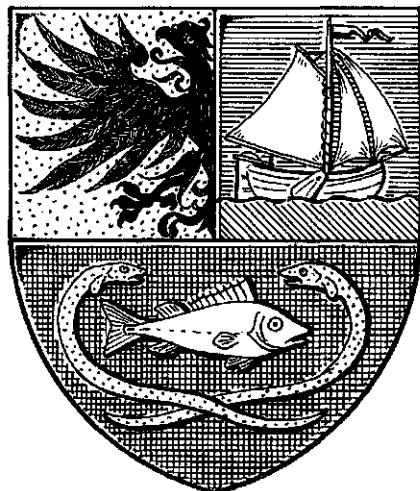
It wapen is üntliend oan in segel, yn 1752 brûkt troch de keapman en Steateboade Jelke Sjoukes Tadema, berne to Surhústerfean 1681. Fan syn broer Wybe, bakker to Eastemar, stamt it Earstemerder slachte Tadema, dêr't ynstjürders mem ta heart. Alhoewol it mooglik is, dat Jelke it segel fan in oare famylje brûkt hat, is dêr gjin biwiis foar. Kleuren en helmteken binne fan de Fryske Rie foar Heraldyk üntwurpen, útgeande fan de wite goes, it blauwe wetter en de keper yn dêrmei kontrastearjende kleuren; it helmteken is üntliend oan it birop fan Wybe.

TJAARDSTRA — Trochsnien: I. yn sulver in griene ikebeam; II. yn read in sulveren pompebléd, de ynkeping nei lofts.
 Wrong en dekkleden read en sulver.
 Helmteken: de ikebeam fan it skyld.
 Ynstjürder: de hear J.Tjaardstra to Antwerpen en Oerterp.
 Untwurpen yn 'e tritiger jierren fan ynstjürder.
 Stamheit fan dit slachte is Tjeerd Sytses, yn 1708 hierboer to Tsjaerd ûnder Wurdum.
 Om 1800 hinne forfear it slachte nei Boalsert en letter nei Makkum. Hjoed-de-dei
 wenje likernôch alle Tjaardstra's om utens.

VISSE
HEECH

VISSE
GAASTMEER

VISSE (Heech) — Trochsnien: I. dield: a. de Fryske earn; b. yn blau op in griene weagjende sé in sulveren nei lofts farrende ielaek mei seal en ien fok fan itselde en sunder swurd; II. yn read in sulveren omdraeide bears.

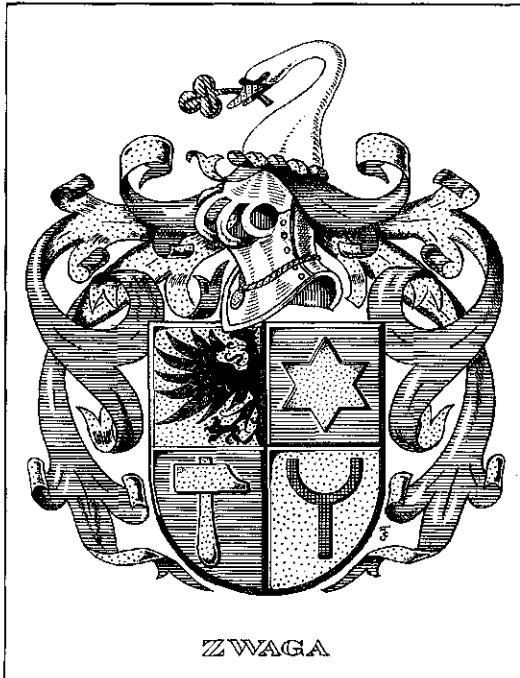
Ynstjürder: de hear A.Jelles Visser to Rotterdam.

It wapen komt foar op in moarmeren tabletsje, skildere fan Anne Annes Visser (1809—1895). Om't de kleuren to naturalistysk wiene, binne se op 'e nij ûntwurpen yn oansluting aan de Hegemer flagge, dy't blau is mei in read-wyt kanton. It wapen wurdt fierd fan de neiteam fan Anne Wiegers Visser (De Gaestmar 1718—Heech 1787), gronlizzer fan de firma W. en A. Visser zonen, ielhannel en rederij fan ielaken to Heech.

VISSE (De Gaestmar) — Trochsnien: I. dield a. de Fryske earn; b. yn blau op in griene weagjende sé in sulveren nei lofts farrende ielaek mei seal en twa fokken en mei in swurd, alles fan itselde; II. yn swart in sulveren omdraeide bears, oan wjerskanten biseelskippe fan twa gouden nei inoarren takearde ielen, de sturten krúst.

Ynstjürder: as boppe.

It wapen is ûntliend aan gréfsarken yn de Gaestmar, de Lemmer en Heech; yn kleuren komt it foar op in skildere bléd. It wurdt fierd fan de neiteam fan Jan Wiegers Visser (berne yn de Gaestmar 1725), broer fan de niisneamde Anne.

ZWAGA – Fjouwerendield: I. de Fryske earn; II. yn blau in gouden stjer; III. yn blau in gouden hammer; IV. yn goud in zwarte „heulgaffel” *).
Wrong en dekkleden blau en goud.

Helmteken: in sulveren útkommende swannehals en kop mei yn de oranje bek in griene klaver.

Ynstjürders: de hear en mefr. H. en M. Zwaga to Bakkefean.

It wapen is ûntliend aan grêfsarken to Teroele (1638) en Makkingea, dy't lykwols sadanich ôfsliten wiene, dat de kertieren III en IV net mei folksleine wissigens fêststeld wurde koene. Nei yngeand forlykjen hat de Rie foar Heraldyk de hir neamde figueren keazen as de meast wierskynlike. Foar de kertieren I en II leine de kleuren foar de hân en foar de beide oare binne doe deselde keazen. Om't de Fryske earn net karakterystyk foar dit wapen is, binne de kleuren fan kertieren II en III keazen foar de dekkleden; foar it helmteken binne se yn oerienstimming mei de natuer.

De famylje, eartiids Swaga stavere, ûntlient har namme wierskynlik aan Boarnsweach, dêr't se omtrint 1600 al foarkomme. Tarquinius Swaga wie blysitter fan Doanjewerstal, syn soan Laelius siktaris fan Eaststellingwerf (17de ieu). De ôfstamming fan de hjoedeiske Zwaga's is net neigien.

*) Dit moat in foardeformich ding wêze, dat yn 'e midden fan in brêgelining stie en tsjinne om de line fan in trekskip oerhinne to lûken. Hoe't it yn it Frysk hjit, is ús net bikend; in „heul” wie in soarte brêge.

STACHOUWER

BIJDRAGE TOT DE GENEALOGIE VAN DE HEREN VAN SCHIERMONNIKOOG

Het eiland Schiermonnikoog behoorde in de Middeleeuwen tot de bezittingen van het Cisterciënser klooster Klaarkamp te Rinsumageest, dat er een kapel – in 1465 door bisschop David van Bourgondië tot een parochiekerk verheven – met een kerkhof en een uithof bezat. Na de overgang van Friesland tot de Unie van Utrecht in 1579 werden de kloostergoederen geseculariseerd en kwam de provincie in het bezit van het eiland. Echter niet voor lang, want op 28 augustus 1638 werd het als heerlijkheid verkocht aan Gabbe Wieggers Botma, huisman op Botma sate te Morra en Hendrik van Marsum, wijnheer te Leeuwarden. Dezen verkochten het eiland op 9 maart 1639 aan Pieter Bauckes Hauckama¹⁾. In 1640 verkocht Hauckama zijn bezit aan Johan Stachouwer (V. 2). Tot 1859 is het eiland daarna geheel of gedeeltelijk in het bezit van de familie Stachouwer gebleven.

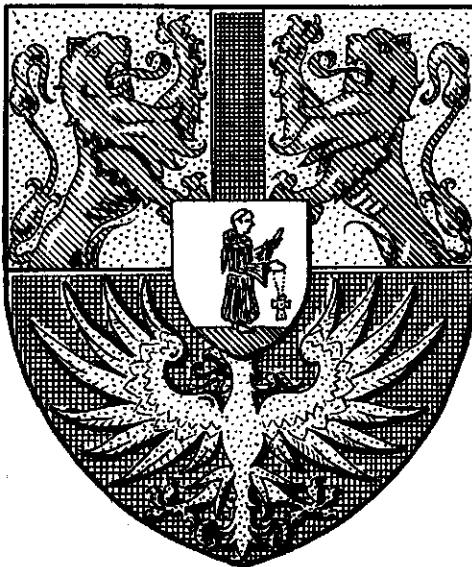
Met het overlijden van Zwaantje Wilhelmina Stachouwer in 1871 is de tak van de heren van Schiermonnikoog uitgestorven, doch van de Borkumer tak (afstammelingen van Willem Stachouwer, VI 1.) zijn nog naamdragers in leven. In vrouwelijke lijn zijn vele eilanders afstammelingen van deze familie Stachouwer. Ook bestaat er in Nederland nog een familie Staghouwer, nakomelingen van Pieter Obels, touwslager te Eenrum en Ulrum, en diens vrouw Aafke Geerts. Tot dusverre is verwantschap met de heren van Schiermonnikoog echter niet aantoonbaar.

Voor het onderzoek is naast de Burgerlijke Stand en haar retroacta vooral geput uit het archief van de heren van Schiermonnikoog²⁾ en het artikel van Van Woelderen³⁾. Veel gegevens betreffende de Borkumse Stachouwers zijn verzameld door de heer Hidde Meyer-Gerhards uit Borkum.

Gouda, Dreef 32

drs. Th.S.H.Bos

WAPEN

STACHOUWER, HEREN VAN SCHIERMONNIKOOG

Doorsneden: I. in goud een zwarte paal, aan weerszijden vergezeld van twee groene toegewende leeuwen, komende uit de hoeken der doorsnijding; II. in zwart een gouden adelaar. En over alles heen een zilveren hartschild, beladen met een omgewende monnik, gekleed in een grijze pij met kap en omgord met een leren riem, alles van hetzelfde, staande barrevoets op een groene grond, in de rechterhand een rozenkrans met gouden kruis, de linkerhand opgeheven met uitgestoken wijsvinger, alles van natuurlijke kleur. Gekroonde helm; dekkleden zwart en goud. Helmteken een groene aanziende uitkomende leeuw tussen een gouden vlucht. Schildhouders twee groene leeuwen.

Het Armorial Général van J.B. Rietstap geeft de beschrijving anders, vooral t.a.v. de kleuren; hier is de afbeelding uit de Planches de l'Armorial Général van H.V. Rolland gevolgd. De kleuren van dekkleden, helmteken en schildhouders zijn beschreven in overeenstemming met het schild. Het hartschild is het wapen der heerlijkheid Schiermonnikoog; op de afbeelding naar een zegel uit 1761 van Coppen Lambert Stachouwer (zie pag. 81) in het archief der heren van Schiermonnikoog (Rijksarchief in Friesland) inv. nr. 12, is het hartschild enigszins anders afgebeeld, vooral doordat de monnik uit de schildvoet komt. Wij hebben het beschreven in overeenstemming met het gemeente-wapen van Schiermonnikoog, zoals dat was voor 1954, toen het verbeterd werd, doordat de monnik geschoeid en van tonsuur en baard werd voorzien en de rozenkrans verwijderd, omdat hij een Cisterciënser (Schiere monnik) moet voorstellen.

Het hartschild, teken van een bezitting, werd alleen gevoerd door de tak der familie die de heerlijkheid Schiermonnikoog bezat.

1. DE OUDSTE GENERATIES

I. ELBERT [STACHOUWER]

Hij moet gewoond hebben te Deventer, doch is aldaar niet te vinden. Bij het onderzoek aldaar werden de volgende Stachouwer's gevonden:

- Meester Aernt Stachouwer, barbier en baardscheerder te Deventer, vermeld 1485—1513, gehuwd met Katharyna Dappers, overl. na 18 aug. 1507 en voor 22 april 1512. Hij kreeg in 1494 het burgerrecht en was afkomstig van Kampen 4).
- Claes Stachouwer, overl. voor sept. 1492, geestelijke te Deventer, broer van Aernt 5).
- Peter Stachouwer, vermeld 20 jan. 1502 als gehuwd geweest met wijlen Hille, de dochter van Alyt, weduwe van Pelgrim van Arnhem 5).
- Gerryt Stachouwer, vermeld 19 juli 1509 als afkomstig van Kampen en gehuwd met Katharyna, dochter van Hendrik van Diepenheim 5).

In Kampen werd vermeld op 4 mei 1503 en 4 april 1508 een Ruerick Stachouwer, gehuwd met Yde 6).

Kinderen:

1. Willem, volgt II.
2. mogelijk: Arent Elberts [Stachouwer].

Vermeld op 8 aug. 1567 als koster van de Nieuwe Kerk te Amsterdam, met als broer Willem Elberts en als zoon meester Willem Stachouwer 7).

II. WILLEM ELBERTS [STACHOUWER], tr. N.N. Zoon 8):

III. JACOB WILLEMSZ. STACHOUWER, geb. Deventer, zeepzieder te Amsterdam op 't Water „in 't rode Scharlaken”, begr. Amsterdam (O.K.) 15 juni 1596, tr. Grietge Jansdr. Benningh, geb. Amsterdam, begr. aldaar 1 febr. 1616, dochter van Jan Gerritsz. Benningh, o.m. schepen van Amsterdam, en Trijn Stansdr. 9).

Blijkens het kohier van de kapitale impositie van 1585 betaalde Jacob Willemesz. 15 gulden 10).

Uit dit huwelijk:

1. Willem, volgt IV.1.
2. Grietge Jacobsdr. Stachouwer, geb. Amsterdam 1570, tr. aldaar 22 mei 1590 Balthasar Jacobsz. de Gruyter, geb. Rotterdam 1567, koopman te Amsterdam, voor 1800 gulden ingeschreven in het aandeelhoudersregister van de Kamer Amsterdam van de Verenigde Oostindische Compagnie 11); begr. Amsterdam 24 sept. 1641.

Kinderen:

- a. Catharina de Gruyter, ged. Amsterdam (O.K.) 11 juli 1591, begr. ald. 15 juni 1657, tr. Amsterdam 26 jan. 1616 Lucas Jacobsz. Rotgans de jonge, gezegd Lucas Jacobsz Blaucroon, ged. Amsterdam (O.K.) 25 maart 1587, zeepzieder ald. op 't Water „in de blaeue croon”, later „in 't rode Scharlaken”, begr. Amsterdam (O.K.) 26 nov. 1646, zoon van Lucas Jacobsz. Rot-gans, houtkoper, later zeepzieder te Amsterdam, en van Weyntge van Hagen 12).
- b. Geertruyd de Gruyter, ged. Amsterdam (N.K.) 10 jan. 1593.
- c. Lysbeth de Gruyter, ged. Amsterdam (O.K.) 4 dec. 1594.

3. Hubrecht, volgt IV.2.

4. Aaltien Jacobsdr. Stachouwer, begr. Amsterdam (N.K.) 24 juli 1635, tr. mr. Frederick van Toornenburch, overl. na 24 juli 1621¹³), doch voor 24 juli 1635¹⁴).

Aaltien laat, als „moeye”, Aerlanda Stachouwer en haar kinderen (IV.1.4.) het vierde part van haar erfenis na, ter grootte van f. 3727–17–8 15).

Kind: Crystina van Toornenburch, ged. Amsterdam (N.K.) 2 mei 1610, begr. aldaar 2 juni 1610.

5. Kind, begr. Amsterdam (O.K.) 27 april 1585.

IV.1. WILLEM JACOB SZ. STACHOUWER, geb. Amsterdam 1567/68, zeepzieder aldaar op 't Water „in 't roode Scharlaken”, begr. Amsterdam (N.K.) 3 juli 1612, tr. Amsterdam 15 okt. 1589 Truytgen van Elsen (de jonge), ged. Amsterdam (O.K.) 30 juli 1569, overl. na 7 juli 1623¹⁶), dochter van Hans van Elsen, zeepzieder aldaar, en Aerland Pauw¹⁷).

Bij zijn overlijden woonde Willem Jacob Sz. Stachouwer in de Warmoesstraat. Truytgen van Elsen de jonge was een volle zuster van Truytgen van Elsen de oude, zie IV.2.

Aerland Pauw was een dochter van Adriaen Pauw, koopman in granen, factoer van de koning van Denemarken, raad en schepen van Amsterdam, enz., en van Anna Jacob Lucaszoonsdr.

Uit dit huwelijk:

1. Jacob, volgt V.1.

2. Maria (Margaretha) Stachouwer, ged. Amsterdam (N.K.) 30 mei 1592, overl. voor 17 sept. 1641, tr. 1612 (ondertr. Amsterdam 13 juli) Jan Gerritsz. Coppit (ook wel: Cappit), overl. na okt. 1643¹⁸). Hij hertrouwde 1641 (ond. Amsterdam 17 sept.) Barentje Carels, weduwe van Cornelis Willems.

Uit het 1e huwelijk:

a. Gerrit Jansz. Coppit, tr. Geertruida van Dans¹⁹).

b. Grietje Jansdr. Coppit, tr. 1633 Reynier van Buren, wijnkoper te Amsterdam¹⁹).

3. Annetje Stachouwer, ged. Amsterdam (O.K.) 7 april 1594, tr. 1621 (ond. Amsterdam 12 aug.) David Ottens Born, geb. 1592/93, zoon van Otto Douwes Born en Duwer Hillabrants²⁰).

Uit dit huwelijk:

a. Maria Born, ged. Amsterdam (N.K.) 11 sept. 1622, tr. Gerrit Bakker, koopman te Amsterdam²¹.

b. Grietje Born, ged. Amsterdam (N.K.) 20 aug. 1624, begr. aldaar 15 mei 1626.

c. Willem Born, ged. Amsterdam (N.K.) 8 nov. 1626.

d. Ottho Born, ged. Amsterdam (N.K.) 21 okt. 1629.

4. Aerland (Erling) Stachouwer, ged. Amsterdam (O.K.) 2 juli 1595, overl. na 22 april 1648²²), tr. 1) 1623 (ondertr. Amsterdam 7 juli) Hillebrant Born, geb. 1598/

1599, overl. voor 12 mei 1637²³⁾, zoon van Otto Douwes Born en Duwer Hillebrants; tr. 2) voor 20 maart 1641²⁴⁾ Adriaen Bodecherus, overl. na 22 okt. 1648, baljuw te Loosdrecht²⁵⁾, zoon van Nicolaas Bodecherus, predikant te Loosdrecht en Alkmaar, en van Lysbeth Texel²⁶⁾.

Aerland kocht met een gedeelte van de erfenis van haar tante Aaltien (III.4) het door haar bewoonde huis te Loosdrecht, voor 1563 caroliguldens²⁷⁾.

Uit het 1e huwelijck:

a. Hillebrant Born, geb. Lübeck 28 april 1624, tr. Anna de Potter²⁸⁾.

Het bericht van de geboorte van Hillebrant en een verklaring voor zijn naamgeving volgt uit onderstaande brief van 1 mei 1624 uit Lübeck²⁹⁾.

„Eersaemen gunstige etc. Naer alle behoorlijcke groetenisse ende Ulieden beeffens etc. gewenst te hebben alle goedts, soo verhoopen wij Ulieden en aler vrienden gesontheyt, voor onse persoenen dancken wij Godt voor groote graetie ende genaede aan ons beweesen, de selvige wil ons altesaemen voorders geven wat ons tot salicheijt nodich is, Amen. Vorders gunstige etc. ick heb Ulieden van Hamburch geschreven op den 17 passa oude stijl dan vermene abbujs daerin gehadt heb, overmits wij hier den 17 derselver gearriveert sijn doch daer is soo vel niet aan gelegen. Maer dese is voorts dienende om Ulieden en alle vrienden onsse behouden arrivement tot hier toe te doen weten en onsse goede dispositie daer benefeffens twelcke van Ulieden en alle goede vrienden meede sijn verhoopende en ter gelegener tijt zullen hebben te verneemen. Vorders soo kan Ulieden niet onthouden tgeen ons over drie dagen hier gebeurt is. Te weten, naer dat wij hier des morgens vroeg van Ol-desloo met een schujtie wel gearriveert waren soo is des middags ontrent wat voor elven men vrou Aerlant Stachouwers van een jonge soon alhier verlost twelck ons seer vreemt en onverwacht overgecomen is, alsoo sijselfs niet wiste off hadt noch langer te gaen gehad. Dan niet te min is noch beter affgeloopen als wel meende en is met haer naer tijs gelegentheijt redelijcke sterck, en met het kint oock, twelck hebben laten doopen en is naer mijn genoemt. De goede Godt wil hem geven dat hij ons tot troost en tot sijn salicheijt mach opwassen. Dat ik hem Hillebrant heb laten noemen is geweest omdat ick onse moeder tselffde belooft hadt en oock om dat hier soo de manier is dat de oudste kinderen haer vaders naem hebben, soo hebbe daerom oock door aenradinge vande goede vrienden tselffde alsoo gedaen. En heb tot peet over het kint geresloveert te begeern onsse moeder en Ulieden en bestemoeder, die ick hier tegenwoordigh grotelijckx tot mij behulp gehad en als noch heb. En hadde Annetie suster hier oock garen gehad, dan alsoo het hier tegenwoordigh overall vol ruijters en soldaten is, twelck de wegen seer prijckuloos maeckt, soo ist best datse tuijs gebleven is. En oock soo verhoopen wij dat het quaetste overgecoomen is met de kraemvrouw, alsoo de selffde redelijck toe gaet soo dat we wel haest verhoopen, datse weeder wat op sal cooren, twelck ons alles de tijt sal leeren. En voor soo veel het tracktement en tgemack aen gaet dat haer behoort gedaen te worden in soodanige staedt, daer draegt bestemoer en ick sorge voor als dat behoort. En sijn hier seer wel te weegh, en bij goet volck die ons alle vruntschap bewijsen en sonderling aen men vrou, soo dat Ulieden en de vrunden daer onbesorcht in moghen wesen, want wij hier soo groote sorge en naersticheijt doen om haer

alles goedts te bewijzen gelijck offse selffs thuijs geweest waer. En alsoo de boode staedt te vertrekken soo sal moeten affbreecken, en wil Uliden en alle goede vrienden inde protextie de alderhooghste bevelen, die Uliden en alle vrienden in goeder gesontheijt wil bewaren. En wilt dit selffde onse vader en moeder voorlesen en aan haer de groetenisse niet vergeten te doen, insonderheijt van men vrou die haer altesamen en Uliden oock veel goede nacht laet seggen. Doch sal Uliden per de naeste breeder bescheijt schrijven, van alles. Vale. U edele dienstwillige,

Hillebrant Born."

b. Willem Born.

Uit het 2e huwelijk 30):

- c. Philip Bodecherus.
- d. Claes Bodecherus.
- e. Stans Bodecherus.
- f. Margriet Bodecherus.
- g. Debora Bodecherus.

5. Johan, volgt V.2.

IV.2. DR. HUBRECHT JACOBSZ. STACHOUWER, geb. Amsterdam 1571, heer van Alblas, overl. voor 3 nov. 1609, tr. Amsterdam 22 okt. 1591 Truytgen van Elsen (de oude), dochter van Hans van Elsen, zeepzieder te Amsterdam, en van Aerland Pauw 31).

Uit dit huwelijk:

Jacob, volgt V.3.

Hubrecht Stachouwer woonde op 't Water „in 't roode Scharlaken”. Hij kwam op 27 juli 1598 in het bezit van de heerlijkheid Alblas 32). Op 3 sept. 1606 schreef hij zich in als juridisch kandidaat aan de universiteit van Franeker (onder nr. 941); datzelfde of het volgende jaar promoveerde hij daar tot doctor in de rechten 33).

Truytgen van Elsen, de oude, trouwde eerder (ondertr. Amsterdam 28 okt. 1582) met Jan van Marckel, geb. Deventer 1559, begr. Amsterdam (O.K.) 9 maart 1587, zoon van Hendrick van Marckel en Sophia Staalbijters. Uit dat huwelijk waren drie kinderen geboren.

V.1. JACOB STACHOUWER, geb. Amsterdam, politieke raad te Pernambuco en Recife 1634–1638, overl. na 14 feb. 1647, tr. Enkhuizen 30 juni 1624 Hendrica Bolk, geb. Enkhuizen, overl. Alkmaar 26 sept. 1642, begr. Enkhuizen 1 okt. 1642 34), dochter van Adriaen Huigensz. Bolk en Aerland Verhee 35).

Jacob Stachouwer vertrok 5 maart 1634 van Enkhuizen en kwam op 8 mei aan in Pernambuco; op 18 sept. 1638 keerde hij in Enkhuizen terug 36).

Aerland Verhee, overl. 20 feb. 1642, was een dochter van Wouter Cornelisz. Verhee (overl. Amsterdam 1 maart 1586, schepen, regent van het St. Pieters Gasthuis aldaar) en Lysbeth Pauw (geb. Amsterdam 1550, overl. aldaar 19 dec. 1623), een zuster van Aerland Pauw 37), zie IV.1.

Uit dit huwelijk 38):

1. Baertgen Stachouwer, geb. Enkhuizen 17 maart 1625, ged. aldaar 23 dito, overl. aldaar 28 sept. 1625.
2. Lysbeth Stachouwer, geb. Enkhuizen 26 juli 1626, begr. aldaar (?) 39) 11 jan. 1666, tr. 1) Enkhuizen 13 jan. 1645 Cornelis Lens, afkomstig van Leeuwarden, tr. 2) Gijsbert van Cint 40).

Uit het 1e huwelijk:

- a. Tieltjen Lens.
- b. Hendrickjen Lens.

3. Willem Stachouwer, geb. Enkhuizen 14 okt. 1627.

Vermoedelijk is hij gehuwd geweest, zoals kan volgen uit:

„Begraven Westerkerk Enkhuizen, Middenkap 454, op 23 april 1674 het kind van Willem Stachouwer. Begraven Zuiderkerk Enkhuizen, Noordkap 169, op 3 oktober 1672 en Zuidkap 261, op 2 september 1675, een kind van Willem Stachouwer” 41).

4. Frederick Stachouwer, geb. Enkhuizen okt. 1628, ged. aldaar 28 nov., gesneuveld 12 juni 1666 42) in de vierdaagse zeeslag tegen de Engelsen bij Duinkerken, begr. Enkhuizen (W.K.) 28 juni 1666.

Hij was kapitein bij de Admiraliteit van het Noorderkwartier en werd begin 1665, na de verhefsing van Volckard Adriaensz. Schram tot vice-admiraal, in diens plaats benoemd tot schout-bij-nacht 43). Tijdens de vierdaagse zeeslag commandeerde hij „t Wapen van Enckhuysen”, een schip met 68 stukken en een bemanning van 200 koppen 44).

5. Huygh Stachouwer, geb. en ged. Enkhuizen 30 april 1630, overl. aldaar 1633.
6. Neeltje Stachouwer, geb. Enkhuizen juni 1631, overl. aldaar 1632.
7. Jacob Stachouwer, ged. Enkhuizen 14 nov. 1632, overl. aldaar 1632.
8. Christijntje Stachouwer, ged. Enkhuizen 13 april 1634.
9. Huygh Stachouwer, ged. Enkhuizen 11 aug. 1639.
10. A(d)riaen Stachouwer, ged. Enkhuizen 27 okt. 1640.

V.2. JOHAN STACHOUWER, ged. Amsterdam (O.K.) 29 maart 1598, heer van Rijnsbergen, Isellettes, Sint Anna, enz.; heer van Schiermonnikoog 1640–1655, overl. Schiermonnikoog 2 aug. 1655 45), begraven te Blaricum, tr. 1) Amsterdam 27 juni 1623 Sybrich Appelman, geb. Amsterdam 1603, overl. aldaar 1638 46), dochter van Sybrand Appelman, onder meer schepen van Amsterdam, en van Trijntgen Coppit; tr. 2) Schiermonnikoog 1 sept. 1650 47) Catharina van Hoorn, geb. Maastricht 1607, overl. voor 3 sept. 1683, vrouwe van Schiermonnikoog 1655–1683, dochter van Carel van Hoorn en Juliana van der Hart 48).

Catharina van Hoorn was eerder gehuwd met Johan de Ridder, wijnkoper te Amsterdam. Uit dat huwelijk werden twee kinderen geboren, waarvan Juliana de Ridder op 20 dec. 1656 te Groningen trouwde met Johan Quintus, weduwnaar van Hielt Amama, luitenant en lid van de Provinciale Rekenkamer van

Stad en Lande, zoon van Quintien Jans en Hindrickien Albers. Uit dat huwelijk werd o.m. geboren Dato Quintus, gedoopt Groningen 7 aug. 1659, begr. aldaar 24 jan. 1738, die geruime tijd de functie van drost van Schiermonnikoog heeft vervuld 49).

In juni 1640 kocht Johan Stachouwer de heerlijkheid Schiermonnikoog, met het zeerecht, de impositiën, de civiele en criminale justitie (de Staten van Friesland behielden de souvereiniteit) van Pieter Bauckes Hauckama voor 18.366 gulden en 5 stuivers. Op 25 juli 1640 werd hij door de Gedeputeerde Staten van Friesland beëdigd 50).

Johan Stachouwer was een vermogend man, zoals blijkt uit een lijst van zijn bezittingen d.d. 11 mei 1646. In Brazilië nam hij voor een kwart deel in een project van totaal 117.000 gulden. Verder bezat hij daar in Sint Anna een „ingenio” van 124.000 gulden en in „Degelyettes” (= Isellettes) een van 27.000 gulden; het totaal van de Braziliaanse bezittingen werd aldus geschat op ruim 180.000 gulden. In Nederland bezat hij, naast het eiland Schiermonnikoog, nog een hofstede op „Rijkeroord” (= Rietwijkeroord), groot ongeveer 30 morgen, een hofstede te Weesp, groot c. 41 morgen en nog een in Het Gooi van c. 10 morgen. Daarboven werden nog een aantal renten, lijfrenten en obligaties opgesomd 51). Op 13 nov. 1658 werd „naer lange prossedueren ende groote moeyte” een scheiding gemaakt tussen Catharina van Hoorn en de kinderen van Johan Stachouwer uit zijn eerste huwelijk 52).

Catharina kreeg de heerlijkheid Schiermonnikoog met alle inkomsten en moest haar drie stiefdochters vrijwaren van de aanmaningen van de crediteuren van Johan Stachouwer 53), en ze jaarlijks „opt St. Jacob dach” 90 gulden uitbetalen. Na hun overlijden zou dat bedrag weer aan Catharina, of haar erfgenamen, toevallen. Het huisraad en de goederen in Het Gooi zouden eveneens aan de stiefdochters komen, terwijl tevens werd bepaald dat Cornelis Siebens op nader te omschrijven voorwaarden drost van Schiermonnikoog zou blijven.

Na het overlijden van Catharina van Hoorn werd er, opnieuw met de nodige moeilijkheden, een scheiding gemaakt tussen haar erfgenamen, Willem en Johan Stachouwer en de kinderen van Johan Quintus en Juliana de Ridder, beiden reeds overleden. De inhoud van die scheiding is niet precies bekend, maar de Stachouwers behielden in ieder geval het eiland 54).

Kinderen, uit het 1e huwelijk:

1. Margriet Stachouwer, ged. Amsterdam (N.K.) 16 april 1624, begr. aldaar (N.K.) 7 aug. 1625.
2. Jacob Stachouwer, ged. Amsterdam (O.K.) 29 jan. 1626, begr. aldaar (N.K.) 10 feb. 1626.
3. Trijntje Stachouwer, ged. Amsterdam (O.K.) 29 april 1627, begr. aldaar (N.K.) 17 nov. 1628.
4. Cristyna Stachouwer, ged. Amsterdam (N.K.) 7 maart 1628, begr. aldaar (N.K.) 1 juli 1628.
5. Trijntje Stachouwer, ged. Amsterdam (N.K.) 26 maart 1630, overl. aldaar voor 2 nov. 1647 55).
6. Catharina Stachouwer, ged. Amsterdam (N.K.) 13 mei 1631, overl. na 23 nov. 1682 56).
7. Sybrand Stachouwer, ged. Amsterdam (N.K.) 6 maart 1633, overl. voor 2 nov. 1647 57).
8. Geertruyt Stachouwer, ged. Amsterdam (N.K.) 11 april 1634, overl. na 13 nov.

1658 58), tr. Cornelis Siebens, drost van Schiermonnikoog, overl. na 2 juli 1666 59).

Op 16 juni 1647 sloot Johan Stachouwer met zijn drost een overeenkomst, waarbij Siebens met een bedrag van 6000 gulden zou deelnemen in een (niet nader omschreven) handelstransactie en voor de helft in de winst zou delen. Verder kreeg Siebens vrijstelling van landhuur en mocht hij van de opbrengst van boter, melk, kaas en graan net zoveel afhouden als hij nodig had. Hij had recht op de helft van de aangespoelde goederen, en van de opbrengst der accijnzen en de konijnen kreeg hij de helft van het bedrag dat deze opbrengst meer was dan 600 gulden. De rest van de emolumenteren van het drostambt zou gelijkelijk tussen Stachouwer en Siebens worden verdeeld 60).

Uit het huwelijk van Geertruyt Stachouwer en Cornelis Siebens werden geboren 61):

- a. Johannes Cornelisz. Siebens, „opperhoofd van Tongkin en Palembang”, tr. Elisabeth Josephs. Zij waren de ouders van Anna Siebens, overl. Enkhuizen 30 jan. 1728, gehuwd met Anthony de Jongh, raad en presiderend schepen van Enkhuizen, etc., overl. aldaar 16 sept. 1727, zoon van Joan Olfert de Jongh en Aafje van Marken. Uit dat huwelijk sproot o.m. Mr. Joan de Jong van Persijn, geb. Enkhuizen 7 mei 1694, burgemeester van Enkhuizen, etc., tr. aldaar 9 maart 1721 met Margaretha Ris, geb. Enkhuizen 30 mei 1693, dochter van Nicolaas Ris en Johanna Wits. Uit het huwelijk van Joan en Margaretha werd o.a. geboren Anna Cornelia de Jong van Persijn, de echtgenote van Johan Willem Stachouwer, zie VII.3.8. 62).
- b. Jacoba Siebens.
- c. Sibranda Siebens.
- d. Gualtherus Siebens.

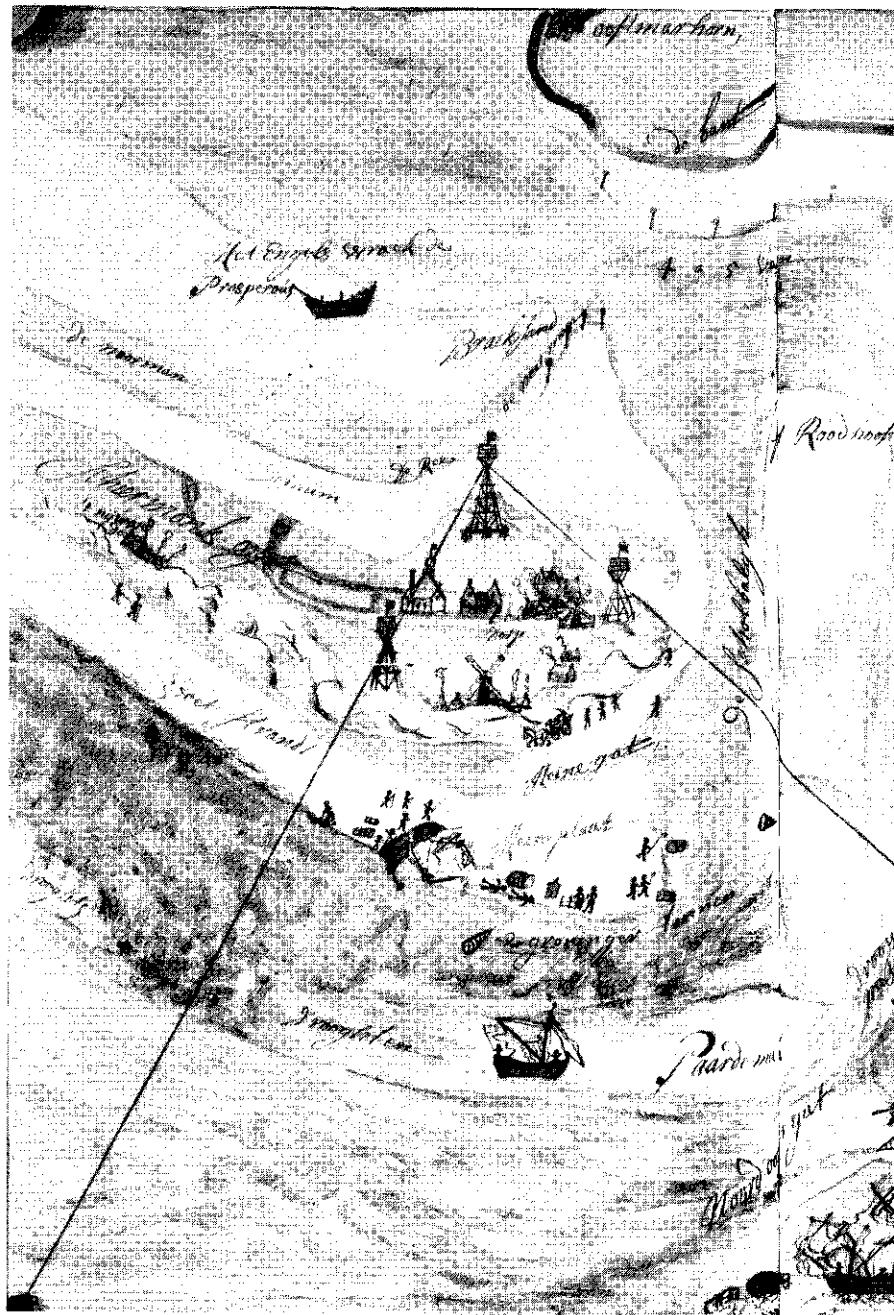
9. Sibranda Stachouwer, geb. Amsterdam 1638 63), overl. 1666/67, tr. 1) 1656 (ondertr. Groningen 18 okt.) Eilcko Huninga van Oostwold, luitenant; tr. 2) 1666 (ondertr. Groningen 24 feb.) Popko Everhardt d'Embda, overl. voor december 1685 64).

Popko d'Embda trouwde eerder (ondertr. Groningen 6 jan. 1649) met Everdina Broersema, dochter van Albert Broersema en Abele Doenga; na het overlijden van Sibranda Stachouwer hertrouwde hij (ondertr. Groningen 28 sept. 1667) met Barbara van Wicht, overl. na dec. 1685, weduwe Bateram of Bartram.

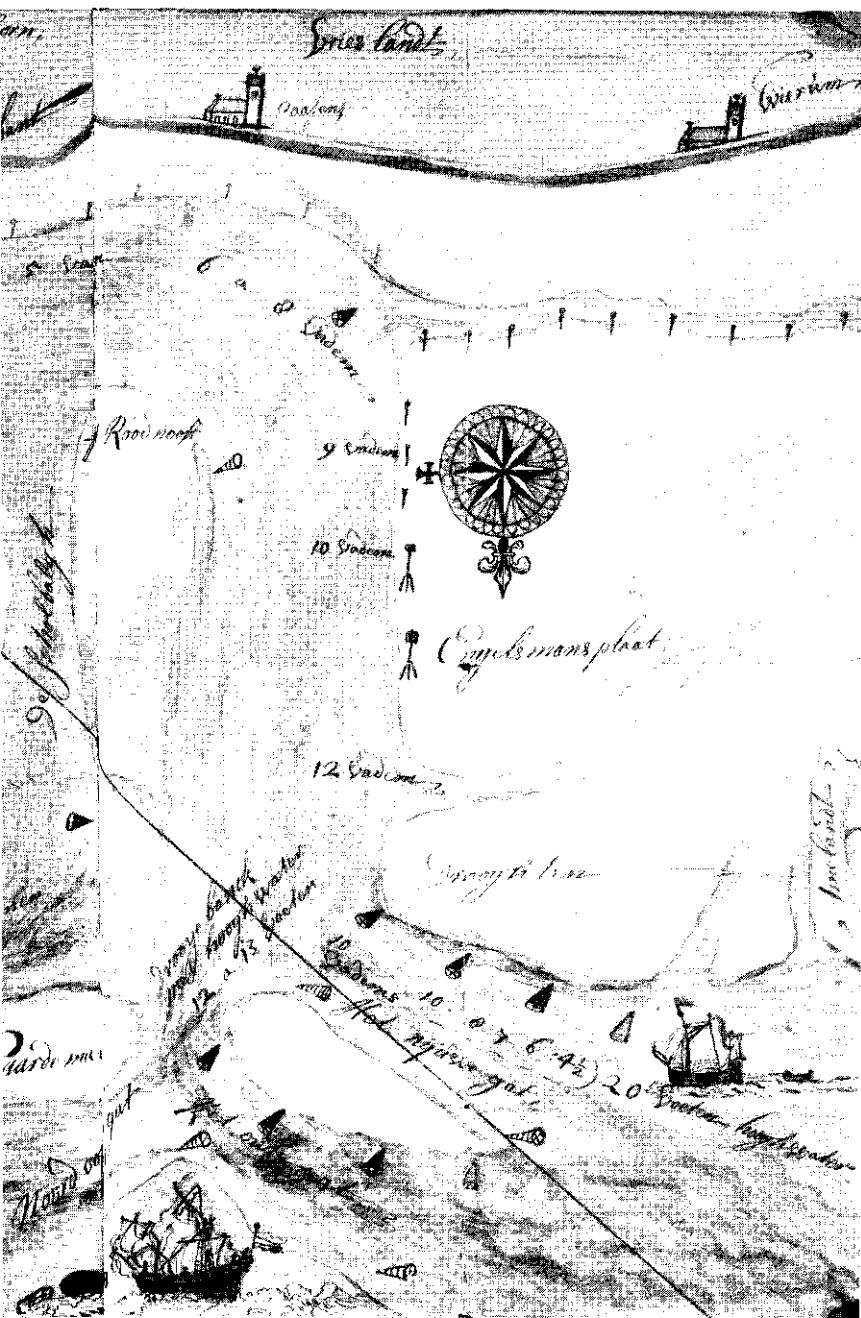
Uit het eerste huwelijk van Sibranda Stachouwer werd geboren Anna Maria Huninga van Oostwold, ged. Groningen 22 dec. 1658, overl. Den Haag 1705 (aangifte 27 aug.), tr. 1) Hendrik Cantzius, wsch. zoon van ds. Wijnandus Cantzius en Margaretha van Riet; tr. 2) Dordrecht 10 dec. 1686 Frederik Gideon des H.R.R. vrijheer van den Boetzelaer, heer van Langerak, ged. Utrecht 17 mei 1666, lijfgarde van stadhouder-koning Willem III, overl. voor 22 mei 1704, zoon van Frederik Hendrik des H.R.R. vrijheer van den Boetzelaer, Carnisse en half-Nieuwpoort, en van Anna Juliana Ferens 65).

Uit het tweede huwelijk:

10. Willem, volgt VI.1, stamvader van de Borkumer tak (pag. 66).
11. Johan, volgt VI.2, stamvader van de heren van Schiermonnikoog (pag. 73).

Kaart van Schiermonnikoog, waarschijnlijk door P.W. Donema, omstr. 1735.
Schaal c. 1 : 50.000, het zuiden boven.

Archief Van Beyma thoe Kingma, inv. nr. 2398 (Rijksarchief in Friesland).
Foto: M.A. Douma, Rijksarchiefdienst.

V.3. JACOB STACHOUWER, ged. Amsterdam (O.K.) 29 aug. 1597, heer van Alblas, overl. in Oost-Indië voor 25 okt. 1641⁶⁶, tr. 1615 (ondertr. Amsterdam 21 juni) Margaretha Kosters, dochter van Hans Kosters, o.m. burgemeester van Deventer, en Sophia Culenborch⁶⁷). Zij hertr. (ondertr. Amsterdam 25 okt. 1641) met Harmen Meinderts, weduwnaar van Harmtje Lubberts.

Jacob Stachouwer werd op 3 nov. 1609 beleend met de heerlijkheid Alblas; hij verkocht deze op 10 dec. 1624 aan Cornelis van der Mijle.

Uit eerstgenoemd huwelijk⁶⁷):

1. Jan Stachouwer.
2. Arnold Stachouwer.
3. Margriet Stachouwer.
4. Geertruid Stachouwer.
5. Aerland Stachouwer.
6. Hendrik Stachouwer.
7. Willem Stachouwer.

2. DE BORKUMER TAK

VI.1. WILLEM STACHOUWER, ged. Amsterdam (O.K.) 3 maart 1647, heer van Schiermonnikoog 1683–1685,houder van een bierstal aldaar, overl. voor 2 juli 1686⁶⁸), tr. voor 1 okt. 1675⁶⁹) Janneke Andries, overl. na 28 feb. 1689⁷⁰).

Voor de verdeling der inkomsten tussen Willem en Johan Stachouwer in 1683 en de transactie in 1685, waarbij Johan het gehele eiland in zijn bezit kreeg, zie bij VI.2, pag. 73.

Uit dit huwelijk⁷¹):

1. Johan, volgt VII.1.
2. Carel, volgt VII.2.
3. Willem Stachouwer, overl. voor 24 april 1735, tr. Geertjen Jansen Krijn; deze hertr. Schiermonnikoog 24 april 1735 met Foppe Jochums⁷².
4. Catharina Stachouwer, overl. na 1744, tr. voor 25 sept. 1710⁷³) Teunis Boeyes de Groot, overl. voor 30 mei 1731⁷⁴).

VII.1. JOHAN STACHOUWER, tr. Auckje N.

Uit dit huwelijk:

1. Willem, volgt VIII.1.
2. Jellert, volgt VIII.2.
3. Jan, volgt VIII.3.

VII.2. CAREL STACHOUWER, overl. 1743⁷⁵), tr. Etje N.

Uit de „Omschrijvinge, gedaen op den Eylande en Heerlijkheid Schiermonnikoogh, van paarden, koyen en huisen etc., in den jaare 1737” blijkt dat Carel in het bezit was van een huis met hiem en een schip⁷⁶).

Uit dit huwelijk:

1. Jan, volgt VIII.4.
2. Andries, volgt VIII.5.

VIII.1. WILLEM JANS STACHOUWER, tr. 1727 (procl. Schiermonnikoog 14 feb.)
Sjouck Rijckerts.

Uit dit huwelijk:

1. Auckje Willems Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 6 dec. 1727.
2. Jittje Willems Stachouwer, ged. aldaar 23 maart 1732.
3. Jan Willems Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 5, ged. aldaar 14 nov. 1734, overl. voor 10 mei 1736.
4. Jan Willems Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 10 mei 1736.
5. Rijkert Willems Stachouwer, ged. aldaar 15 feb. 1739.
6. Marten, volgt IX.1.

VIII.2. JELLERT JANS STACHOUWER, tr. Schiermonnikoog 14 sept. 1732 Stijntje Thomas.

Uit dit huwelijk:

1. Auke Jellertsdr. Stachouwer, ged. Schiermonnikoog. 24 okt. 1733, overl. voor 21 nov. 1734.
2. Auke Jellertsdr. Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 21 nov. 1734.
3. Jan, volgt IX.2.
4. Thomas Jellerts Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 14 mei 1741, overl. voor 30 jan. 1745.
5. Thomas, volgt IX.3.
6. Luytjen Jellerts Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 5 nov. 1747, overl. voor 1 aug. 1751.
7. Teetjen Jellerts Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 13 okt. 1748.
8. Luitje Jellerts Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 1 aug. 1751, tr. Sloterdijk 24 aug. 1786 Jacobje Gerrits Elles.

VIII.3. JAN JANS STACHOUWER, tr. Schiermonnikoog 28 aug. 1740 Piet Jansdr. Backer.

Uit dit huwelijk:

1. Auckje Jans Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 18 juni 1741.
2. Tryentjen Jans Stachouwer, ged. aldaar 24 feb. 1743.
3. Jan Jans Stachouwer, ged. aldaar 24 okt. 1745.

VIII.4. JAN CARELS STACHOUWER, overl. Schiermonnikoog na 17 dec. 1762 ⁷⁷⁾, tr. aldaar 2 okt. 1735 Jantje Jans Krijn.

Uit dit huwelijk:

1. Jan, volgt IX.4.
2. Ettien Jans Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 14 sept. 1738.
3. Karel, volgt IX.5.
4. Wilm Jans Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 16 feb. 1744.
5. Swaantje Jans Stachouwer, ged. aldaar 26 nov. 1747.

6. Geertje Jans Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 9 dec. 1753, overl. aldaar 21 dec. 1825, tr. Jan Scheltes Slagter, overl. na 21 dec. 1825.

VIII.5. ANDRIES CARELS STACHOUWER, tr. Schiermonnikoog 29 jan. 1745 Ebeltjen Jans.

Uit dit huwelijk:

1. Carel, volgt IX.6.
2. Etje Andries Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 13 okt. 1748.
3. Jan, volgt IX.7.
4. Jeentjen Andries Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 16 maart 1755, overl. voor 4 april 1756.
5. Jeentje Andries Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 4 april 1756.
6. Willem, volgt IX.8.
7. Rimert Andriesdr. Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 30 jan. 1763.

IX.1. MARTEN WILLEMS (STACHOUWER), ged. Schiermonnikoog 10 juni 1742, tr. aldaar 23 juni 1771 Janneke Tjeersen.

Uit dit huwelijk:

1. Trijn Martens, geb. Schiermonnikoog 12 sept. 1772.
2. Willem Martens, geb. aldaar 1 april 1776, overl. voor 4 okt. 1780.
3. Remk Martensdr., geb. Schiermonnikoog 11 jan. 1778.
4. Willem Martens, geb. aldaar 4 okt. 1780.
5. Tjeert Martens, geb. aldaar 2 okt. 1787.

IX.2. JAN JELLERTS STACHOUWER, ged. Schiermonnikoog 7 jan. 1739, tr. N.N.

Uit dit huwelijk 78):

Karel, volgt X.1.

IX.3. THOMAS JELLERTS STACHOUWER, ged. Schiermonnikoog 30 jan. 1745, in 1779 vermeld als kapitein op het schip „De hoopende zeeman”, tr. N.N.

Uit dit huwelijk:

Trijntje Stachouwer, tr. Borkum 17 dec. 1797 Jan Steffens Akkerman.

IX.4. JAN JANS STACHOUWER, ged. Schiermonnikoog 6 jan. 1737, schipper aldaar, van 1772 tot 1784 pachter van de oesterbanken te Borkum, tr. Schiermonnikoog 1 mei 1763 Reintje Jans Visser, geb. Borkum 1733, overl. Schiermonnikoog 17 maart 1806.

Uit dit huwelijk:

1. Jan Jans Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 19 feb. 1764, overl. voor 3 mei 1767.
2. Jan, volgt X.2.
3. Jantje Jans Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 29 april 1770.
4. Hantje Jansdr. Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 7 mei 1773, overl. aldaar 9 jan. 1842, tr. Schiermonnikoog 1 sept. 1803 Livius Theunis Dubblinga, geb. c. 1776, zeeman Schiermonnikoog, overl. aldaar 10 okt. 1853.

5. Etje Jans Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 17 sept. 1779, overl. aldaar 11 april 1844, tr. Schiermonnikoog 29 nov. 1806 79) Hendrik Jan Eiberts, ged. Schiermonnikoog 12 feb. 1764, arbeider, later doodgraver aldaar, overl. aldaar 3 maart 1843, zoon van Jan Eiberts en Pietje Hendriks.

6. Baukje Jans Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 17 sept. 1779 (tweeling met voorgaande).

IX.5. KAREL JANS STACHOUWER, ged. Schiermonnikoog 9 sept. 1741, zeeman aldaar, overl. aldaar 28 maart 1818, tr. Schiermonnikoog 20 april 1767 Hyke Willems Schuitjer, overl. aldaar 9 sept. 1809.

Uit dit huwelijk:

1. Jantje Karels Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 3 sept. 1769, overl. aldaar 2 jan. 1826, tr. Schiermonnikoog 18 jan. 1801 Jan Douwes Zanne (of: Saune), zeeman aldaar, overl. voor 1811.

2. Willem Karels Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 10 nov. 1771, overl. voor 10 sept. 1780.

3. Ebeltje Karels Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 16 maart 1774, tr. aldaar 22 nov. 1795 Thomas Melles Fenenga, gedoopt Schiermonnikoog 7 jan. 1770, timmerman aldaar, overl. aldaar 7 maart 1835, zoon van Melle Ruurds en Betje Jans.

4. Geertje Karels Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 21 april 1778, tr. Rotterdam 16 aug. 1801 Pieter Douwes.

5. Willem, volgt X.3.

6. Jan Karels Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 15 aug. 1783, overl. voor 17 aug. 1791.

7. Maike Karels Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 21 juli 1787.

8. Jan Karels Stachouwer, geb. aldaar 17 aug. 1791.

IX.6. CAREL ANDRIES (STACHOUWER), ged. Schiermonnikoog 20 feb. 1746, tr. aldaar 19 mei 1771 Stijntje Pieters.

Uit dit huwelijk:

1. Andries Carels, ged. Schiermonnikoog 6 sept. 1772, overl. voor 8 feb. 1776.

2. Anneke Carels, geb. Schiermonnikoog 12 aug. 1774.

3. Andries Carels, geb. aldaar 8 feb. 1776.

4. Pieter Carels, geb. aldaar 10 okt. 1778.

5. Carolina Carels, geb. aldaar 17 sept. 1781.

IX.7. JAN ANDRIES STACHOUWER, geb. Schiermonnikoog 29 maart 1752, schipper te Borkum, overl. aldaar 10 okt. 1809, tr. Borkum 18 jan. 1778 Claartje Steffens Lübben, geb. Borkum 10 aug. 1775, overl. aldaar 6 juni 1807.

Uit dit huwelijk:

1. Andries Jans Stachouwer, geb. Borkum 11 sept. 1779, zeeman aldaar, verdronken tijdens een reis naar Londen 31 jan. 1801.

2. Hebelke Jans Stachouwer, geb. Borkum 4 sept. 1783, tr. 1) Borkum 10 jan. 1802 Geert Berends Bakker, schipper aldaar; tr. 2) Borkum 11 mei 1810 Edzard Tjarks Meuw.

3. Metje Jans Stachouwer, geb. Borkum 13 juli 1784, overl. voor 19 mei 1790.

4. Metje Jans Stachouwer, geb. Borkum 19 mei 1790, tr. Emden 20 okt. 1809 Caspar Friedrich Knoes.

IX.8. WILLEM ANDRIES STACHOUWER, ged. Schiermonnikoog 4 nov. 1759, zeeman aldaar, overl. aldaar 1798 (voor 24 dec.), tr. Schiermonnikoog 25 dec. 1786 Janke Arends, ged. aldaar 7 april 1765, overl. aldaar 15 mei 1845; zij hertrouwde Schiermonnikoog 4 jan. 1801 Hendrik Douwes Donema, ged. aldaar 15 aug. 1751, overl. aldaar 10 jan. 1822, zoon van Douwe Dreuwsen en Wigel Hendriks.

Uit eerstgenoemd huwelijk:

1. Andries Willem Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 6 sept. 1788, overl. voor 10 okt. 1795.
2. Geertruid Willem Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 12 sept. 1792.
3. Andries Carel Willem Stachouwer, geb. aldaar 10 okt. 1795.
4. Willemtje Willem Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 24 dec. 1798, tr. Jacobus Teunis Mellema, geb. Schiermonnikoog 6 maart 1796, zeeman aldaar, zoon van Theunis Jacobus Mellema en Willemtje Gerrits Engelsman.

X.1. KAREL JANS STAGHOUWER, matroos in Franse dienst, overl. Harlingen 8 mei 1812, tr. Borkum 21 april 1811 Idje Fayken Bijl, geb. Borkum 1782/83, overl. aldaar 3 nov. 1830.

Uit dit huwelijk:

Fayke, volgt XI.1.

X.2. JAN JANS STACHOUWER, ged. Schiermonnikoog 3 mei 1767, schipper en loods te Borkum, overl. aldaar 7 sept. 1834, tr. Borkum 17 juni 1798 Neeltje Hiddes Bijl, geb. Borkum 11 juni 1773, overl. Farmsum 25 mei 1844.

Uit dit huwelijk:

1. Teetje Jans Stachouwer, geb. Borkum 16 nov. 1798, tr. Hindrik de Vries, geb. Pewsum 16 nov. 1798.
2. Jan, volgt XI.2.
3. Reintje Jans Stachouwer, geb. Borkum 16 juni 1806, overl. Delfzijl 10 juli 1845, tr. Borkum 28 feb. 1836 Freerk Eernst Sleeboom, geb. Borkum 22 juli 1811, schipper te Delfzijl.
4. Hidde, volgt XI.3.
5. Levenloze zoon, geb. Borkum 14 mei 1810.
6. Hinderk, volgt XI.4.

X.3. WILLEM KARELS STACHOUWER, geb. Schiermonnikoog 14 aug. 1780, zeeman te Schiermonnikoog en Borkum, overl. Borkum 30 nov. 1862, tr. 1) Schiermonnikoog 10 juli 1809 Betje Teppes, overl. aldaar 30 juli 1809; tr. 2) Schiermonnikoog 26 juli 1815 Anneke Gerrits Teensma, geb. aldaar 29 jan. 1783, overl. Borkum 26 april 1846, dochter van Gerrit Jans Teensma en Pietje Freerks.

Uit het tweede huwelijk:

1. Hieke Willem Stachouwer, geb. Kollaur 25 april 1816, overl. Borkum 29 april 1898, tr. Borkum 3 april 1842 Wiard Gerrit Christopher Scherz, geb. aldaar 1 aug. 1812, zeeman, overl. nabij Borkum 2 okt. 1852, verdronken in het „Doekegat”.
2. Jan Karel Willem Stachouwer, geb. 1818, overl. Borkum 20 feb. 1840.
3. Gerrit, volgt XI.5.
4. Pietje Willem Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 13 april 1822, tr. Borkum

20 mei 1850 Johann Warner, schoenmaker en schilder te Emden.

5. Jantje Willems Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 13 nov. 1824, tr. (na 2 okt. 1853) Fenne Lindeman Schu , geb. Emden 20 dec. 1826, barbier te Emden.

XI.1. FAYKE KARELS STAGHOUWER, geb. Borkum 12 nov. 1811, boerenknecht te Uithuizen, overl. aldaar 24 dec. 1872, tr. Uithuizen 31 aug. 1844 Jantje Jacobs van Akkeren, geb. aldaar 30 maart 1814, overl. na 1872, dochter van Jacob Jacobs van Akkeren en Jantje Hendriks.

Uit dit huwelijk:

1. Jantje Staghouwer, geb. Uithuizen 27 okt. 1844, overl. aldaar 23 aug. 1848.
2. Jan, volgt XII.1.

XI.2. JAN JANS STACHOUWER, geb. Borkum 10 okt. 1801, schipper aldaar, overl. aldaar 24 okt. 1887, tr. Borkum 23 dec. 1832 Grietje Geerts Wildeboer, geb. aldaar 6 okt. 1803, overl. aldaar 10 maart 1870.

Uit dit huwelijk:

1. Neeltje Stachouwer, geb. Borkum 22 juli 1833, overl. aldaar jan. 1908, tr. Borkum 18 april 1858 Albert Fayken Bijl, geb. aldaar 30 aug. 1815, matroos, overl. aldaar 13 maart 1872.

2. Jan Stachouwer, geb. Borkum 8 aug. 1834, verdronken 12 nov. 1869, tr. Borkum 21 april 1867 Haenke Dirksen, geb. Visquard 18 feb. 1841.

3. Frauke Stachouwer, geb. Borkum 11 aug. 1836, tr. aldaar 13 juni 1858 Arend Friesenborg, geb. Wigboldsun 19 maart 1836, bakker te Theener.

4. T(h)eetje Stachouwer, geb. Borkum 3 nov. 1838, overl. aldaar 11 jan. 1909, tr. Borkum 20 dec. 1863 Steffen Peters Bekaan.

5. Trienke Stachouwer, geb. Borkum 23 feb. 1841, overl. aldaar 27 feb. 1910, tr. Borkum 15 okt. 1865 Jochem Jacobs Bekaan, geb. Borkum 20 okt. 1825, overl. aldaar 30 nov. 1887.

6. Hidde Stachouwer, geb. Borkum 13 nov. 1843, overl. aldaar 16 april 1859.

XI.3. HIDDE JANS STACHOUWER, geb. Borkum 14 mei 1810, veerschipper aldaar, overl. aldaar 13 okt. 1862, tr. Borkum 3 dec. 1837 Trienke M ller, geb. Borkum 22 aug. 1810, overl. aldaar 1 feb. 1896.

Uit dit huwelijk:

1. Christopher, volgt XII.2.

2 An(t)ke Hiddes Stachouwer, geb. Borkum 23 aug. 1840, overl. aldaar 17 feb. 1871, tr. Borkum 26 dec. 1864 Klaas Eilderts Gerhards, geb. Borkum 12 feb. 1838, veerschipper aldaar, overl. Borkum 12 okt. 1909. Hij hertrouwde Johanna Stachouwer, zuster van Antke, zie nr. 4.

3. Neeltje Hiddes Stachouwer, geb. Borkum 13 maart 1845, overl. aldaar 8 nov. 1896, tr. Borkum 27 sept. 1874 Christopher Meyer, geb. Borkum 23 april 1845, overl. aldaar 3 mei 1921.

4. Johanna Hiddes Stachouwer, geb. Borkum 13 aug. 1851, overl. aldaar 15 jan. 1916, tr. Borkum 15 dec. 1878 Klaas Eilderts Gerhards, weduwnaar van Johanna's zuster Antke, zie bij 2.

5. Hidde, volgt XII.3.

6. Tetje Hiddes Stachouwer, geb. Borkum 9 okt. 1856, overl. aldaar 11 juni 1923, tr. Borkum 14 april 1884 Roelof Klaasen Teerling, geb. aldaar 11 nov. 1853.

XI.4. HINDERK JANS STACHOUWER, geb. Borkum 12 maart 1814, arbeider en doodgraver aldaar, overl. aldaar 31 juli 1887, tr. Borkum 5 jan. 1840 Harmina Peters Teerling, geb. Borkum 22 juli 1811, begr. aldaar 3 juli 1877.

Uit dit huwelijk:
een levenloze dochter, geb. Borkum 26 jan. 1844.

XI.5. GERRIT WILLEMS STACHOUWER, geb. Schiermonnikoog 27 jan. 1820, belastingbeambte te Borkum, tr. N.N.

Uit dit huwelijk:
Antke Stachouwer, overl. Borkum 1851.

XII.1. JAN STAGHOUWER, geb. Uithuizen 15 feb. 1855, tr. Hendrika Zijlman.

Uit dit huwelijk:
Feiko Staghouwer, geb. Uithuizermeeden 6 jan. 1884.

XII.2. CHRISTOPHER HIDDES STACHOUWER, geb. Borkum 28 aug. 1838, schipper aldaar, overl. aldaar 7 dec. 1919, tr. Borkum 3 dec. 1876 Eltjen Jansen Teerling, geb. Borkum 5 april 1840, overl. aldaar 26 jan. 1925.

Uit dit huwelijk:
1. Hedwig Staghouwer, geb. Borkum 28 aug. 1877, overl. aldaar 20 dec. 1877.
2. Hidde, volgt XIII.1.

XII.3. HIDDE HIDDES STACHOUWER, geb. Borkum 26 feb. 1854, overl. aldaar 18 juli 1919, tr. Borkum 17 juni 1888 Geeske Folkerts Wybrands, geb. Borkum 3 nov. 1852, overl. aldaar 1 juni 1938.

Uit dit huwelijk:
1. Zoon, geb. Borkum 25, overl. aldaar 27 sept. 1889.
2. Hidde, volgt XIII.2.
3. Folkert Staghouwer, geb. Borkum 16 juli 1892, schilder, overl. aldaar 11 juni 1923.

XIII.1. HIDDE STAGHOUWER, geb. Borkum 14 feb. 1879, schilder aldaar, overl. aldaar 28 aug. 1927, tr. Borkum 7 nov. 1903 Anna Johanna Heyen, geb. Gründelich 28 dec. 1880, overl. Borkum 29 jan. 1947.

Uit dit huwelijk:
1. Eltje Staghouwer, geb. Borkum 17 jan. 1904, overl. aldaar 14 mei 1969, tr. Steffen Albertus Akkerman, geb. Borkum 14 feb. 1900, metselaar aldaar.
2. Christopher Staghouwer, geb. Borkum 6 juni 1905, overl. aldaar 10 sept. 1905.
3. Frouke Christine Staghouwer, geb. Borkum 3 juli 1906, tr. aldaar 28 maart 1937 Heinz Bakker, geb. Borkum 13 nov. 1902.
4. Hedwig Staghouwer, geb. Borkum 3 feb. 1909, tr. Diedrick Jansen, geb. Borkum 15 mei 1910.
5. Christopher Staghouwer, geb. Borkum 30 juli 1910, politie-agent aldaar, tr. Elfride Bienpage. Uit dit huwelijk vier dochters.

6. Anna Johanna Staghouwer, geb. Borkum 6 nov. 1916, tr. aldaar 28 dec. 1939
Walter Ziegler, geb. Wiesbaden 13 april 1914.

XIII.2. HIDDE STAGHOUWER, geb. Borkum 26 sept. 1890, metselaar en timmerman
aldaar, overl. aldaar 24 sept. 1973, tr. Borkum 28 mei 1914 Fenna de Witt, geb. Leer
15 maart 1893, overl. Borkum 20 juni 1930.

Uit dit huwelijk:

1. Geeske Hedwig Staghouwer, geb. Farmsum 5 okt. 1914.
2. Anni Staghouwer, geb. Borkum 10 maart 1919, overl. aldaar 1921.
3. Hidde Staghouwer, geb. Borkum 28 maart 1924, tr. aldaar 22 mei 1948 Friedel
Strube, geb. Hamburg 1 okt. 1926. Uit dit huwelijk twee zoons.

3. DE HEREN VAN SCHIERMONNIKOOG

VI.2. JOHAN STACHOUWER, geb. 1648/50, heer van Schiermonnikoog 1683–1688,
overl. Schiermonnikoog 1688, voor 20 maart 80), tr. Schiermonnikoog 13 aug. 1682
Henrica Helmholz, geb. Groningen 23 maart 1653 81), overl. 1735, tussen 8 juni en
12 juli 82), vrouwe van Schiermonnikoog 1688–1735, dochter van Focko Helmholz,
burgerhopman te Groningen, en Marrichien Asschenberchs 83).

Op 11 april 1683 sloot Johan Stachouwer met zijn broer Willem een accord over de verdeling van de inkomsten. Willem behield het monopolie van de bierstal, ontving bij het tekenen der akte 100 gulden (boven de 200 gulden die hij reeds had ontvangen) en zou gedurende drie jaar op Allerheiligen nog 200 gulden krijgen, met dien verstande: Als het beheer van het eiland een overschat opleverde zou Willem daarvan de helft krijgen, maar bij een negatief saldo zou de helft daarvan worden gekort op voornoemde 200 gulden. Johan kreeg voor drie jaar het drostambt met alle emolumumenten. Beiden behielden hun huis, vrij van huur, in eigendom, benevens hun plaatsen in de kerk 84). Deze situatie bleef bestaan tot er op 11 mei 1685 een nieuwe regeling werd vastgesteld. Hierbij kocht Johan het aandeel van zijn broer voor 8250 caroligulden; Willem behield zijn huis en de bierstal, met het recht om een aantal koeien te weiden 85). Na het overlijden van Catharina Helmholz werd de erfenis gedeeld tussen de dochter Catharina Maria en de drie kinderen van de reeds overleden zoon Johan (zie beneden, VII.3). Catharina Maria ontving de helft van het eiland Schiermonnikoog met de bijbehorende inkomsten, de overige erfgenamen kregen elk 1/6 gedeelte, terwijl het huis Binnendijken voor 4000 gulden aan Catharina Maria werd toegestaan 86). De bezittingen in Groningen en Drenthe werden als volgt verdeeld: Catharina Maria kreeg een huis aan de Grote Markt te Groningen en een boerderij in Noordhorn, groot 45 grazen; zij moest de overige erven samen 1949 gulden en 10 stuivers betalen. Anna Geertruida verkreeg 1/8 van een boerderij in Eexta, 1¼ gras land onder Kropswolde, 6 gulden grondpacht in de Butjesstraat in Groningen en 556 gulden 10 stuivers van het geld dat haar tante in de boedel moest brengen. Johan Willem erfde twee stukken hooiland te Westerbroek en Foxhol, een stuk grasland te Woldendorp, een halve vrouwenzitplaats in de Martinikerk te Groningen en aan geld 776 gulden 10 stuivers. Coppen Lambert tenslotte verkreeg 1/8 van de boerderij te Eexta,

Portret van Catharina Maria Stachouwer (1683–1761)
door L. v.d. Warf, 1753 (particuliere collectie).
Foto: Iconografisch Bureau, Den Haag.

twee stukken land te Kropswolde en Foxhol en in contanten 616 gulden 10 stuivers 87).

Uit dit huwelijk:

1. Catharina Maria Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 25 sept. 1683 88), overl. aldaar 11 juli 1761 89), 1735–1741 vrouwe van Schiermonnikoog voor de helft, van 1741–1761 voor 2/3.

Op 27 juli 1741 kocht Catharina Maria van haar nicht Anna Geertruida 1/6 van het eiland voor 15.000 gulden. Van dit bedrag werd 4250 gulden meteen betaald; het restant bleef tegen een rente van 3,5% onder Catharina Maria berusten. Na haar overlijden (1761) werd het in zes termijnen, de laatste in 1769, afbetaald 90).

Het testament van Catharina Maria had ingrijpende gevolgen voor de vererving van haar bezittingen. Ze bezwaarde haar 2/3 gedeelte van de heerlijkheid Schiermonnikoog met een eeuwigdurend fideicommis. Daarbij werd bepaald dat haar gedeelte in zijn geheel zou vererven op Johan Willem Stachouwer en zijn afstammelingen, met dien verstande dat de oudste zoon en diens nakomelingen voorrang zouden hebben, vervolgens de andere zoons en hun nakomelingen. Bij ontbreken van zoons volgden de dochters en hun nakomelingen, zo, dat de mannelijke sekse altijd voor zou gaan, de oudste zoon boven de jongere, en de oudste dochter boven de jongere. Bij vererving in de lijnreeks zou de oudste mannelijke descendant, ook al was hij uit een vrouwelijke afstammeling geboren, voorgaan boven een jongere, ook al was die geboren uit een mannelijke afstammeling. Indien de stam van Johan Willem mocht uitsterven dan zouden Anna Geertruida en Coppen Lambert, of hun afstammelingen, elk 1/3 van het eiland erven, dat dan ondeelbaar en op de hiervoor omschreven wijze verder zou vererven. Mocht een van deze stammen uitsterven dan zou de overblijvende ook het andere derde gedeelte erbij erven. Zou een erfgenaam, die de naam Stachouwer niet droeg, in het bezit van dit fideicommis komen, dan moest hij de naam Stachouwer aannemen, op straffe van verlies van zijn rechten. De bezitter van het fideicommis werd tevens verplicht het „huis Binnendijken, als 't oude familiehuis”, te onderhouden, tenminste zolang het „van wegens de woede der zee bewoonbaar is en geen gevaar lijd”. Was dit laatste het geval, dan werd deze bepaling voor nietig verklaard 91).

Van de overige goederen erfde Anna Geertruida de boerderij te Noordhorn, twee obligaties, benevens de kleding en de juwelen. Coppen Lambert verwierf het huis aan de Grote Markt te Groningen en eveneens twee obligaties 92).

2. Johan, volgt VII.3.

VII.3. JOHAN STACHOUWER, ged. Schiermonnikoog 21 feb. 1687, heer van Schiermonnikoog 1688–1734; trad als zodanig op, samen met zijn moeder, die hem overleefde; student Groningen 17 april 1704 93), overl. Schiermonnikoog 29 nov. 1734, begr. aldaar 13 dec. 1734 94), tr. 1) Schiermonnikoog 3 aug. 1710 95) Anna Wilhelmina Clant, geb. 16 feb. 1688, overl. Schiermonnikoog 16 okt. 1722 96), dochter van Eilco Clant van Stedum, kapitein der infanterie, en Anna Millinga 97); tr. 2. Schiermonnikoog 7 nov. 1725 95) Gratia Susanna Tjarda van Starckenborgh, ged. Wehe 9 juni 1695, overl. Schiermonnikoog 11 okt. 1759, dochter van Coppen Tjarda van Starckenborgh en Hiddina Anna Tjarda van Starckenborgh 98).

Uit het 1e huwelijk:

1. Anna Geertruida, volgt VIII.6.
2. Juliana Stachouwer, overl. 1731/35, tr. Tjarck Tjebbes Ruyter 99).
3. Kind, jong overleden 100).
4. Kind, jong overleden.
5. Johan Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 27 maart 1718, overl. voor 16 okt.

1722.

6. Henrica Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 23 juli 1719, overl. voor 8 sept.

1720.

7. Henrica Stachouwer, ged. Schiermonnikoog 8 sept. 1720, overl. voor 1735 101).

8. Johan Willem Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 16 okt. 1722, heer van Schiermonnikoog, voor 1/6, 1735–1761; van 1761–1784, voor 't geheel, overl. Schiermonnikoog 8 april 1784 102), tr. Schiermonnikoog 17 sept. 1745 Anna Cornelia de Jong van Persijn, geb. Enkhuizen 16 juni 1724, vrouw van Schiermonnikoog, voor 1/3, 1784–1801, overl. Schiermonnikoog 25 april 1801 103), dochter van Johan de Jong van Persijn en Margaretha Ris (zie V.2.8a, pag. 63).

Johan Willem werd 7 sept. 1739 ingeschreven als student te Groningen 104).

Hij erfde in 1735 1/6 van het eiland Schiermonnikoog van zijn grootmoeder; na het overlijden van Catharina Maria Stachouwer, 1761, verkreeg hij haar 2/3 gedeelte, dat bezwaard was met het fideicommis (zie pag. 75). Op 4 aug. 1761 kocht hij, „ter vermindering van misverstand en dispuiten” het resterende zesde deel van zijn halfbroer Coppen Lambert voor de somma van 14.800 gulden. De verkoper, die het eiland verliet, moest nog wel zijn aandeel in de nieuw te bouwen pastorie betalen, maar werd vrijgesteld van een bijdrage in de bouwkosten van een nieuwe kerk 105).

Johan Willem overleed kinderloos. Krachtens het testament van Catharina Maria erfden zijn zuster Anna Gertruida en zijn halfbroer Coppen Lambert nu ieder een derde gedeelte van het eiland, bezwaard met fideicommis. Het resterende deel kreeg de weduwe Anna Cornelia de Jong van Persijn in vruchtgebruik; na haar overlijden of hertrouwen zou dat deel ook toevallen aan Anna Geertruida of haar erfgenamen, en wel met dezelfde fidicommissaire voorwaarden als de overige gedeelten 106).

Uit het 2e huwelijk:

9. Coppen Lambert, volgt VIII.7.

VIII.6. ANNA GEERTRUIDA STACHOUWER, geb. Schiermonnikoog 13 nov. 1713 107), vrouw van Schiermonnikoog, voor 1/6, 1735–1741; voor 1/3, 1784–1799; overl. Echten 20 nov. 1799, tr. Leens 18 sept. 1736 Evert Bartold Tjarda van Starckenborgh, ged. Leens 31 aug. 1704, majoor der cavalerie, overl. Echten Hoogeveen 2 juli 1787, zoon van Edzard Jacob Tjarda van Starckenborgh, heer op Verhildersum, en Anna Habina Lewe 108) (zie foto's pag. 78 en 79).

Anna Geertruida erfde in 1735 van haar grootmoeder 1/6 van het eiland Schiermonnikoog, dat ze in 1741 aan haar tante Catharina Maria verkocht (zie pag. 75). In 1784 erfde ze van haar broer Johan Willem 1/3 gedeelte van het eiland, bezwaard met fideicommis (zie boven). Haar achterkleinzoon Edzard Tjarda van Starckenborgh was haar rechtmatige erfgenaam (zie pag. 82).

Uit dit huwelijk 109):

1. Edzard Jacob Tjarda van Starckenborgh Stachouwer, geb. Groningen 29 aug. 1737, J.U.D., lid van het College van Gecommitteerde Raden, etc., overl. Dunninge 3 dec. 1791, begr. IJhorst 10 dito, tr. Zandeweer 21 juni 1768 Rutgera Christina Elisabeth van Dongen, geb. Gieten 29 dec. 1739, vrouwe van Dongen, overl. Dunninge 9 dec. 1793, begr. IJhorst 16 dito, dochter van Nicolaas Harmen van Echten genaemt van Dongen, en Anna Christina van Echten.

2. Anna Wilhelmina, volgt IX.9.

VIII.7. COPPEN LAMBERT STACHOUWER, geb. Schiermonnikoog 7 aug. 1726, luitenant der cavalerie, heer van Schiermonnikoog, voor 1/6, 1735–1761; voor 1/3, 1784–1802; overl. Schiermonnikoog 19 feb. 1802 ¹¹⁰⁾, tr. Dokkum 20 april 1784 ¹¹¹⁾ Tjaaktje Oebeles, van Maarhuizen, overl. 1802 ¹¹²⁾.

Uit dit huwelijk:

Johan, volgt IX.10.

Coppen Lambert werd op 21 sept. 1741 ingeschreven als student aan de universiteit van Groningen, „gratis in honorem nobilissimi domini van Wee ejus avunculi ¹¹³⁾”.

Hij erfde in 1735 van zijn grootmoeder 1/6 gedeelte van het eiland Schiermonnikoog, dat hij in 1761 aan zijn halfbroer Johan Willem verkocht. Na diens dood erfde hij 1/3 gedeelte, bezwaard met het fideicommis (zie pag. 75). In 1778 verwierf Coppen Lambert de borg Thedema te Noordwolde ¹¹⁴⁾.

Op 23 jan. 1781 werd voor de krijgsraad van het garnizoen te Groningen behandeld het verzoek van majoor Evert Bartold Tjarda van Starckenborgh, om luitenant Coppen Lambert Stachouwer, die „door kranksinnigheid besoegt, buiten staat is eenige ordre op zijne zaaken te stellen”, onder curatele te stellen. Dit verzoek werd ingewilligd; tot curatoren werden aangesteld Evert Bartold en diens zoon Edzard Jacob ¹¹⁵⁾. Coppen Lambert was wegens een zware ziekte niet in staat zich te verweren; hij werd eerst te Veendam en later te Roderwolde verpleegd. Na zijn herstel werd hij echter door de curatoren niet in vrijheid en in het bezit van zijn goederen gesteld. Vermoedelijk was de „kranksinnigheid” niet meer dan een voorwendsel om hem onder contrôle te kunnen houden. In 1783 uiteindelijk zag hij kans te vluchten naar Dokkum. Van daar uit richtte hij aan de Staten van Friesland een verzoek om er bij de Staten van Stad en Lande op aan te dringen, aan de krijgsraad opheffing van de curatele te vragen. Kort daarna werd dit verzoek ingewilligd en was Coppen Lambert weer vrij man ¹¹⁶⁾.

Het huwelijksovereenkomst tussen Coppen Lambert en Tjaaktje Oebeles, op 29 maart 1784 gesloten ten overstaan van Melchior de Raadt, grietman van Ooster- en Westerdeel Langewold, bepaalde dat het huwelijk buiten gemeenschap van goederen zou zijn en dat de voor het huwelijk geboren zoon Johan gelijkgesteld zou worden met de kinderen die eventueel tijdens het huwelijk nog zouden worden geboren ¹¹⁷⁾.

IX.9. ANNA WILHELMINA TJARDA VAN STARKENBORGH, ged. Lieroort 14 aug. 1740, overl. Echten 22 nov. 1798, tr. Ruinen 16 april 1772 Roelof van Echten, geb. Echten 15 okt. 1731, heer van Echten en Echtens Hoogeveen, gedeputeerde van Drenthe, etc., overl. Echten 16 sept. 1797, zoon van Johan van Echten, heer van Echten, en Susanna van Haersolte ¹¹⁸⁾.

Portret van Anna Geertruida Stachouwer (1713–1799)
door L. v.d. Warf (particuliere collectie).
Foto: Iconografisch Bureau, Den Haag.

Portret van Evert Bartold Tjarda van Starckenborgh (1704–1787)
door L. v.d. Warf (particuliere collectie).
Foto: Iconografisch Bureau, Den Haag.

Portret van Coppen Lambert Stachouwer (1726–1802)
toegeschreven aan L. v.d. Warf (particuliere collectie).
Foto: Iconografisch Bureau, Den Haag.

Wapen van Coppen Lambert Stachouwer. Lakzegel, 1761.
Archief Heren van Schiermonnikoog, inv. nr. 12.
Foto: P. Nieuwland, Rijksarchief in Friesland.

Uit dit huwelijk:

1. Allegonda Susanna, volgt X.4.
2. Anna Geertruida van Echten, geb. Echten 12 aug. 1777, overl. aldaar 30 dec. 1854, tr. Ruinen 30 maart 1802 Rudolf Otto van Holthe, geb. Ruinen 17 aug. 1772, gedeputeerde van Drenthe, etc., overl. Echten 20 jan. 1832, nalatende twee kinderen, zoon van Pieter Adam van Holthe en Gijsberdina Gerardina van den Clooster 119).

IX. 10. JOHAN STACHOUWER, geb. Groningen 4 jan. 1769 120), heer van Schiermonnikoog, voor 1/3, 1802–1844, grietman van Schiermonnikoog 1813–1844, overl. aldaar 24 juli 1844, tr. 1) Schiermonnikoog 17 juni 1790 Agatha Blom, geb. Kollum 1756, overl. Schiermonnikoog 2 okt. 1804 121), dochter van Johannes Kaspar Blom, arts op Schiermonnikoog, en Zwaantje Willems Kiers; tr. 2) Schiermonnikoog 25 dec. 1806 122) Gesina Johanna Blom, geb. Kollum 13 april 1772, overl. Schiermonnikoog 2 dec. 1853, zuster van Agatha.

Uit het eerste huwelijk:

1. Gratia Susanna, volgt X.5.
2. Anna Cornelia Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 3 juni 1793, overl. aldaar 27 juni 1826, kinderloos, tr. Schiermonnikoog 10 maart 1815 Nicolaas Remmerts Coerkamp, geb. aldaar 13 april 1793, schipper op Schiermonnikoog, overl. aldaar 24 aug. 1826, zoon van Remmert Remts Coerkamp en Elsje Gillot.
3. Johan Stachouwer, geb. Schiermonnikoog 15 juli 1795, overl. aldaar voor 2 okt. 1804.
4. Zwaantje Wilhelmina, volgt X.6.

X. 4. ALLEGONDA SUSANNA VAN ECHTEN, geb. Echten 15 mei 1776, overl. Wehe 20 maart 1798, tr. Ruinen 16 sept. 1794, jhr Ludolf Tjarda van Starckenborgh, geb. Wehe 13 feb. 1771, heer te Wehe op Borgweer, lid van de Provinciale Staten van Groningen, etc., overl. Wehe 15 okt. 1821, zoon van Edzard Tjarda van Starckenborg, heer te Leens op Verhildersum, en Lucia Helena van Burmania 123).

Uit dit huwelijk:

1. Anna Wilhelmina Tjarda van Starckenborgh, ged. Wehe 28 maart 1796, overl. Groningen 23 aug. 1809.
2. Jhr. mr. Edzard Tjarda van Starckenborgh Stachouwer, geb. Wehe 18 juni 1797, heer van Schiermonnikoog, voor 1/3, 1799–1801; voor 2/3, 1801–1858; burgemeester van Leens, lid van de Provinciale Staten van Groningen, etc. overl. Breukelen 4 mei 1872, tr. 1) Oostdongeradeel 16 mei 1820 Alida Warmoldina Lamberta Talma, geb. Dokkum 9 mei 1800, overl. Wehe 7 feb. 1830, dochter van Jacobus Nicolaas Talma en Trijntje Sapes van Eisinga; tr. 2) Groningen 5 aug. 1831 Cornelia Petronella Hermanna Thooft, geb. Hellevoetsluis 13 aug. 1807, overl. Heelsum 5 sept. 1881, dochter van Henricus Sebastiaan Thooft en Hermina Bello.

Voor het nageslacht, zie Nederland's Adelsboek.

Edzard erfde in 1799 van zijn overgrootmoeder Anna Geertruida Stachouwer (zie pag. 76) 1/3 deel van het eiland Schiermonnikoog, in 1801 van Anna Cornelia de Jong van Persijn (zie pag. 76) nogmaals 1/3. Beide delen waren bezaaid met het meernamal vermelde fideicommiss, hetgeen o.m. tot gevolg had dat Edzard de naam Stachouwer aan zijn geslachtsnaam moest toevoegen. In 1858 verkocht hij zijn deel aan mr. John Eric Banck te 's-Gravenhage (geb. Soerabaja 3 nov. 1833, overl. Wiesbaden 26 april 1902), die toen ook het resterende

derde deel kocht van Gratia Susanna Stachouwer (X.5, zie beneden). De totale koopsom bedroeg f. 96.055 124). De heerlijke rechten waren in de Franse tijd grotendeels vervallen, terwijl de invoering van het Burgerlijk Wetboek in 1838 het testamentaire verbod om het eiland te vervreemden krachteloos maakte 125).

4. HET NAGESLACHT VAN GRATIA SUSANNA EN ZWAANTJE WILHELMINA STACHOUWER TOT c. 1890

X.5. GRATIA SUSANNA STACHOUWER, geb. Schiermonnikoog 28 feb. 1791, vrouwe van Schiermonnikoog, voor 1/3, 1844–1858, overl. Schiermonnikoog 19 jan. 1867, tr. 1) Schiermonnikoog 3 juni 1809 Jeremias Wilhelm Lodewijk Nettmann, geb. Ussel (Waldeck), luitenant, overl. voor 1818; tr. 2) Schiermonnikoog 19 nov. 1818 Cornelis Tjeerds Visser, geb. aldaar 23 okt. 1794, zeeman op Schiermonnikoog, overl. aldaar 11 okt. 1829, zoon van Tjeerd Cornelis Visser en Rientje Rikers; tr. 3) Schiermonnikoog 3 feb. 1841 Sjoerd Thysen Jans de Jong, geb. aldaar 15 sept. 1785, overleden aldaar 9 dec. 1863, weduwnaar van Fennechien Hilbrants Molenberg, zoon van Jan Sjoerts de Jong en Catrina Geerts Mellema.

Gratia Susanna erfde in 1844 van haar vader 1/3 deel van het eiland. Dit gedeelte werd in 1858, samen met het overige 2/3 gedeelte van Edzard Tjarda van Starckenborg Stachouwer, verkocht aan mr. John Eric Banck, zie boven.

Uit het eerste huwelijk:

1. Johan Frederik Stachouwer Nettman, geb. Schiermonnikoog 15 juni 1811, overl. aldaar 9 jan. 1818.

Uit het tweede huwelijk:

2. Johan Stachouwer, volgt XI.5.
3. Tjeerd, volgt XI.6.
4. Gesina, volgt XI.7.
5. Riekert, volgt XI.8.

X.6. ZWAANTJE WIL(HEL)MINA STACHOUWER, geb. Schiermonnikoog 27 mei 1799, overl. aldaar 20 jan. 1871, tr. Schiermonnikoog 15 juni 1826 Thomas Martens Kruisinga, geb. Schiermonnikoog 8 mei 1797, landbouwer aldaar, overl. aldaar 12 feb. 1860, zoon van Marten Seus Kruisinga en Thomina Thomas.

Uit dit huwelijk:

1. Thomina, volgt XI.9.
2. Anna Cornelia Kruisinga, geb. Schiermonnikoog 26 juni 1833, tr. (haar neef) Tjeerd Visser, zie XI.6.
3. Marten, volgt XI.10.

XI.5. JOHAN STACHOUWER VISSER, geb. Schiermonnikoog 21 nov. 1820, zeeman, landbouwer en veehouder aldaar, overl. aldaar 12 maart 1886, tr. Schiermonnikoog 21 dec. 1843 Aaltje Dirks de Boer, geb. aldaar 15 sept. 1818, overl. aldaar 18 aug. 1894, dochter van Dirk Tymens de Boer en Maayke Derk Faber.

Uit dit huwelijk:

1. Gratia Susanna, volgt XII.4.
2. Dirk Tymen Visser, geb. Schiermonnikoog 22 mei 1848, stuurman aldaar, tr. Schiermonnikoog 11 dec. 1873 Geertruida Melles Fenenga, geb. aldaar 14 april 1848, dochter van Melle Ruurds Fenenga en Cornelia Tjeerds Zeeman.
3. Cornelis, volgt XII.5.
4. Maaike Visser, geb. Schiermonnikoog 20 juni 1852.
5. Ytje, volgt XII.6.
6. Tjeerd, volgt XII.7.
7. Tymen, volgt XII.8.

XI.6. TJEERD VISSER, geb. Schiermonnikoog 25 sept. 1822, zeeman en landbouwer aldaar, overl. aldaar 25 mei 1878, tr. Schiermonnikoog 20 dec. 1854 (zijn nicht) Anna Cornelia Kruisinga, geb. aldaar 26 juni 1833, dochter van Thomas Martens Kruisinga en Zwaantje Wilhelmina Stachouwer (zie X.6).

Uit dit huwelijk (allen geb. Schiermonnikoog):

1. Zwaantje Wilhelmina Visser, geb. 29 sept. 1855.
2. Gratia Susanna Visser, geb. 18 okt. 1861, overl. Schiermonnikoog 28 jan. 1878.
3. Thomina Visser, geb. 2 sept. 1864.
4. Gezina Visser, geb. 11 maart 1868.
5. Martha Visser, geb. 21 sept. 1870, overl. Schiermonnikoog 7 jan. 1871.
6. Cornelis Visser, geb. 25 mei 1874.
7. Marten Visser, tweeling met voorafgaande, overl. Schiermonnikoog 10 aug. 1884.

XI.7. GESINA VISSER, geb. Schiermonnikoog 7 feb. 1825, tr. aldaar 16 aug. 1849 Meindert Alberts Wielema, geb. Schiermonnikoog 28 dec. 1825, timmerman aldaar, zoon van Albert Meinderts Wielema en Leentje Ruurds Feninga.

Uit dit huwelijk (allen geb. Schiermonnikoog):

1. Albert Wielema, geb. 24 okt. 1850, timmerman aldaar, tr. Schiermonnikoog 17 aug. 1879 Sietje Klontje, geb. aldaar 22 mei 1854, dochter van Drieuwes Douwes Klontje en Jacoba Tammes Meyer.
2. Cornelis Wielema, geb. 16 sept. 1852, zeeman Schiermonnikoog, overl. Sint Petersburg (Rusland) 9 juli 1871.
3. Gratia Susanna Wielema, geb. 28 maart 1855.
4. Ruurd Melles, volgt XII.9.
5. Leentje Wielema, geb. 1 nov. 1859.
6. Tjeerd Wielema, geb. 23 sept. 1861.

XI.8. RIEKERT VISSER, geb. Schiermonnikoog 23 sept. 1827, landbouwer aldaar, tr. Schiermonnikoog 30 sept. 1860 Zwaantje Lootsman, geb. aldaar 29 nov. 1830, dochter van Teen Willem Lootsman en Grietje Buurmans.

Uit dit huwelijk (allen geb. Schiermonnikoog):

1. Gratia Susanna Visser, geb. 7 jan. 1861, overl. 5 feb. 1861.
2. Teen Willem Visser, geb. 8 jan. 1862.
3. Gratia Susanna Visser, geb. 2 feb. 1864.
4. Theunis Visser, geb. 6 jan. 1868.
5. Cornelis Visser, geb. 22 sept. 1870.

XI.9. THOMINA KRUISINGA, geb. Schiermonnikoog 28 mei 1831, overl. aldaar 14 sept. 1869, tr. Schiermonnikoog 25 sept. 1864 Teunis Holtkamp, geb. Groningen 2 feb. 1837, schoenmaker Schiermonnikoog, zoon van Harm Holtkamp en Trijntje Aukes de Boer; hij hertrouwde Schiermonnikoog 19 juli 1876 Jantje Fokkes Wiersma, geb. aldaar 15 mei 1821, dochter van Fokke Johannes Wiersma en Betje Jacobus Hil.

Uit eerstgenoemd huwelijk:

1. Harmen Holtkamp, geb. Schiermonnikoog 6 maart 1867.
2. Anna Cornelia, volgt XII.10.

XI.10. MARTEN SEUS KRUISINGA, geb. Schiermonnikoog 22 nov. 1835, zeeman aldaar, overlijden New Calabar River 21 mei 1873, tr. Schiermonnikoog 18 nov. 1866 Grietje Teensma, geb. aldaar 2 dec. 1839, dochter van Jan Wilhelms Teensma en Grietje Luitjens Rus.

Uit dit huwelijk (allen geb. Schiermonnikoog):

1. Thomas Kruizinga, geb. 1 okt. 1867.
2. Grietje Luitjen Kruizinga, geb. 10 sept. 1870.
3. Thomina Kruizinga, geb. 13 nov. 1872, overlijden 28 dito.
4. Janna Kruizinga, tweeling met voorgaande.

XII.4. GRATIA SUSANNA VISSER, geb. Schiermonnikoog 17 nov. 1844, overlijden aldaar 17 maart 1888, ongehuwd. Zij was moeder van een tweetal buitenechtelijke kinderen:

1. Gratia Susanna Visser, geb. Schiermonnikoog 12 april 1868, overlijden aldaar 30 aug. 1891.
2. Susanna Visser, geb. Schiermonnikoog 29 juni 1873.

XII.5. CORNELIS VISSER, geb. Schiermonnikoog 7 aug. 1850, landbouwer aldaar, tr. Schiermonnikoog 27 maart 1875 Anneke Schultze, geb. aldaar 29 sept. 1850, dochter van Frederik Schultze en Riemada Hoeksema.

Uit dit huwelijk (allen geb. Schiermonnikoog) 126):

1. Aaltje Visser, geb. 30 mei 1875.
2. Frederika Wilhelmina Visser, geb. 9 aug. 1877.
3. Johanna Visser, geb. 26 aug. 1880.
4. Riemada Visser, geb. 24 feb. 1883.
5. Dirk Tymon Visser, geb. 2 maart 1885.
6. Roelofje Gerdina Visser, tweeling met voorgaande, overlijden Schiermonnikoog 9 april 1887.
7. Johan Visser, geb. 5 april 1888.
8. Roelvina Gerdina Visser, geb. 5 juli 1891.

XII.6. YTJE VISSER, geb. Schiermonnikoog 20 mei 1854, tr. aldaar 28 nov. 1876 Tacke Dol, geb. Aalsum 12 dec. 1853, schoenmaker te Schiermonnikoog, zoon van Hessel Dol en Grietje Jans Cuperij.

Uit dit huwelijk (allen geb. Schiermonnikoog) 126):

1. Hessel Dol, geb. 18 maart 1876, bij het huwelijk erkend.

2. Johanna Dol, geb. 2 maart 1878.
3. Grietje Dol, geb. 11 jan. 1881.
4. Hendrik Dol, geb. 29 mei 1887.
5. Aaltje Dol, geb. 22 april 1891.

XII.7. TJEERD VISSER, geb. Schiermonnikoog 17 feb. 1857, stuurman aldaar, tr. Schiermonnikoog 17 juni 1881 Remkje Donema, geb. aldaar 27 nov. 1858, dochter van Douwe Botes Donema en Gerardina Gerrits Schultze.

Uit dit huwelijk (allen geb. Schiermonnikoog 126):

1. Aaltje Visser, geb. 7 okt. 1881.
2. Johan Visser, geb. 13 aug. 1883.
3. Gerrit Visser, geb. 19 sept. 1885.
4. Dina Visser, geb. 26 nov. 1887.
5. Douwe Visser, geb. 2 nov. 1890.
6. Tjeerd Visser, geb. 7 nov. 1892.

XII.8. TYMEN VISSER, geb. Schiermonnikoog 12 mei 1859, landbouwer aldaar, tr. Schiermonnikoog 5 aug. 1880 Aafke Visser, geb. aldaar 11 sept. 1852, dochter van Hermannus Visser en Tjardina Oosterhuis.

Uit dit huwelijk (allen geb. Schiermonnikoog 126):

1. Johan Visser, geb. 27 juli 1880, bij het huwelijk erkend, overl. Schiermonnikoog 29 aug. 1880.
2. Dina Visser, geb. 27 juli 1881.
3. Hermannus Visser, geb. 22 juli 1884.
4. Johanna Visser, geb. 7 sept. 1886.
5. Aaltje Visser, geb. 26 nov. 1891.

XII.9. RUURD MELLES WIELEMA, geb. Schiermonnikoog 22 nov. 1857, huisschilder aldaar, tr. Schiermonnikoog 16 aug. 1883 Leentje Wielema, geb. aldaar 23 dec. 1856, dochter van Thomas Alberts Wielema en Ietje Maria Ekamp.

Uit dit huwelijk:

1. Gesina Cornelis Wielema, geb. Schiermonnikoog 16 jan. 1885.
2. Thomas Albert Wielema, geb. aldaar 8 juli 1887.

XII.10. ANNA CORNELIA HOLTKAMP, geb. Schiermonnikoog 16 feb. 1869, tr. aldaar 3 feb. 1892 Cornelis Wielema, geb. Schiermonnikoog 1 juni 1867, zeeman aldaar, zoon van Pieter Wielema en Maria Wilhelmina de Glint.

Uit dit huwelijk 126):

1. Pieter Wielema, geb. Schiermonnikoog 6 okt. 1892.

5. DE FAMILIE STAGHOUWER TOT c. 1890

Tot dusver hebben we niet kunnen aantonen dat deze familie Staghouwer afstamt van de heren van Schiermonnikoog. De wel eens geopperde veronderstelling dat Pieter

Obels een onwettige zoon zou zijn van Coppen Lambert Stachouwer en Tjaaktje Oebeles is niet bewijsbaar en lijkt ook niet waarschijnlijk. Immers, in hun huwelijkcontract (zie pag. 77) is alleen sprake van een zoon Johan; het is zeker onaannemelijk dat andere kinderen uit deze verbintenis niet vermeld zouden zijn als ze op dat moment in leven waren. Waarschijnlijk hebben de afstammelingen van Pieter Obels en Aafke Geerts wel hun familienaam ontleend aan de Schiermonnikoogse Stachouwers; misschien is er ook sprake van een familierelatie (broer en zuster?) tussen Pieter Obels en Tjaaktje Oebeles.

Voor de volledigheid volgt hieronder wat tot dusverre over deze familie Staghouwer verzameld werd.

I. PIETER OBELS 127), touwslager te Eenrum, Leens en Ulrum, overl. Ulrum 10 feb. 1810, tr. Leens 11 maart 1781 Aafke Geerts, geb. Oldehove c. 1750, overl. Ulrum 11 jan. 1831 128).

Uit dit huwelijk:

1. O(e)bel 129), volgt II.1.
2. Trijntje Pieters Stachouwer, geb. Eenrum 12 nov. 1785 130), overl. Warfhuizen 31 dec. 1862, tr. Eenrum 17 april 1807 Jacob Geerts Tammes, geb. Leens 6 dec. 1776, landbouwer aldaar, overl. Leens 24 aug. 1826, zoon van Geert Tammes en Aaltje Ennes.
3. Aaltje Pieters, geb. Wehe 1 mei 1787 130), overl. voor 6 dec. 1788.
4. Aaltje Pieters Stachouwer, geb. Ulrum 6 dec. 1788 130), overl. Eenrum 7 maart 1840, tr. Eenrum 7 april 1814 Nanne Jacobs Woltman, geb. Eenrum 9 nov. 1786, dagloner, overl. aldaar 15 juli 1839, zoon van Jacob Nannes Woltman en Aaltje Kornelis.
5. Koppen Lambert, volgt II.2.
6. Jantje Pieters Stachouwer, geb. Ulrum 14 jan. 1798 130), overl. aldaar 15 nov. 1859, tr. Ulrum 9 maart 1822 Jacob Hindrik Weits, ged. Ulrum 2 april 1797, dagloner, later koopman, overl. aldaar 24 juni 1836, zoon van Hindrik Jacob Weits en Maria Jurjens Winter.

II.1. O(E)BEL PIETERS, geb. c. 1781, dagloner te Ulrum, overl. aldaar 21 aug. 1811, tr. Ulrum 11 mei 1809 Eltje Klaassens Beukema, ged. Ulrum 13 aug. 1786, overl. na 1837 131), dochter van Claas Berends.

Uit dit huwelijk:

Klaas, volgt III.

II.2. KOPPEN LAMBERT STAGHOUWER, geb. Schiermonnikoog 19 dec. 1789, dagloner te Ulrum, overl. aldaar 15 juli 1817, tr. Ulrum 24 sept. 1815 Anje Reinders Zijlma 132), geb. Vierhuizen 13 sept. 1794, overl. Vliedorp 3 maart 1844, dochter van Reinder Klaassens Zijlma en Catharina Willens. Anje hertrouwde Ulrum 5 juni 1819 met Lammert Hendrik Pannenburg, dagloner, overl. Vliedorp 24 sept. 1840.

Uit eerstgenoemd huwelijk:

Aafke Staghouwer, geb. Zoutkamp 1 okt. 1815, tr. Ulrum 15 mei 1838 Kornelis Alberts Schuitema, geb. Noordhorn c. 1815, dagloner te Vliedorp en Zuidhorn, zoon van Albert Schuitema en Hilje Meertens Bos.

III. KLAAS OBELS STAGHOUWER, geb. Ulrum 30 maart 1810, schipper te Wehe, overl. aldaar 18 sept. 1891, tr. Leens 24 april 1837 Eeke Martens Japenga, geb. Eenrum 19 feb. 1816, overl. Wehe 30 jan. 1883, dochter van Marten Jakobs en Jantje Harms van Dijk.

Uit dit huwelijk:

1. Marten, volgt IV.1.
2. Eltje Staghouwer, geb. Groningen 14 okt. 1839, overl. Wehe 8 feb. 1857.
3. Abel, volgt IV.2.
4. Harm, volgt IV.3.
5. Jantje Staghouwer, geb. Uithuizen 9 juni 1848, tr. Leens 20 juni 1872 Nicolaas Niestern, geb. Schouwerzijl 20 maart 1840, scheepstimmerman aldaar, zoon van Frans Niestern en Grietje Ennes Kraai.
6. Klaas, volgt IV.4.
7. Tonnis, volgt IV.5.

IV.1. MARTEN STAGHOUWER, geb. Wehe 4 aug. 1837, schipper te Pieterburen, tr. Leens 24 nov. 1864 Janna Holstein, geb. Uithuizen 20 dec. 1829, weduwe van Johannes Valkema, dochter van Derk Eisses Holstein en Aaltje Willems Spiekman.

Uit dit huwelijk:

1. Eike Staghouwer, geb. Pieterburen 29 jan. 1866, tr. Eenrum 11 dec. 1886 Jannes Broekema, geb. Wierhuizen 10 dec. 1855, winkelier en beurtschipper te Pieterburen, zoon van Hendrik Eisses Broekema en Elisabeth Woltha.
2. Aaltje Staghouwer, geb. Pieterburen 16 feb. 1868.
3. Klaas Staghouwer, geb. Wehe 7 maart 1871.

IV.2. ABEL STAGHOUWER, geb. Wehe 18 dec. 1842, schipper te Ulrum en Wehe, tr. Leens 20 juni 1872 Bouke Wegman, geb. Usquert 16 okt. 1845, dochter van Jan Jans Wegman en Margaretha Kuiter.

Uit dit huwelijk:

1. Eltje Staghouwer, geb. Wehe 4 dec. 1874.
2. Margaretha Staghouwer, geb. Wehe 9 jan. 1876, overl. Groningen 26 juni 1877.
3. Eijke Staghouwer, geb. Groningen 27 april 1877.
4. Margaretha Staghouwer, geb. Wehe 27 nov. 1878.
5. Jantje Staghouwer, geb. Wehe 9 feb. 1882.
6. Trientje Staghouwer, geb. Wehe 3 jan. 1884.
7. Abel Staghouwer, geb. Schouwerzijl 26 feb. 1885.
8. Bouke Staghouwer, geb. Groningen 10 juli 1886, overl. Wehe 4 aug. 1886.
9. Klaas Staghouwer, geb. Bedum 12 mei 1888, overl. Warffum 27 juni 1888.
10. Klaas Staghouwer, geb. Wehe 25 juli 1891, overl. Musselkanaal 19 aug. 1891.

IV.3. HARM STAGHOUWER, geb. Uithuizen 9 juni 1848, schipper te Wehe, tr. Leens 8 juni 1876 Louke Beninga, geb. Zoutkamp 11 sept. 1850, dochter van Pieter Bouwkes Beninga en Martje Rijkjes Bos.

Uit dit huwelijk:

1. Klaas Staghouwer, geb. Wehe 4 maart 1877.
2. Martje Staghouwer, geb. Den Hoorn 5 feb. 1880.

IV.4. KLAAS STAGHOUWER, geb. Veendam 5 sept. 1850, schipper te Wehe, tr. Leens 29 mei 1878 Geertje Beninga, geb. Den Andel 2 sept. 1852, dochter van Pieter Bouwkes Beninga en Martje Rijpkes Bos.

Uit dit huwelijk:

1. Martje Staghouwer, geb. Wehe 23 maart 1879.
2. Klaas Staghouwer, geb. Wehe 19 juni 1885.
3. Eike Staghouwer, geb. Groningen 24 sept. 1892.

IV.5. TONNIS STAGHOUWER, geb. Groningen 16 okt. 1855, schipper te Wehe en Pieterburen, tr. Leens 16 dec. 1878 Eltje Wegman, geb. Usquert 21 maart 1851, dochter van Jan Jans Wegman en Margaretha Warnders Kuiter.

Uit dit huwelijk:

1. Klaas Staghouwer, geb. Wehe 22 okt. 1879.
2. Jan Staghouwer, geb. Pieterburen 2 feb. 1884.

NOTEN

1. W.J. Formsma, „De heerlijkheid Schiermonnikoog”, Groningse Volksalmanak 1956, p.81-107.
2. W.J. Formsma, Archief Heren van Schiermonnikoog (Tjarda van Starckenborgh), Leeuwarden 1965, p. 5-33.
3. C.A. van Woelderen, „De Stachouwers van Schiermonnikoog”, De Nederlandsche Leeuw 1914, kol. 300-306, 332-340.
4. J.I. van Doorninck, Catalogus der archieven van het Groote (vroeger Heilige-Geesten-) en Voorster Gasthuis te Deventer (1267-1815), Zwolle 1878, 1879.
5. Meded. H.Meyer-Gerhards.
6. J.Don, De archieven der gemeente Kampen II, Kampen 1966, regesten 867 en 937.
7. G.A. Amsterdam, Groot Memoriael 2, fol. 114.
8. J.A. Elias, De Vroedschap van Amsterdam I, Amsterdam 1963, p. 44. Elias geeft Willem Elberts Stachouwer als vader van Jacob Willems Stachouwer en hij verwijst daarbij o.m. naar het Groot Memoriael (zie noot 7); daar worden een Arent en Willem Elberts vermeld. Mogelijk is deze Willem Elberts identiek met de door Elias bedoelde Willem Elberts Stachouwer.
9. Ibidem, p. 43-45. P.M. Vrijlandt, „Enkele aantekeningen betreffende Amsterdammers in het Gooi”, Tussen Vecht en Iem 1975, p. 76, vermeldt als zoon van Jan Gerritsz Benningh en Trijn Stansdr. ook een Stans Benningh, gehuwd met Lysbeth Gerritsdr Stachouwer uit Deventer. Zou zij een dochter kunnen zijn van de onder 1 vermelde Gerryt Stachouwer?
10. J.G. van Dillen, Amsterdam in 1585, het kohier der capitale impositie van 1585, Amsterdam 1941, p. 87.
11. J.G. van Dillen, Het oudste aandeelhoudersregister van de Kamer Amsterdam der Oost-Indische Compagnie, 's-Gravenhage 1958, p. 223.
12. Elias, p. 170 en 171.
13. J.G. Kam, Waar was dat huis in de Warmoezenstraat, 1968, p. 84.
14. R.A. Leeuwarden A(rchief) H(eren) van S(chiermonnikoog) nr. 200.
15. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 199.
16. G.A. Amsterdam, DTB nr. 428, p. 115.
17. Elias, p. 10 en 11.
18. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 200 en W.Wijnendts, „Geslacht van Elsen”, De Wapenheraut 1900, p. 211.
19. G.A. Amsterdam, Genealogische handschriften C 26, fol. 95.
20. Ibidem, fol. 95 en R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 200.
21. G.A. Amsterdam, Genealogische handschriften A 3, fol. 4.
22. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 205.
23. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 199.
24. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 200.
25. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nrs. 204 en 205.
26. G.A. Amsterdam, Genealogische handschriften C 26, fol. 25^v.
27. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 199.
28. G.A. Amsterdam, Genealogische handschriften A 3, fol. 4.
29. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 199.
30. G.A. Amsterdam, Genealogische handschriften C 26, fol. 25^v.
31. Elias, p. 11.
32. Van Woelderen, kol. 335.
33. S.J.Fockema Andreac en Th.J.Meijer, Album studiosorum Academiae Franekerensis (1585-1811, 1816-1844), Franeker 1968, p. 38.
34. Th.J.Meijer, Album promotorum Academiae Franekerensis (1591-1811), Franeker 1972, p.18.
35. Pauw van Wildrech, „Album amicorum van Jacob Olfertsz. de Jongh”, De Navorscher 1903, p. 685-688; hier ook gegevens over de kinderen.
36. G.J. Boekenogen, „Eene op perkament getekende genealogie van het geslacht de Jongh van Persijn”, De Nederlandsche Leeuw 1886, kol. 12.
37. H.Wätjen, Das holländische Kolonialreich in Brasilien, Den Haag 1921, p. 67, 68 en 157.
38. Joannes de Laet, Ierlijck Verhael van de Verriichtingen der Geoctroyerde West-Indische Compagnie IV (1634-1636). Uitgeg. door S.P. l'Honoré Naber en J.C.M. Warnsinck, 's-Gravenhage 1937 (Werken uitgeg. door de Linsehoten-Vereeniging, nr. 40).
39. Elias, p. 138.
40. De Navorscher 1898, p. 434 en 435.
41. Meded. H.Meyer-Gerhards.
42. G.A. Amsterdam, Genealogische handschriften A 3, fol. 4.
43. De Nederlandsche Leeuw 1935, kol. 159.

42. P.C. Bloys van Treslong en J.Belonje, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Noord-Holland III, Utrecht 1929, p. 95.
In de „Lijck-klacht, Over de ontijdige Doodt van de vromen Manhaften en Kloekmoedige Zee-heldt, de E. Heer Frederick Stach-houwer, Schout Bij Nacht van Holland en West-Frieslandt”, gepubliceerd in G. Brandt, Historie der Zee- en Koop-stadt Enkhuisen, Hoorn 1747, deel 2, p. 251–253 wordt 14 juni 1666 als sterfdatum opgegeven.
43. J.C. de Jonge, Het Nederlandsche Zeewesen I, Haarlem 1858, p. 688.
44. Lieuwe van Aitzema, Saecken van Staet en Oorlogh, deel 1666/67, p. 79.
45. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 4.
46. Elias geft mei 1637, maar in 1638 wordt nog een dochter geboren; ze zal kort na die geboorte overleden zijn.
47. In april 1646 werd reeds te Blaricum en Amsterdam de ondertrouw aangetekend, maar het huwelijck werd toen niet voltrokken omdat de belangen van de kinderen uit het eerste huwelijck niet voldoende gewaarborgd waren.
48. Elias, p. 11.
49. Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek X, Groningen 1937, kol. 769.
50. Voor de valse oorkonde van 1 nov. 1638 (waarbij Johan Stachouwer het eiland van de Staten van Friesland kocht) en het proces tussen de Stachouwers en de erfgenamen van Pieter Hauckama, zie de literatuuropgave in noot 1.
51. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 203. Voor een overzicht van de bezittingen in Het Gooi, zie Vrijlandt, p. 65–83.
52. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 5.
53. Johan Stachouwer's vermogen was klaarblijkelijk ingeteerd; zie ook Formsma, "De heerlijkheid Schiermonnikoog", p. 90.
54. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 207.
55. G.A. Amsterdam, Archief Weeskamer L 415.
56. Vrijlandt, p. 67.
57. G.A. Amsterdam, Archief Weeskamer L 415.
58. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 5.
59. R.A. Leeuwarden, Recht. Arch. Schiermonnikoog, recesboek 1647–1710, fol. 76.
60. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 44.
61. G.A. Amsterdam, Genealogische handschriften C 26, fol. 95.
62. Boekenogen, kol. 12–14.
63. G.A. Amsterdam, Archief Weeskamer L 415.
64. H.L. Hommes, „Enkele Oldambster en Stad-Groninger geslachten en hun verwanten in de 17e eeuw”, De Nederlandse Leeuw 1963, kol. 101.
65. J.W. des Tombes en C.W.L. van den Boetzelaer, Het geslacht van den Boetzelaer, Assen 1969, p. 229, 246–248.
66. G.A. Amsterdam, Genealogische handschriften C 26, fol. 93. Volgens dit hs. had hij geen kinderen.
67. Wijnendaels, p. 211. Mogelijk is het één van deze kinderen die op 6 jan. 1625 in de Nieuwe Kerk te Amsterdam wordt begraven.
68. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 208.
69. R.A. Leeuwarden, Recht. Arch. Schiermonnikoog, hypotheek- en weesboek 1654–1696, fol. 86.
70. Ibidem, fol. 113^v.
71. Het doopboek van Schiermonnikoog bevat geen inschrijvingen van vóór 1718. Aangezien Johan Stachouwer twee kinderen had, moeten de hier vermelde kinderen van Willem Stachouwer en Janneke Andries zijn; de volgorde is niet bekend.
72. Van Woelderen, kol. 338. Hij neemt ten onrechte aan dat Geertien Krijn weduwe was van Willem Stachouwer Sr. Mogelijk is de schipper en oud-burgemeester van Schiermonnikoog, Willem Willems (overl. na 30 okt. 1773, tr. Nans Freeks, geb. Schiermonnikoog 16 april 1722, overl. aldaar 18 jan. 1765 – meded. H.Feenstra), een zoon Willem Stachouwer en Geertien Krijn.
73. R.A. Leeuwarden, Recht. Arch. Schiermonnikoog, protocol 1695–1711, fol. 118^v.
74. R.A. Leeuwarden, lidmatenboek Schiermonnikoog, DTB 589.
75. L. Mclema, Schiermonnikoog, lytje pole, Haren, 1973, p. 62.
76. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 124.
77. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 166.
78. Meded. H.Meyer-Gerhards.
79. R.A. Leeuwarden, Recht. Arch. Schiermonnikoog, recesboek 1797–1806.
80. R.A. Leeuwarden, Recht. arch. Schiermonnikoog, recesboek 1647–1710, fol. 105^v.

81. A. Winkler Prins, *Geschiedenis en beschrijving van het eiland Schiermonnikoog*, Amsterdam 1867, p. 27.
82. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 182; Winkler Prins geeft 19 november (p. 27).
83. J.A. Brouwer, „Archief der familie Tjarda van Starckenborgh”, *Inventarissen van Rijks- en andere archieven IV*, 1931, p. 94.
84. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 14.
85. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 6.
86. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 8.
87. R.A. Groningen, *Archief Tjarda van Starckenborg*, nr. 112.
88. Winkler Prins, p. 27.
89. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 216.
90. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 10.
91. Dit gebeurde vóór het overlijden van Catharina Maria; op tweede kerstdag 1760 werd het westelijk dorp door de zee verzwolgen. Vóór die tijd woonde de familie al in het oostelijk dorp, eerst in „Duineburg”, later in „De Burg” (Winkler Prins, p. 11–16).
92. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 11; *Hof van Friesland DDD 6*, fol. 182.
93. *Album Studiosorum Academiae Groninganae*, Groningen 1915, p. 151.
94. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 212.
95. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 194.
96. Winkler Prins, p. 28.
97. J.A.R. Kymmel, „Het geslacht Clant”, *Genealogische en Heraldische Bladen* 1909, p. 366.
98. W.K. van der Veen, „Het geslacht Tjarda van Starckenborgh (Stachouwer)”, *De Nederlandse Leeuw* 1951, kol. 202 en 205.
99. R.A. Leeuwarden, *Lidmatenboek Schiermonnikoog*, DTB 589.
100. Uit het huwelijk van Johan Stachouwer en Anna Wilhelmina Clant zijn 8 kinderen geboren (R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 194), waarvan vier voor 1718, het jaar waarmee het oudste doopboek begint.
101. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 8.
102. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 219.
103. Leeuwarder Courant 29-4-1801.
104. *Album Studiosorum Academiac Groninganae*, p. 190.
105. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 12.
106. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 219. Zie testament 1778, *Hof v. Friesl. DDD 6*, fol. 204^v.
107. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 194.
108. Van der Veen, kol. 204.
109. Ibidem, kol. 206.
110. Leeuwarder Courant 24-2-1802.
111. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 220. Ter gelegenheid van het huwelijk kregen ze op 7 augustus van de stad Dokkum een zilveren schaal aangeboden.
112. Mellema, p. 85.
113. *Album Studiosorum Academiae Groninganae*, p. 199.
114. W.J. Formsmma, R.A. Luitjens-Dijkveld Stol en A. Pathuis, *De Ommelander borgen en steenhuisen*, Assen 1973, p. 297.
115. R.A. Groningen, *Archieven van de Hoge Justitiekamer*, E nr. 9, fol. 183 en 184.
116. R.A. Leeuwarden, *Resolutieboek Staten van Friesland* 1783, fol. 153 en 154.
117. R.A. Groningen, *Rechterlijke Archieven*, LXIX d. 3, fol. 22.
118. Van der Veen, kol. 207.
119. J.Westra van Holthe, *De Ridderschap van Drente 1600–1795*, Assen 1950, p. 185.
120. R.A. Leeuwarden, DTB 191; gedoopt te Dokkum 28 april 1784.
121. Leeuwarder Courant, 6 okt. 1804.
122. Baerd van Sminia, p. 45.
123. Van der Veen, kol. 207 en 208.
124. R.A. Leeuwarden, A.H.S. nr. 13.
125. Formsmma, „De heerlijkheid Schiermonnikoog”, p. 92.
126. Waarschijnlijk meer kinderen, geboren na 1892.
127. Afkomstig van Maarslag, aldaar niet gevonden. Bij het overlijden van zijn echtgenote wordt hij voor het eerst – postuum dus – vermeld met de achternaam Staghouwer. In het armenhuis.
128. Waarschijnlijk.
129. Doopsgezind.
130. Bij het huwelijk van haar zoon vermeld als schippersche zonder vaste woonplaats.
132. Ook genoemd: Zijlstra.

LIJST VAN DORPEN

voorkomende in de registers van decretale verkopingen III 4, 5, 6 en 7 van het Hof van Friesland (vgl. Genealogysk Jierboekje 1978, blz. 35–41).

Deze vier delen bevatten akten van overdracht van onroerende goederen voor minderjarige kinderen en kerkelijke corporaties uit de periode 1572–1587. Verder ook akten betreffende executoriaal verkochte onroerende goederen.

De namen achter de bladzijdennummers zijn geslachtsnamen (meervoud; meer dan 1 generatie) of toponiemen. De bladzijden geven het begin van de desbetreffende akte aan.

Achlum	:	4-92 (Anema), 303 (de Bril); 5-323 (Beyma's), 73 (Sopsum, Beyma's), 76 (a.v.), 80 (Sopsum), 206 (opper Vrdt, Sopsum, gesl. Ens).
Aegum	:	6-367.
Anjuni	:	5-63, 83 (Esumer buren), 156; 6-102 (de nye koefenne, de meerswech, toe Taert, Wobbema), 168, 239 (als 102); 7-241 (Sytsma), 471 (Sipma).
Annaparochie, St.	:	5-276; 7-105, 211 (in de Zuythouck), 249, 428.
Arum	:	4-316 (Hysaert), 363 (Homkema, gesl. Baerdt); 5-51 (Homckema), 225 (de Liesken), 419 (Grote Bouda), 429 (a.v.); 6-291 (Nye Stenstra, Hansma-leen, Beyma's, Munckehuys, Baemester, Haesgama-terp); 7-405.
Augsbuur	:	4-96, 125 (Clant).
Augustinusga	:	4-96 (de Tyoele).
Beers	:	4-306 (Unia's); 5-110 (de Kerk, in de Horne).
Beetgum	:	4-287.
Beets	:	6-67 ('t Cranelandt, Clercksterawaren, de Garren by de Vleerebosch).
Bergum	:	4-346 (Lyoedsmeersdam).
Berlikum	:	4-166 (Marsma), 389; 5-124 (Hemmema's, Hemmemapoort), 178 (de Valich, de Heilige fenne, de Plattemeer), 265 (Allertsma); 7-99 (Latsma).
Blijja	:	7-35 (Unema stins).
Boksum	:	4-118 (Soolswal); 5-121 (Ockinga's), 174 (a.v.) 191 (a.v.), 208 (a.v.), 288.
Bolsward	:	4-92 (St. Janspoort); 6-224 (de Merckstraet); 7-300.
Bornwerd	:	6-208 (Feytsma's).
Bozum	:	5-449 (Boomgierz); 7-351.
Brantgum	:	5-83 (Montsma), 6-179 (ballingschap van Oene van Grovestins).
Britswerd	:	5-161, 238; 6-218 (Indien), 282 (a.v.), 354 (a.v.); 7-351.
Buitenpost	:	4-85.
Burgwerd	:	5-68; 6-232 (gesl. Fons); 7-221 (a.v.).
Dokkum	:	4-122 (Breedstraat), 220 (a.v.), 235 (a.v.), 356 (Oostersingel), 402 (Bredestraet), 447; 5-32 (Bredestraet), 89, 106 (de wijne), 250 (Sjukmahuis), 353 (Hoogstraat), 369 (Aalsumer poort); 7-227 (Hochstraete).
Doniaga	:	4-74.
Driesum	:	5-54 (Buwma's), 439 (Meerswal); 6-343 ('t Rytswal); 7-148 (op Braamvenne, in de Weyde).
Drogeham	:	4-43.
Dronrijp	:	4-396, 415 (Hobbema, Ibeem, gesl. Glins); 5-19 ('t orgel), 129,

	314 (Doetsma, Beyma's); 6-96 (Gaewey by Hornbrug), 151 (Hobbema, 't verbrande pastoriehuys, het vicariehuis); 7-311.
Dijken	: 7-258 (inden Dijken).
Ee	: 5-211 (Loenge), 334; 6-343.
Eernewoude	: 4-399 ('t Wiltland); 5-17 (Eernewarren).
Eesterga	: 7-509 (de Brecken, de Cruyssloot).
Engwierum	: 6-168.
Ferwerd	: 4-169 (Sippema); 6-9; 7-17 (op de Gare), 327 (Obbema in de Rijp).
Finkum	: 7-233 (opder Oordt).
Fochteloo	: 4-405.
Franeker	: 4-467 (Hoogstraat, Beyma's); 5-231 (op de Greide, Tziaerdemastraat); 6-156 (de Greyde, de witte Clock).
Garijp	: 4-346, 450 (Annema, Auckama's); 5-248 (Grietema).
Gauw	: 5-259, 263.
Genum	: 6-141 (de Houw).
Goënga	: 7-270 (Albada).
Goïngarijp	: 6-59; 7-291 (Oenema's).
Goutum	: 7-178 (Eminga's).
Grouw	: 4-224 (Paen).
Hallum	: 5-259 (Hillema), 382; 6-9; 7-351.
Hantum	: 7-148 (Lutkelaar).
Harkema	: 4-96.
Harlingen	: 5-152, 458 (Floritsmafenne, in de Blokken); 7-139 (Hobbema, Hobbema's), 392.
Haskerdijken	: 5-297.
Heeg	: 4-81 (Harinxma's).
Hiaure	: 7-49.
Hichtum	: 5-347 (Wibranda).
Hidaard	: 7-201 (Beynga), 351 (Andla).
Holwerd	: 4-431 (Bonga); 7-351.
Hommerts	: 5-1.
Idaard	: 4-104.
Jacobiparochie, St.	: 7-334.
Jellum	: 5-200 (de Rodmer).
Jelsum	: 4-426; 5-34.
Jislum	: 4-210 (Douwema); 5-59, 99 (Douma).
Johannesga, St.	: 4-67, 6-16.
Jorwerd	: 4-291.
Joure	: 5-408.
Kimswerd	: 4-251, 260.
Kollum	: 4-125, 267 ('t orgel), 309; 6-82 (uiterdijken), 311; 7-131, 168 (op de Axele); 7-455 (Tollinga, gesl. Gravius).
Kornwerd	: 6-90 (Kromwal, Sottrum, Kraerdt).
Kortehemmen	: 5-257 (de Drayt).
Kortezwaag	: 5-329.
Koudum	: 5-184.
Kubaard	: 4-104 (Popta), 383 (die Beest); 6-185.
Leeuwarden	: deel 4: 28, 35 ('t Nieuwland), 52 (Nieuwestad), 63 (a.v.), 89 (Nyenkoof), 100 (Hoogstraat), 114 (Nieuwestad), 147 (Brolbrug, Bierhaven), 163 (Speelmansstraat), 187 (Hoek), 206 (a.v.),

- 213 (Vischmarkt), 227 (Lievevrouwenpoort), 231 (a.v.), 247
 (de Weerd), 322 (Nye Burmania), 370 (de Stadswaag), 393 (de
 Vischmarkt), 410 (Nieuwestad), 420 (stadswaag), 426 (L. Vr.
 poort), 433 (Kl. Kerkstraat, Bagijnestraat).
 – deel 5: 14 (Galgefenne), 19 (weeshuis op de Weerd), 34 (Here-
 straat, L. Vr. poort), 40 (bolwerk, Nieuwestad), 70 (Hoek),
 93 (St. Jacobsstraat, Hoogstraat), 149 (Slotmakerssteeg), 187
 (Nieuwestad), 194 (Hoogstraet), 197 (Vischmarkt), 285 (Camm-
 inga's, Ockinga's, Grote Kerkstraat), 289 (Vischmarkt), 303,
 359 (Nieuwestad, Kleine Kerkstraat), 390 (Nieuweburen), 397
 (a.v.), 414 (de Weerd).
 – deel 6: 75 (Eewal), 248 (Nieuwestad), 318 (by het Statehuys,
 gesl. de Pauw).
 – deel 7: 23 ('t roode hardt op de Nieuwestad), 57 (de gulden
 sterre op de Nieuwestad), 282 (Oldhooffster poorte), 357 (het
 wit lam by de Vischmarct), 500 (Jeronomusppye).
- Lekkum : 4-108, 271 (Rinia's).
 Lioessens : 4-320, 346 (Jelderda); 5-83 (Smingie, Smingie's); 6-82 (Jelder-
 da), 7-241 (Smingie).
- Lollum : 5-221 (Wygersma), 225 (Berghuis, Luurd), 293.
 Lutjewoude : 4-96; zie ook Augsbuur.
 Lutkewierum : 6-327.
- Makkum : 5-303 (Douwier, de lange laan, Lieukema); 7-300 (Haegsma of
 Haecxma fanne, het grien, Wangersbou, in de Slenerts).
 Mantgum : 7-351 (Tzeyntgum).
- Mariëngaarde, klooster: 4-285 (verbouwing).
- Marssum : 5-280 (kerk, schulden aan de bisschop).
 Menaldum : 4-203 (meden); 5-178 (mieden).
- Midlum : 4-253 (Bantsma), 257, 263, 276; 5-419, 429.
 Minnertsga : 5-34 (Fernia's), 102.
- Molkwerum : 4-40; 5-375.
 Morra : 6-20 (Oldhuystra, gesl. Rommaerts).
- Nes (Ut.) : 4-10 (Berstum).
- Nijkerk : zie Westernijkerk en Oosternijkerk.
 Oldeboorn : 5-46 (te Lekketerp in litse brits); 7-112.
- Oldelamer : 5-11.
 Oldeouwer : 5-300.
- Oosterend : 5-216 (te Wins); 7-65 (Donia's, Sibada, Jellema, Groot Winser-
 buyren), 201 (a.v.).
- Oosterlittens : 4-242 (Schrins).
- Oostermeer : 4-198.
- Oosternijkerk : 4-320; 6-195 (de lange Grouwen); 7-173 (Heemstra's).
- Oppenhuizen : 4-330, 462.
- Oude Leije : 4-193.
- Oudkerk : 6-252.
- Oudwoude : 5-439 (Sytsama, de Wirden, Ritsma).
- Ouwsterhaule : 5-49.
- Ouwster Nijega : 4-15.
- Paesens : 5-83 (op de Velde).
- Pietersbierum : 4-92 (Heslinga).

Pingjum	: 6-43 (brand in de toren, Jelsendeel, de lange meden, de greyden, Foucke fenne), 162.
Poppingawier	: 5-161 (St. Catrine camp).
Reitsum	: 6-1; 7-373 (op de Ronge).
Roordahuizum	: 4-440 (Aita), 452 (Gekema); 5-25 (a.v.), 390, 397.
Ruigelollum	: zie Lollum.
Rijperkerk	: 5-9 (Wopkema).
Scherpenzeel	: 4-408.
Sexbierum	: 5-231 (Rietstera); 7-195 (Sixma's).
Smallebrugge	: 4-313; 5-133.
Sneek	: 5-73, 234 (op de Dijk), 272 (op die Scharne).
Spanga	: 4-57.
Steggerda	: 5-145.
Stiens	: 7-236 (Wilcko horne).
Suameer	: 5-17 (op de Harsten), 43; 6-201.
Suawoude	: 6-91 (de Doucksloot); 7-424.
Surhuizum	: 6-109 (Sickama's, Romme fal, de Bierwarren, 't olde en 't nye diep); 7-415 (venen).
Sijbrandaburen	: 5-347 (Weegsend).
Teerns	: 6-82 (Wblinga).
Terhorne	: 4-445.
Ternaard	: 5-87 (Feima); 7-351.
Terwispel	: 5-403.
Terzool	: 5-161.
Tietjerk	: 4-108; 5-9; 6-5.
Tzum	: 4-351 (Laquert).
Tzummarum	: 4-150 (Lammingga), 279 (a.v.).
Uitwellingerga	: 5-1, 259, 263.
Veenwouden	: 5-439 (Gottema).
Waaxens (Westd.)	: 7-83 (Aykema's).
Warga	: 5-390 (Pinga), 397 (a.v.).
Wartena	: 4-465 (Sakema op Westerburen); 5-137.
Welsrijp	: 7-185 (Hania's).
Westernijkerk	: 6-9.
Wier	: 4-442 (de Bassekamp).
Wierum	: 7-383.
Wirdum	: 4-153 (Galema of Oeblema), 173 (a.v.), 238 (a.v.), 217 (Taisma), 440; 7-351 (Jelmersma), 465 (bij de molen), 483 (gesl. Rommaerts).
Witmarsum	: 4-436 (Beyma's, Hoytema's); 5-161, 173.
Wolvega	: 7-121.
Wommels	: 4-161 (Nyenhuis).
Wons	: 5-225 (Tette fenne).
Workum	: 4-141, 144; 5-116 (de kerk, molen, gasthuis), 244 (aan de Wijmerts); 7-343 (Taetenbuyswech), 363.
Wouterswoude	: 6-1.
Wijnaldum	: 5-242 (Laansend, Oenema's), 419, 429, 458.
IJlst	: 5-141 (Oenema's), 161, 173; 7-319.
Ypecolsga	: 4-5 (inundatie).

D.J. van der Meer

DE OUDE FRIESE GRAFSTENEN

Colligit fragmenta ne pereant

Het is helaas nog altijd zo, dat het voorkomt dat bij allerlei gelegenheden en dan vooral bij kerkrestauraties, oude grafzerken een „behandeling” moeten ondergaan die gemakkelijk tot groot verlies van deze groep bijzondere documenten leiden kan. Er is door deze manier van doen al zoveel onherroepelijk en zelfs nog volkomen ongeregistreerd (!) verloren gegaan . . .

Tengevolge doorgaans van volstrekt onvoldoende kennis bij menig architect-restaurateur en menige opzichter verdwijnen nu nog, ondanks talrijke waarschuwingen, stukken van belang ongezien door de deskundige naar de puinhoop of zij worden zonder vorm van proces rechtstreeks bestemd voor wegverharding. Men noemt die operaties met een vakterm van de aannemer dan wel „afkeuren”. Voor velen is het al uiterst moeilijk om de inscripties van onze „stenen charters”, zoals ik de oude zerken wel genoemd heb, naar behoren te lezen, te begrijpen en naar juiste (kunsthistorische) waarde te schatten. Wanneer men tot deze kennis onvoldoende opgeleid is, kan er in het algemeen heel weinig goeds bij de betrokken personen in deze worden verwacht. Maar — laat men daarom dan toch, alvorens verwijdering van de oude grafstenen (indien al strikt noodzakelijk) aan te vangen, advies inwinnen bij deskundigen. Moge bovendien eindelijk eens van overheidswege de positieve eis gesteld worden om alvorens een werk te beginnen in casu, de nodige garanties te verstrekken opdat toekomstige onbewuste en welbewuste verminderingen en vernielingen van oude zerken zullen kunnen worden voorkomen.

Men schijnt in Friesland alweer totaal vergeten te zijn, dat het allermooiste werkstuk van de hoogst bekwame vroege-Renaissance beeldhouwer Vincent Lucas, dat de kerkbrand te Minnertsga in 1947 overleefd had, nadien doodleuk aan opzettelijke vernieling ten prooi viel. Om dit geval nogmaals in herinnering te brengen: het ging hier om een dubbele zerk, ten voeten uit voorstellende de op 8 februari 1561 overleden jonker Hessel van Hermana en één van zijn beide vrouwen (waarschijnlijk de eerste), geplaatst elk in een nis, waaronder in een cartouche op 3 regels een bijbelse spreuk¹⁾ en bovendien in de rand een bisschop in prachtig uitgevoerde Romeinse kapitalen.

Tegengeworpen zou kunnen worden dat dit vandalenwerk reeds in 1947 plaats had, maar dat tegenwoordig de behandeling van dergelijke objecten wel een betere zou zijn. Helaas is dit laatste allerminst het geval. De volgende gebeurtenis, welk voorval niet op zichzelf staat, moge daarvan tot getuigenis strekken.

Veel aandacht is de laatste tijd gevraagd voor de herstelwerkzaamheden, die uitgevoerd zijn aan de Jacobijnerkerk te Leeuwarden. Een tijdvak van vijf jaren herstelwerk werd daar besloten met een plechtige herdenkingsdienst en de televisie zorgde ervoor dat het werk alom in den lande belangstelling verkrijgen kon. Daarbij is het intussen niet gebleven: men heeft namelijk de goede gedachte gehad om een fotoboek met tekst samen te stellen teneinde in de provincie zelf, maar ook buiten Friesland, aandacht te verzoeken niet alleen voor wat in genoemde periode bij verloop van tijd tot stand gebracht kon worden, maar tevens voor welke vraagstukken de restaurateurs hier allengs kwamen te staan. Dit door R.Terpstra geschreven werk is onlangs te Leeuwarden verschenen bij De Tille b.v.

Voor de geschiedenis der kerk alléén wordt daarin de aandacht zeker niet gevraagd; verschillende afbeeldingen vertonen de vondsten die gedaan zijn ten opzichte van muurwerk, kapconstructies, schilderwerk, enz.

Nu is het wel zo, dat er sommige deskundigen zijn die over een soms op ietwat forse

wijze uitgevoerde herstelling weinig ingenomenheid kunnen opbrengen. Maar er is ook iets anders dat hier voorviel, en dat blijft bepaald, hoe men het wendt of keert, een onvergelijke zaak. Teneinde deze grief te verduidelijken zij hier verwezen naar de illustratie nr. 59 in de bewuste publicatie, getiteld „Overzicht van het interieur naar het noord-oosten, maart 1973”. En dan zien wij op de foto onmiskenbaar gedemonstreerd hoe men bij de aanvang van het werk de stenen kerkvloer heeft uitgebroken om de tevoorschijn gekomen zerken in massa en in stapels van soms tien of meer lagen, op één grote hoop te deponeren. Een dergelijke onderneming kan alleen maar talrijke breuken te weeg brengen in het toch al vrij tere materiaal. Bovendien wordt de hoedanigheid van zulke „steenbergen” er stellig nooit beter op wanneer tengevolge van een vele jaren voortdurende restauratie in de gegeven beperkte ruimte slopingsarbeid voorvalt, gepaard gaande met het hanteren door de arbeiders van zware, logge of weinig handzame materialen.

Wat ook te denken van de noodkreet, die de schrijver van een studie over de advocaat dr. Johannes Rombertus Sierksma (1641–1688) in 1978 deed horen in het tijdschrift „De Nederlandsche Leeuw”:

„Hij (Sierksma) werd begraven in de kerk van Oldehove te Leeuwarden. De grafzerk werd bij graafwerk in de dertiger jaren onder de ogen van mijzelf door bal- dadige en kennelijk door mijn jeugdige belangstelling gehinderde werklieden volledig stukgeslagen; een brokstukje met een deel van het wapen . . . is nog in mijn bezit.”²⁾.

Helaas vormen die voorbeelden allerminst eenlingen. Het is dan ook eigenlijk beschamend, dat dergelijke gebeurtenissen zich nog maar steeds blijven herhalen en op allerlei plaatsen in den lande voorkomen.

In 1950 werd op initiatief van Dr. A.L.Heerma van Voss, destijs Rijksarchivaris in Friesland, met de bedoeling om van elke gemeente der provincie een afzonderlijke aflevering te laten verschijnen, de serie „Grafschriften tussen Flie en Lauwers” begonnen met de wetenschappelijke beschrijving van de grafschriften. Sedertdien mocht helaas slechts een klein aantal van deze afleveringen uitkomen. Jammer genoeg is deze lofwaardige en zeer deskundig opgezette onderneming nu al tal van jaren volledig gestopt. Friesland geniet daardoor thans de twijfelachtige „eer” de enige Nederlandse provincie te zijn waarvan een volledige beschrijving der oude grafzerken achterwege blijft. En zulks hoewel Friesland, wat de kunsthistorische waarde van deze objecten betreft, exemplaren bezit die tot de ällerbelangrijkste in Nederland gerekend kunnen worden. Om aan conservering van monumenten te kunnen beginnen is een eerste vereiste dat er een afdoende inventaris aanwezig is. Juist daarom staat hier een specifiek Fries belang op het spel wanneer men zijn oude schatten wil handhaven en bewaren. Redenen, waar nu de tijd waarlijk dringt, en waar de achteloosheid (we kunnen het voorzichtig zo wel noemen) op dit gebied inderdaad blijft voortduren, er hier nog eens met grote aandring voor gepleit moge worden, dat de zo ambitieus opgezette inventarisatie van de Friese grafzerken wederom met spoed zal worden aangevat en bovendien zal worden voltooid!

Alkmaar, juli 1979.

Mr. J.Belonje

- 1) Ontleend aan de Vulgaat, liber Ecclesiasticus cap. VII, 40; de zerk was bovenaan door Vincent Lucas gesigneerd. Zie W.Dolk „Zestiende Eeuwse Zerkhouwers in Friesland” in „De Vrije Fries” XLVI, 1964 met een afbeelding t.o. bldz. 209.
Zie Jr. Mr. M. de Haan Hettema en Mr. J. van Halmael jr., „Stamboek van den Frie-

schen Adel" I, Leeuwarden 1846, bldz. 199 en D.J. van der Meer en W.Dolk „De Verwanten van Vincent Lucas", Genealogysk Jierboekje 1959, bldz. 29 e.v.

- 2) „De Nederlandsche Leeuw" XCV, 1978, kolom 412. Als één van de medestanders van Dr. Heerma van Voss vergeve men mij deze „cri de coeur".

YNHALD

	side
dr. J. Visser: Fryske Rie foar Heraldyk, Jierforslach 1978/1979	3
A. de Vries: Genealogysk Wurkforbân, Jierforslach 1978/1979	4
Ype Brouwers: Adama	5
Wapenregistraesje:	44
1. Beima	
2. De Boer	
3. Borger	
4. Eppinga	
5. Van der Laan	
6. Scheffer	
7. Sibma	
8. Tadema	
9. Tjaardstra	
10. Visser	
11. Zwaga	
Drs. Th.S.H. Bos: Stachouwer	55
D.J. van der Meer: Lijst van dorpen, voorkomende in de registers van decretale verkoopingen III 4, 5, 6 en 7 van het Hof van Friesland	93
Mr. J. Belonje: De oude Friese grafstenen	97